

TURIZMUSFEJLESZTÉSI PROGRAM

TÉTI KISTÉRSÉG SOKORÓALJAI ÖNKORMÁNYZATAINAK TERÜLETFEJLESZTÉSI TÁRSULÁSA részére

Turizmusfejlesztési Konceptió és Program felülvizsgálata és aktualizálása

A Társulás önkormányzataival együttműködve készítette:
HAZAI TÉRSÉGFEJLESZTŐ RT.

2005. április

MEGRENDELŐ

**Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak
Területfejlesztési Társulása**

TÉMAVEZETŐ

Dr. Veres Lajos

Közlekedés és gazdasági mérnök, regionális politika és gazdaságtan Ph.D.

PROGRAMFELELŐS

Kósa Beatrix

Terület- és településfejlesztő, tájvédő szakgeográfus

TERVEZŐ

Sudár Anna

Okleveles közgazdász, terület- és településfejlesztő, idegenforgalmi menedzser

SZAKÉRTŐK

Horváth Balázs

Okleveles geográfus terület- és településfejlesztő szakon

Keserű Imre

Okleveles geográfus, terület- és településfejlesztő, közlekedési szakértő

Mészáros Erzsébet

Okleveles gazdasági agrármérnök, regionális gazdaságtan és mezőgazdasági szaktanácsadó

Prihoda László

Okleveles szociológus terület- és településfejlesztő szakirányon, településmérnök

Somlyódy Balázs

Környezetmérnök hallgató

Talabos István

Idegenforgalmi szakközgazdász, MSc Tourism Management

Vass Péter

Műszaki környezet technikus, környezetmérnök hallgató

A MEGBÍZÓ RÉSZÉRŐL KAPCSOLATTARTÓ

Szakács Krisztián

Vidékfejlesztési menedzser

KÉSZÍTETTE

1093 BUDAPEST, LÓNYAY UTCA 22.
TELEFON: 216-5948, 216-6118, 216-5981 · FAX: 216-6307

Téti Statisztikai Kistérség 2003-ban készült turizmusfejlesztési programjának felülvizsgálata, kiegészítése és aktualizálása

TURIZMUSFEJLESZTÉSI PROGRAM

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS.....	5
2. ÁLTALÁBAN AZ IDEGENFORGALOM VIZSGÁLATÁRÓL.....	11
2.1 A TURISZTIKAI TERMÉK.....	12
2.2 TERÜLETI ALKALMASSÁG	13
3. A TURIZMUS HELYE A KISTÉRSÉG GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS TERÉBEN	15
3.1 A KISTÉRSÉG ÁLTALÁNOS BEMUTATÁSA.....	15
3.2 FÖLDRAJZI ÁTTEKINTÉS	15
3.3 A SOKORÓALJAI KISTÉRSÉG RÖVID TÁRSADALMI JELLEMZÉSE	19
3.4 A SOKORÓALJAI KISTÉRSÉG RÖVID GAZDASÁGI JELLEMZÉSE.....	20
3.5 A TURIZMUS SZERVEZETI, VÁLLALKOZÓI, LAKOSSÁGI HÁTTERE	24
3.6 CIVIL SZFÉRA	25
4. ILLESZKEDÉS A TERÜLETFEJLESZTÉS ÉS ÁGAZATI GAZDASÁGFEJLESZTÉS MÁS PROGRAMJAIHOZ	26
5. VONZERŐLELTÁR.....	33
5.1. ÁRPÁS (267 LAKOS)	33
5.2. BODONHELY (347 LAKOS)	34
5.3. CSIKVÁND (536 LAKOS).....	35
5.4. FELPÉC (866 LAKOS).....	35
5.5. GYARMAT (1289 LAKOS).....	36
5.6. GYÖMÖRE (1366 LAKOS).....	37
5.7. GYŐRSZEMERE (3039 LAKOS).....	37
5.8. KAJÁRPÉC (1389 LAKOS).....	39
5.9. KISBABÓT (228 LAKOS)	40
5.10. MÉRGES (81 LAKOS).....	40
5.11. MÓRICHIDA (853 LAKOS)	41
5.12. RÁBACSÉCSÉNY (604 LAKOS).....	41
5.13. RÁBASZENTMIHÁLY (533 LAKOS).....	42
5.14. RÁBASZENTMIKLÓS (139 FŐ).....	43
5.15. SOBOR (321 FŐ)	43
5.16. SOKORÓPÁTKA (1086 LAKOS).....	45
5.17. SZERECSENY (913 LAKOS).....	46
5.18. TÉNYŐ (1475 LAKOS).....	46
5.19. TÉT (4143 LAKOS).....	47
5.20 A TURIZMUS SZEMPONTJÁBÓL FONTOS ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERÜLETEK A TÉRSÉGBEN.....	48

6. INFRASTRUKTÚRA	49
6.1 KÖZLEKEDÉS-KÖZLEKEDÉSI FELTÁRTSÁG.....	49
6.2 KÖZÜZEMI ELLÁTOTTSÁG	50
6.3 HUMÁN INFRASTRUKTÚRA	51
7. A TURISZTIKAI PROMÓCIÓ HELYZETE A KISTÉRSÉGBEN	53
8. IDEGENFORGALMI SZEMPONTRENDSZER SZERINTI ÉRTÉKELÉS	54
8.1. NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ	54
8.2. GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE	54
8.3. TÉTI KISTÉRSÉG SOKORÓALJAI ÖNKORMÁNYZATAINAK TERÜLETFEJLESZTÉSI TÁRSULÁSA ÁLTAL LEFEDETT TÉRSÉG	55
8.4. TURIZMUS FAJTÁK	56
9. A SOKORÓALJAI ÖNKORMÁNYZATOK TERÜLETFEJLESZTÉSI TÁRSULÁSA TURISZTIKAI LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA	59
9.1. SOKORÓALJAI ÖNKORMÁNYZATOK TERÜLETFEJLESZTÉSI TÁRSULÁSA ÖNKORMÁNYZATAINAK TURISZTIKAI LEHETŐSÉGEINEK EGYMÁSHOZ VALÓ KAPCSOLATA	60
10. A KISTÉRSÉG TURISZTIKAI VONATKOZÁSÚ SWOT ANALÍZISE	61
11. A TÉTI KISTÉRSÉG TURISZTIKAI FEJLŐDÉSI IRÁNYVONALA, JÖVŐKÉPE	64
12. A TURIZMUSHOZ KAPCSOLÓDÓ JAVASOLT PROGRAMOK	65
13. STRATÉGIAI CÉLCSOPORTOK ÉS OPERATÍV PROGRAMOK	68
14. OPERATÍV PROGRAMOK ÜTEMEZÉSE, GANTT-DIAGRAM	87
15. A STRATÉGIAI PROGRAMOK ÁTTEKINTÉSE	89
16. AZ OPERATÍV PROGRAMOK BEMUTATÁSA	90
1.1. KOMPLEX TURISZTIKAI PROGRAMCSOMAGOK KIALAKÍTÁSA	90
1.1.1. <i>Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja</i>	92
1.2. A TURISZTIKAI INFRASTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA.....	98
1.2.1. <i>Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja</i>	100
1.2.2. <i>Tourinform iroda létrehozása</i>	105
1.3. HUMÁNERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE A TURIZMUS ÉRDEKÉBEN	110
1.3.1. <i>Felnőttképzés, továbbképzés</i>	112
1.4. INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSEK A TURIZMUS ÉRDEKÉBEN	118
1.4.1. <i>Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében</i>	121
1.4.2. <i>Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése</i>	126
1.5. HATÉKONY TURISZTIKAI PROMÓCIÓ FOLYTATÁSA A TURIZMUS ÉRDEKÉBEN	131
1.5.1. <i>Arculattervezés, PR munka</i>	133
1.5.2. <i>Külső kommunikáció fejlesztése</i>	139
1.5.3. <i>Marketing kiadványok megjelentetése</i>	145
17. KONKLÚZIÓ, MEGVALÓSÍTÁS ÉS TOVÁBBI TERVEK	151

1. BEVEZETÉS

Az idegenforgalom a magyar gazdaság egyik sikerágazata. Jelentőségét az adja, hogy egyidejűleg alkalmas a gazdasági növekedés élénkítésére és a gazdasági egyensúly javítására. A turizmus gazdasági jelentősége Magyarországon többek között abban fejeződik ki, hogy a GDP 10 %-át adja és 300 ezer embernek biztosít közvetlenül tartós munkalehetőséget jellemzően a kis- és középvállalkozásokban (az idegenforgalomban nagyszámú szezonális munka van, azt a nagyságot nem tartalmazza ez az adat). Ugyanilyen fontos tényező többek között, hogy növekedési dinamikája kétszerese a teljes magyar gazdaságénak, jelentős deviza kitermelő szektor, a fizetési mérleg deficitjét nagymértékben fedezi és segíti az elmaradott térségek felzárkózását.

A turizmus tipikus ágazatközi-, tárcaközi- és nemzetközi tevékenység, amely szoros kapcsolatban van a közlekedéssel, a területfejlesztéssel, területrendezéssel, a kultúrával, az egészségüggyel, a sporttal, a természet- és környezetvédelemmel, a bel- és külgazdasággal, ezen belül az erdő- és mezőgazdasággal, az iparral és kereskedelemmel, a szolgáltatásokkal, a foglalkoztatással, a munkahelyteremtéssel, a pénzüggyel, az önkormányzatokkal stb. Az idegenforgalomnak több fajtáját különböztetjük meg (pl.: vízi-, vitorlás-, yacht-, kerékpáros-, lovas-, vadász-, horgász-, golf-, kaland-, egyéb sport-, kemping-, gyógy-, termál-, kulturális-, kongresszusi-, konferencia-, rendezvény-, bor-, gasztronómiai-, vallási-, zarándok-, falusi-, tanyai-, öko-, természetjáró-, bevásárló-, tranzit-turizmus stb.), állapítja meg Péteri László, GM főtanácsos.

Az idegenforgalom egyrészt eszköze, másrészt haszonélvezője a területfejlesztésnek, hiszen plusz bevételt teremt a települések számára és a fejlesztések hatására még több vendég érkezik a térségekbe. Tehát **a turizmus és a területfejlesztés kölcsönösen feltételezik és erősítik** egymást.

A turizmus területi szintű tervezésének feladata kettős: biztosítani kell egyrészt, hogy az adott desztináció attrakciói és szolgáltatásai képesek legyenek magas szinten kielégíteni a turisták igényeit, másrészt, hogy a helyi lakosság számára a turizmus fejlődése kedvező változásokat eredményezzen (pl. gazdasági, társadalmi, környezeti stb. téren).

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása 2003-ban készítette el Turizmusfejlesztési Koncepcióját és Programját. A Társulás most úgy határozott, hogy ezt az anyagot felülvizsgálhatja, kiegészíteti és aktualizáltatja. Ezzel a feladattal a területfejlesztésben már jelentős gyakorlati tapasztalatot szerzett Hazai Térségfejlesztő Rt.-t, és annak munkatársait bízta meg.

A tervezési munka első lépése a Turizmusfejlesztési Koncepció és Program Helyzetfeltárás része, amely felméri a térség összes idegenforgalmi adottságát, gyengeségét, lehetőségét, veszélyét. Ennek a résznek a célja az, hogy „tükröt” tartsunk a kistérség egésze elé turisztikai szempontból. **A tervezési szempontok, és az időközben változó jogszabályi környezet és térségi besorolás, illetve az új fejlesztési források figyelembe vételével minél pontosabb, objektívebb idegenforgalmi leírást próbálunk adni a térségről, amely a tényleges tervezői munka alapját, kiindulópontját képezi.**

A Helyzetfeltárás szerepe a tervezés során meghatározó egyrészt abból a szempontból, hogy segítségével, illetve a kistérség településeire vonatkozó tényleges helyzetek leírásával, és annak elfogadásával kiszűrjük azokat a gyakran irreális, valóságtól elszakadt jövőképeket, amelyeket – tapasztalataink szerint – gyakran dédelgetnek a településüket szerető, lokálpatrióta lakosok. A Helyzetfeltárás meghatározza másrészt a tervezést abból a szempontból is, hogy benne ténylegesen feltárássra kerül a térség minden fontos, meghatározó erőssége – amelyekre később építeni lehet -, valamint minden előtte nyitva álló lehetőség is – amelyeket feltétlenül ki kell használni -, és amellyel talán a települések közössége önmagától nem számolna.

A Helyzetfeltárást követően elkészül a **Turizmusfejlesztési Koncepció**. Ezzel az anyagrészsel a tervezők célja az, hogy megfogalmazásra kerüljenek a koherens turisztikai fejlesztési elképzelések, lehetőségek, amelyek a célmeghatározás tekintetében érdekegyeztetési, koordinációs feladatokat is betöltenek.

Az elfogadott koncepció értékválasztást és közös fejlesztési szándékot fejez ki. Az elfogadásával a döntéshozók deklarálják a szereplők többségének a véleményazonosságát az elfogadott célok és prioritások tekintetében, és ezzel meghatározzák a turizmushoz kapcsolódó stratégiaépítés fő kereteit is.

A koncepcióalkotás során meghatározásra kerülnek azok a fő, minősítendő tényezők, amelyek változásai alapján felrajzolható magának a kistérség turizmusának is a fejlődési iránya, turisztikai jövőképe, amelynek elérése hosszú távon megvalósítandó célként szerepel, irányítja a kistérség vezetőinek döntéseit, határozatait. Ennek a jövőképnek az elérése, mint hosszú távú cél, alakítja a kistérség koncepcióját, az ennek eléréséhez vezető út szabja meg a célpiramis felépítését, illetve határozza meg a célcsoportokat, illetve az azon belüli célok rendszerét.

Remélhetőleg a Koncepció hozzásegíti majd a döntéshozókat ahhoz, hogy megtalálják a legcélszerűbb megoldásokat az erőforrások legjobb felhasználásához. Szándékunk szerint útmutatásul szolgál a döntési mechanizmus működtetéséhez, a tervezéshez és végrehajtáshoz, illetve az ellenőrzéshez, a lakossági, a vállalkozói, turisták és egyéb csoportok, valamint a helyi politikai döntéshozók érdekeinek harmonizálásához.

A Turizmusfejlesztési Koncepció után következik a **Stratégia Program**. Ebben a kötetben a Turizmusfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott célok eléréséhez komplex programok kerülnek megfogalmazásra. Ez egy feladatorientáció szerint strukturált, átfogó program, amelyben már felvázoljuk az idegenforgalomhoz kapcsolódó megvalósítás lehetséges szereplőit, a pénzügyi forrásokat, az ütemezést, az érintettek körét, a várható eredményeket, a monitoring végzését, az eredmények mérésének lehetőségeit. Ez az a programozási dokumentum, amely már mérhető közelségbe hozza az Európai Unióhoz történt csatlakozással megjelent, illetve a jövőben még várható források lehívásának lehetőségeit is.

A kötet zárásaként az **Operatív Program** kerül kifejtésre, amely rövid távra vonatkozóan (3 év) cselekvési és ütemtervkén szolgál a kistérség döntéshozói számára. Azon idegenforgalmi programok kerülnek itt részletes kidolgozásra, amelyek megvalósítására ezen tervezési időszakon belül fel kell készülni, illetve meg is valósíthatók, vagy megvalósításuk elkezdhető, vagy nagyobb részben realizálható. Ez az anyagrész tehát azzal a céllal készült, hogy rövid távra vonatkozóan megalapozza a kistérség tervszerű turisztikai fejlesztését, és ehhez kapcsolódóan elősegítse a szükséges források megszerzését, illetve hatékony felhasználásuk ütemezését.

Ezek a kiválasztott programok már olyan egységes struktúra szerint, és olyan részletezettséggel kerülnek kidolgozásra, amellyel ténylegesen elindulhat a tervszerű megvalósítási szakasz. A tervezők kitérnek arra, hogy melyek a programok megvalósításának célcsoportjai, kik érintettek, milyen indikátorokon keresztül mérhető a program megvalósításának eredményessége, hogyan és milyen egyéb programokhoz kapcsolódik a saját terveken belül, illetve milyen módon kapcsolódik a magasabb szintű tervekhez. Megnevezésre kerülnek a felelős személyek, illetve a megvalósításba bevont partnerek.

Mindezek a tartalmi összetevők nagy részben megegyeznek a Nemzeti Fejlesztési Terv és Európa Terv Operatív Programjain keresztül elérhető források pályázati űrlapjának követelményeivel, így megkönnyítik a Téti Kistérség pályázati tevékenységét.

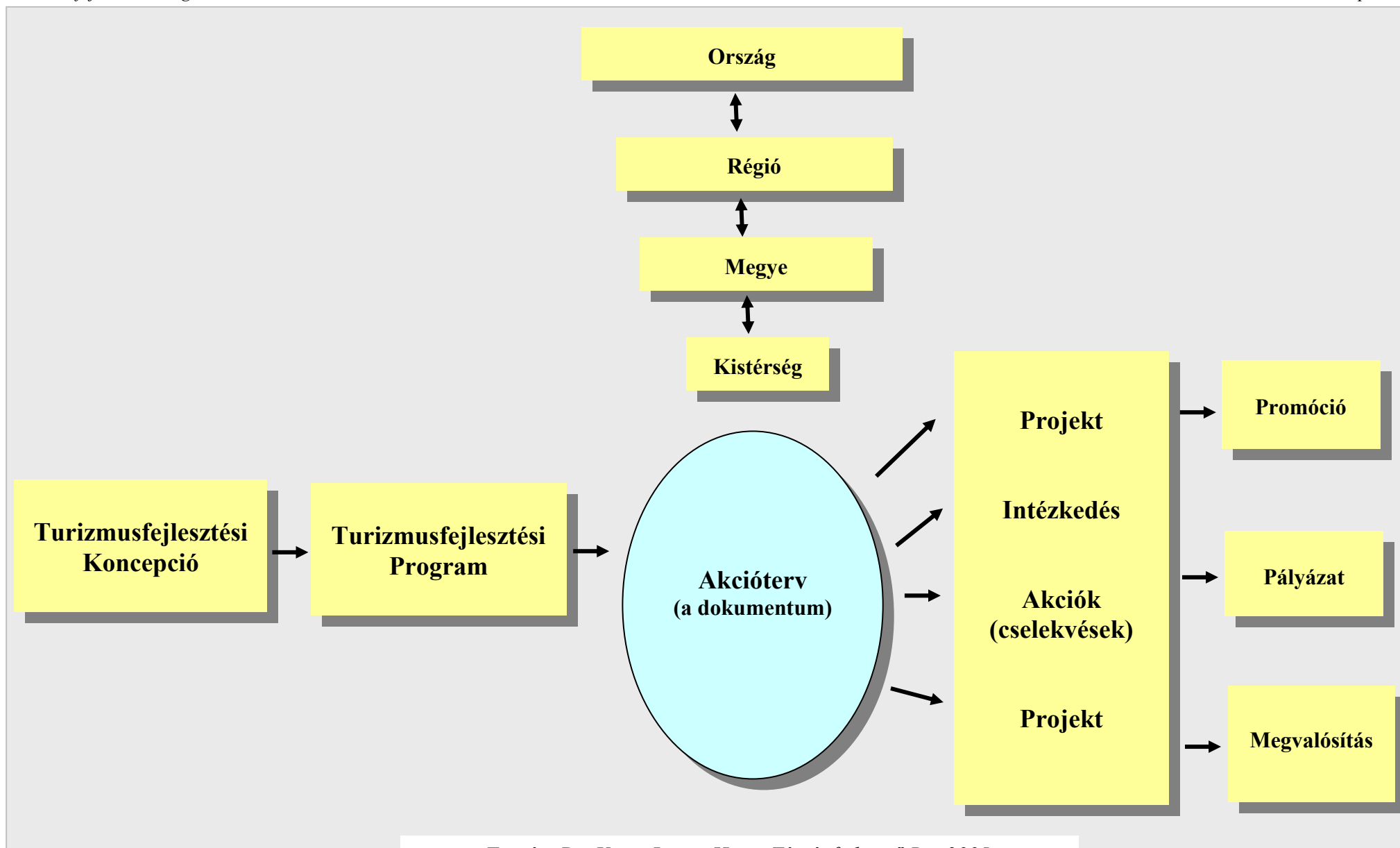
A programozási munka, így az Operatív Program készítésénél is figyelembe vettük a **területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 18/1998. (VI. 25.) KTM rendeletet.**

Ezen kívül az Operatív Program szerkezeti és tartalmi elemeiben követi az **Európai Unió Tanácsának a Strukturális Alapok általános szabályozásáról szóló 1260/1999 Rendeletében** foglaltakat (Council Regulation /EC/ No 1260/1999), és a **Strukturális Alapokra vonatkozó tervekről és programozási dokumentumokról szóló Vademecum** (The New Programming period 2000-2006: methodological working papers, Vademecum for Structural Funds Plans and Programming Documents) figyelembevételével készült. Ezen kívül felhasználtuk a Phare Program támogatásával 2003.-ban készült **„Irányelvek – A programok intézkedéseinek kidolgozásához és a program-kiegészítők összeállításához”** című kézikönyv (KTK Irányító Hatóság, Nemzeti Fejlesztési Terv és EU Támogatások Hivatala, Miniszterelnöki Hivatal) módszertani, elvi útmutatásait is, valamint a **Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiát** is. Mindezeket követően **igyekeztünk további olyan kiegészítéseket is alkalmazni, amelyek a fent leírt pályázási tevékenységet is megkönnyítik.**

Ahhoz, hogy egy térségben az idegenforgalom fejlődésnek indulhasson, mindig szükség van konkrét beruházásokra, amelyek közvetlenül vagy közvetve a turizmushoz kapcsolódnak. A beruházások konkrét helyszíneit először ki kell jelölni (a kijelölt területet nevezzük turizmusfejlesztési akcióterületnek), majd a településrendezési tervek határozzák meg, hogy az adott területen mit és milyen paraméterekkel lehet építeni, így a turizmusfejlesztési akcióterületre vonatkozó rendezési tervek az idegenforgalom fejlődését célzó akciók településrendezési alapküldokumentumai.

A turizmusfejlesztési akció megindításához azonban nem elegendő a fejlesztést megalapozó érvényes rendezési terv. Szükséges a településrendezési terv műszaki tartalmának részletezése a majdani beruházás területén, továbbá a fejlesztési akció pénzügyi tervének elkészítése. Ez a **turizmusfejlesztési akcióterv**, amely alapját a Turizmusfejlesztési Koncepció és Program adja, s amely a magasabb rendű fejlesztési tervekhez igazodik. Miután az egyes akcióterveket az önkormányzatok határozattal elfogadják saját településükön, megkezdődhet a projektek, az intézkedések, az akciók megindítása. Ezeket követik aztán a promóciók, pályázatok, a konkrét megvalósítás. Ezáltal válik teljessé, realizálódik a turizmust fejlesztő beruházás. (Folyamatábrát lásd a következő oldalon)

.

Forrás: Dr. Veres Lajos, Hazai Térségfejlesztő Rt., 2005.

A Sokoró három dombsorból álló halomvidék a Nyugat-Magyarországi Régióban. A 22 km hosszú és 15 km széles kistáj a Kisalföldbe mélyen benyúlva, mint egy kéz három középső ujjja mutat délkeletről (a teste felől) északnyugatra (Győr irányába). A három fővonulatból és két fővölgyből álló halomvidék szigetszerűen emelkedik ki a Kisalföld síkjából, mintegy 150 méterre kimagasodva abból.

A Sokoró az elmúlt 20 évben Győr üdülő és kiránduló övezetévé vált, hiszen ehhez minden adottsága megvan. Közel van a nagyvároshoz; a változatos táj hegyek benyomását kelti, a terület jól járható, erdeiben hétvégeken több százan fordulnak meg. A természeti adottságai mellett finom helyi borokat is fel tud mutatni. A vízmósásos utcák pincesorai, szurdokvölgyei, romantikus présházai a városiak ezreit vonzzák tavasszal ibolyázni, ősszel szüretelni, télen pedig síelni és szánkózni.

A Magyarországra látogató külföldiek véleménye alapján **az egyik legkeresettebb turisztikai vonzerő** hazánk kultúrája, a kulturális rendezvények, műemlékek, népszokások, ezért különös fontossággal bír, hogy a Nyugat-dunántúli Régióban elhelyezkedő Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulásának (Társulás) települései a kulturális- és örökségturizmushoz, valamint az ökoturizmushoz tartozó vonzerőket tud felsorakoztatni.

A Társulás települései tarka, színes kínálatot nyújthatnak önmagukban is, de a régió más településeihez is kötődő programajánlattal közösen sokkal eredményesebb lehetnek. A Társulás szempontjából komoly lehetőséget jelenthet az a tény, hogy **nemzetközi jelentőségű fesztivál, program kevés van a régióban, így egy több településre kiterjedő jól szervezett programajánlat komoly vonzerőt jelenthet a jövőben (Lsd. Zempléni Fesztivál).** Ebben segítséget jelenthet, hogy van néhány olyan esemény, vagy rendezvény, amely megfelelő **fejlesztések révén** nagyobb tömegek vonzására is alkalmas lehet.

A Társulás egyes települései **saját hagyományaikon alapuló rendezvényeket** szerveznek, de **a Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulásának Turizmusfejlesztési Konceptiója és Programja szempontjából igen fontos, hogy a térségnek jelenleg nincs turisztikai terméke – programajánlata, mellyel a területére vonzaná a kínálati lehetőségei iránt érdeklődőket.**

A kínálati lehetőségei elsősorban a belföldi turizmus szempontjából értékesek, ezen belül is a falusi turizmus és a természetjárás/ökoturizmus, valamint ezen turizmusformákhoz tartozó más turizmusformákhoz kapcsolódóan vannak olyan adottságai a térségnek, melyekre a jövőben turisztikai termékeket kell kialakítania, összhangban a vadászat, lovaglás, kerékpározás, kirándulás, borkóstolás időtöltésekkel. A települések vonzerejét és lehetőségeit is figyelembe véve azt mondhatjuk, hogy a Társulás önkormányzatai a kisebb létszámú baráti társaságok számára tudnak élmény nyújtani, mivel megfelelő szálláshely infrastruktúrával nem rendelkeznek.

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása településein az idegenforgalom fejlesztése a gazdaság fejlesztésének lehetőségét hordozza magában. A fejlesztés kulcsát a sokat emlegetett turisztikai termék létrehozása jelenti, melyhez hozzátartozik a szálláshelybővítés, szálláshely fejlesztés. Annak ellenére, hogy statisztikailag a kistérségben „számos” különböző kategóriájú szálláshely áll rendelkezésre, a szálláshely fejlesztés a „fejlesztés kulcsa”. A kistérség idegenforgalmi adottságaihoz a falusi szálláshely az a szálláskategória, mely szinte egész évben képes kiszolgálni az idegenforgalmat. A falusi szálláshely a lehetőségeknek megfelelően minden település képes „kiszolgálni” a turistát.

A falusi szálláshelyeket idényjelleggel más kereskedelmi szálláshely kategóriával – kemping – lehet és kell kiegészíteni a vizitúrák útvonalán, de a kemping lehetőséget teremt más, jelenleg a kistérségben még nem létező programajánlat átgondolt létrehozására is pl. diáktábor, erdei tábor.

A helyzetfeltárás során azt is megállapítottuk, hogy a kistérségben az idegenforgalmi információs pontok hiányoznak. Az idegenforgalmi intézményrendszer fejlesztése kapcsán a Tourinform hálózathoz való csatlakozás – Tourinform iroda létrehozása – is megfontolandó. Megjegyezni kívánjuk, hogy a Bezerédj kastély (jelenleg kultúrházként működik) alkalmas egy Tourinform iroda létrehozására.

2. ÁLTALÁBAN AZ IDEGENFORGALOM VIZSGÁLATÁRÓL

Az utóbbi évtizedekben a turizmus világviszonylatban jelentősen felértékelődött. Az idegenforgalom és a turizmus fogalmilag egymáshoz közel került és napjainkban azt mondjuk, hogy nincs eltérés, ugyanazt értjük mindkét fogalom alatt.

A turizmus fogalmát dr. Jenkei László (BGF, KVIF¹) és dr. Csizmadia László (BGF KVIF) gazdasági, míg Varga Csaba (Stratégia kutató Intézet) szociológiai oldalról, illetve az emberek szükségleteinek oldaláról is értelmezi, illetve elemzi. Ezen sorok szerzője A Hágai Nyilatkozat szövegét idézve (melyet a WTO és az Interparlamentális Unió 1989-ben fogadott el) az alábbiakat emeli ki: „A turizmus magában foglalja a személyek lakó- és munkahelyén kívül minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat.”

A következtetések szempontjából az idegenforgalom (összegezve a gazdasági és szociológiai gondolatokat) kiegészítve jelen sorok szerzőjének gondolataival a következő:

„AZ IDEGENFORGALOM AZ A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI (AL)STRUKTÚRA, AMELYBEN AZ EMBEREK SZÜKSÉGLETEIK EGY RÉSZÉT LAKÓHELYÜKÖN KÍVÜL ELÉGÍTI KI, PIACI VISZONYOK SZERINT, KÖTÖTT IDŐ ÉS SZABADIDŐ TEVÉKENYSÉGEIK ÁLTAL, IGÉNYBEVÉVE A LAKÓHELYEN KÍVÜLI SZOLGÁLTATÁSOKAT (SZÁLLÁS, ÉTKEZÉS STB.), FELKERESVE ÉS IGÉNYBEVÉVE AZ OTT LÉVŐ KULTURÁLIS EMLÉKHELYEKET, TERMÉSZETES ÉS EMBERALKOTTA VONZERŐKET.”

A következőkben eltekintve az idegenforgalom további fogalmi elemzésétől és az idegenforgalom különböző csoportosításától - amit a szakirodalom egyébként részletesen ismertet -, az idegenforgalmat a vonzerő és a forgalmi oldalról (látogatók megjelenése, látogatottság kérdésköre) vizsgáljuk.

Ebben az aspektusban két kérdéskört emelünk ki:

- 1. Idegenforgalmi/Turisztikai termék**
- 2. Területi alkalmasság**

---

¹ BGF KVIF: Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

2.1 A turisztikai termék

A **“turisztikai termék”** fogalmával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy e kifejezésnek nem csupán üzemgazdasági vetülete és értelmezése helytálló. Egyre inkább szükségessé válik a fogalom területi dimenzióban való értelmezése

- a gazdasági folyamatok térben lezajló volta;
- az egyes üdülőterületek, turisztikai desztinációk, potenciális utazók számára egyként való megjelenése;
- a turisztikai piacon egymással versengő területek és nemcsak konkrét szolgáltatás-csomagok következtében, valamint
- a területi marketing létjogosultsága miatt is.

A (nemzetközi) turizmus piacán egy üdülőterület, sőt egy ország is turisztikai termék, amelynek ha konkrét ára nincs is, de árszínvonala, szolgáltatási színvonala, image-e, ezek következtében versenyképessége stb. területileg is jól definiálható. Ha nem így lenne, nem beszélhetnénk sem ország-, sem területi, sem pedig településmarketingről.

Az **eredeti kínálattól** megkülönböztetjük az ún. **származtatott kínálatot**. Utóbbi Kaspar szerint nem más, mint „mindazon szolgáltatások összessége, amelyeket turisztikai hasznosítás érdekében nyújtanak, készenlétbe helyeznek”. Egy-egy üdülőhely vagy turisztikai vállalkozás szempontjából lényeges, hogy a turista értékítéletében hogyan aránylik egymáshoz ez a kettő a turisztikai termékben; milyen prioritást élveznek az egyes elemek; melyiknek milyen a helyi értéke, a súlya. Az üdülturizmus számára pl. egyre inkább előtérbe kerül az érintetlen táj (vidék), mint alapvető vonzerő.

Semmi esetre sem szabad megfeledkezni arról, hogy **az elsődleges turisztikai vonzerő alapja leginkább maga az eredeti kínálat**, de e mellett a turizmus egészét nézve fontos rétegek - pl. a fiatalok - motivációi, a szabadság eltöltéséről alkotott elképzeléseik nem korlátozódnak csupán a tájra, hanem magában foglalják a vendégszeretet, a szervezett és aktív sportolás, a szórakozás lehetőségei iránt felmerülő elvárásokat is.

Az eredeti kínálatban rejlő adottságok kiaknázása legtöbbször elképzelhetetlen szolgáltatások, a származtatott kínálat elemei nélkül. Az is igaz, hogy a helyi lakosság leginkább csak akkor profitálhat egy turisztikai vonzerőből (pl. termálvízből, egyéb turisztikai adottságokból mint a természeti szépség vagy más), ha már megtörtént a terület teljes feltárása és kiépültek az igényelt szolgáltatások.

Ugyanakkor a területfejlesztésnél messzemenően célszerű szem előtt tartani az érintetlen természeti környezet védelmét, különben a negatív hatások lerontják az amúgy kiaknázható előnyöket.

A fejlődés-fejlesztés záloga az ökológiai egyensúly megőrzése, a természet- és környezetvédelmi szempontok érvényesítése kell, legyen.

Az üdülőhely vezetésének, menedzsmentjének éppen ezért tekintettel kell lennie a térség és a település ún. **terhelhetőségi határértékeire**, vagy más néven igénybevételi küszöbértékeire.

2.2 Területi alkalmasság

A turisztikai területi fejlesztések tervezése során lényeges szempont, hogy a fejlesztés helyének – esetünkben a téti statisztikai kistérség területe – terület-alkalmassági vizsgálata milyen főbb megállapításokat tesz lehetővé és egyben szükségessé, nem utolsósorban annak érdekében, hogy a fejlesztések lehetséges szűk keresztmetszetei még időben ismertté váljanak.

A terület-alkalmassági vizsgálat főbb elemei a következők:

1. Turisztikai potenciál vizsgálata:

- 1.1. természeti adottságok;
- 1.2. művi adottságok, településkép, településszerkezet, műemléki, népi építészeti, kultúrtörténeti emlékek;
- 1.3. korlátozó tényezők

2. Fogadóképesség vizsgálata:

- 2.1. Alap-infrastruktúra vizsgálata:
  - 2.1.1. Műszaki infrastruktúra hálózatok (közlekedés, hírközlés, vízgazdálkodás, víziközmű ellátás, ivóvízbázis, ivóvízellátás, szennyvízkezelés, vízrendezés, energiaellátás, hulladékgazdálkodás)
  - 2.1.2. Szociális infrastruktúra, közintézmény-hálózat, egészségügyi ellátás, oktatás
- 2.2. Speciális üdülési infrastruktúra vizsgálata:
  - 2.2.1. Szállásférőhelyek (kereskedelmi, szociálaturisztikai, ifjúsági, magánférőhelyek)
  - 2.2.2. Ellátó, szolgáltató létesítmények, a hálózat kapacitása (bolti kiskereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás)
  - 2.2.3. Egyéb, vonzerőt növelő létesítmények (sportlétesítmények, fürdők, gyógyfürdők, strandok, uszodák, erdei üdülés létesítményei, kulturális és szórakoztató létesítmények)

2.3. Vendégforgalom (realizált kereslet) vizsgálata:

- 2.3.1. Szállásigényes vendégforgalom
- 2.3.2. Nem szállásigényes vendégforgalom

3. Üdülés-idegenforgalmi kínálat kialakítása, ennek összetevői (idegenforgalmi termszerkezet, a kínálati rendszer főbb elemei)

Egy adott térség terület-alkalmassági vizsgálatának tartalma és eredménye az alábbiakban összegezhető:

- A természeti és művi adottságok turisztikai tevékenység csoportonkénti számbavétele és minőségi értékelése.
- Ökológiai kapacitás, mint potenciális befogadóképesség becslése.
- A fejlesztési korlátok területi felmérése.
- Turisztikai feltártság értékelése.
- A fejlesztési lehetőségek és korlátok területi felmérése.
- Az üdülés-idegenforgalmi fogadóképesség működésének alapfeltételét képező műszaki infrastrukturális ellátás vizsgálata. Kapacitások területi és mennyiségi értékelése, jelenlegi állapot és fejlesztési szükségletek, illetve lehetőségek. Az infrastrukturális kiépítettségi szintnek megfelelő ökológiai és műszaki kapacitásra vonatkozó becslés.

- Az üdülő-idegenforgalom által - szezonálisan - igénybe vett lakossági infrastruktúra (meglévő kapacitás és fejlesztési igény).
- Fogadóképeséget biztosító létesítmények, melyek az adottságokon alapuló turisztikai tevékenységeket piacképesé teszik. (Kapacitások területi és mennyiségi értékelése, jelenlegi állapot és fejlesztési szükségletek).
- A szorosan értelmezett fogadókapacitás, amelyet kizárólag az üdülővendég-forgalom vesz igénybe.
- A fogadókapacitásnak az üdülővendég-forgalom és a lakosság igényeit egyaránt kielégítő elemei.
- A szabadidő-eltöltés választékát bővítő létesítmények, melyeket nagymértékben az üdülővendég-forgalom vesz igénybe.
- A szállásférőhelyek statisztikailag mért, illetve becsült vendégforgalma, annak összetétele (külföldi, belföldi), a nem szállásigényes vendégforgalom becslése, az éves forgalom szezonális hullámozása.
- A kereslet nagyságrendjének és összetételének becslése, a kereslet hatása a fejlesztési lehetőségek alakítására.
- A terület idegenforgalmi imázsát alapvetően meghatározó turisztikai tevékenységekre és a választékbővítő, kiegészítő tevékenységekre szervezett programok, s ezek értékesíthetőségének tétele.
- Fejleszthető és fejlesztendő turisztikai tevékenységcsoportok egységes kínálati rendszerbe foglalása.

Mindezek figyelembevételével vizsgáltuk a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulásának önkormányzatait annak érdekében, hogy a legmegalapozottabb turisztikai koncepciót, s abból kiindulva végrehatható, működőképes, reális turisztikai programot lehessen elkészíteni, mely kapcsolódik más a területfejlesztéssel összefüggésben lévő stratégiával és programokkal.

3. A TURIZMUS HELYE A KISTÉRSÉG GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS TERÉBEN

3.1 A kistérség általános bemutatása

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulásához tartozó települések földrajzilag a Nyugat-Dunántúli régióban, Győr-Moson-Sopron megye déli részén, a Marcal és a Rába folyók, valamint a Sokoró dombság között találhatók. A kistérség Magyarország nyugati felén való elhelyezkedése szerint egy gazdaságilag fejlett térség keleti peremén helyezkedik el.

A **2004. július 28-án létrejött Társulás** nagy része a valamikori Tét központú Sokoróaljai járás, illetve másik része a Csornai járás területével egyezik meg. A Társulás települései: Árpás, Bodonhely, Csikvánd, Felpéc, Gyarmat, Gyömöre, Győrszemere, Kajárpéc, Kisbabet, Mérgecs, Mórighida, Rábacsécsény, Rábaszentmihály, Rábaszentmiklós, Sobor, Sokorópátka, Szerecsény, Tényő, Tét. A Társulás elődjének tekinthető a Sokoróaljai Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulása, amely 1995. nyarán nyolc településsel alakult meg, majd rövid időn belül négy, majd újabb három település csatlakozott hozzá. A Társulás központja Tét városa. A Társulás területe 376 km², lakossága 19.599 fő.

3.2 Földrajzi áttekintés

Elhelyezkedés

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulásához 19 település közigazgatási területe tartozik: Árpás, Bodonhely, Csikvánd, Felpéc, Gyarmat, Gyömöre, Győrszemere, Kajárpéc, Kisbabet, Mérgecs, Mórighida, Rábacsécsény, Rábaszentmihály, Rábaszentmiklós, Sobor, Sokorópátka, Szerecsény, Tényő, Tét.

A településcsoport a Nyugat-Dunántúli Régióban, Győr-Moson-Sopron megyében található. A terület nagyobb része a Kisalföld (2.), kisebb része a Dunántúli-Középhegység (5.) nagytájhoz tartozik. A társuláshoz tartozó településeket összefogó terület három kistáj területén helyezkedik el, melyek három különböző középtáj, vagyis mezoregiónak részét képezik. 9 település a Győri-medence (2.1) középtájhoz tartozó Rábaköz (2.1.3) kistájcsoport (szubregiónak) részét képező Csornai-sík (2.1.32) kistájhoz tartozik. 6 település a Marcali-medence (2.2) középtáj részét képező Pápa-Devecseri-sík (2.1.13) kistájhoz tartozik. Mindössze 4 település tartozik a Dunántúli-Középhegység nagytájhoz (5.). Ezen belül a Bakony-vidék (5.1) középtájhoz tartozó Pannonhalmi-dombság kistáj területén helyezkednek el, mely a Bakonyalja (5.1.5) kistájcsoport részét képezi.

Földtani adottságok, kialakulás

A társulás területén a Rába és a bakonyi vízfolyások közös hordalékkúpmaradványai találhatóak, melyet a felszínen löszös-iszapos-homokos folyóvízi és lejtőüledék, helyenként kavics borít. Alattuk 50-100 m vastag jó víztározó homokos-kavicsos pleisztocén üledékréteg fekszik. Aszeizmikus a terület, geotermikus értékei az országos átlag feletti. A terület keleti részeitől eltekintve mindenhol 50 °C-nál melegebb vizű kutak létesíthetők. A hőfűtés kihasználtsága csekély.

Domborzat

A terület nagyobb része medencesíkság, melyet a Marcal feltöltődő völgye keresztesz. Nyugat felé enyhén tagolt hordalékkúp-síkság terül el. Itt megközelítően 1 km/km²-es sűrűségű csatornahálózat tagolja a tájat. Az északi részen homokdűnével fedett teraszszigetek sorakoznak. Északnyugati része szeizmikusan igen érzékeny zónába tartozik. A tengerszint feletti magasság keletről nyugat felé 115 m-ről 300 m-re emelkedik. A terület középső részét a Marcalhoz siető patakok K-ről Ny-ra tartó párhuzamos völgyekkel szabdalják a felszín. Ezek semlegesítik a domborzat néhol lefolyástalanságot okozó, a felszín elmocsarasodását előidéző szerepét. A völgy-sűrűség átlagosan 1 km/km². Keleten a környezete fölé magasodó, laza üledékekből épült dombság terül el, melynek geomorfológiai képét eróziós és deráziós völgyek sűrű hálózata, elkeskenyedő dombhátak, deráziós fülkék, intenzíven hátravágódó völgyfők, eróziós szurdokvölgyek jellemzik.

Éghajlat

A terület mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz, de már közel fekszik a mérsékelt meleg körzet határához.

Az évi napfénytartam 1950-2000 óra körüli. A nyári évnegyed napsütéses óráinak száma nyugaton 780, keleten 760 óra, míg a téli időszakban 185, illetve 190 óra.

A napfénytartam évi összege meghaladja az 1950 órát. A nyári évnegyedben 780 óra körüli, míg télen 185 óra körüli a napsütés sokévi átlaga.

Az évi középhőmérséklet 9,5 és 10,0 °C között van, a vegetációs időszaké pedig 16 °C körüli. A 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok száma mintegy 181-183; a 10 °C átlépésének tavaszi átlagos napja ápr. 13, míg az őszié okt. 15. A fagymentes időszak hossza átlagosan 185-190 nap, tavasszal ápr. 12-14 után már nem, ősszel okt. 19-20 előtt még nem kell fagypontra számítani. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok átlaga 33,0-33,5 °C ill. -16,0 és -16,5 °C közötti.

A csapadék évi összege kelet felé kismértékben nő, 590 és 650 mm között alakul, míg a vegetációs időszakban 340 mm, de a terület északi harmadában a 430 mm-t is elérheti. A hótakarós napok átlagos száma – mely nyugaton szintén magasabb - 35-40 nap, míg az átlagos maximális hóvastagság 24-30 cm körüli.

Az ariditási index a területen 1,10 és 1,16 között változik.

Az uralkodó szélirány az ÉNy-i, az átlagos szélesség 3-3,2 m/s körül alakul.

Vízrajz

A terület legnagyobb része a Rába-Rábca és Marcal vízrendszeréhez tartozik, de keleti felén a vizeket már a Sokoróalji-Bakony-ér vezeti le. A Rábca vízjárását a lébényi, a Rábáét az árpási, a Marcalét a móríchidai vízmércék adatai szemléltetik. A térség nagy része mérsékelt lefolyású, keleti fele mérsékeltén vízszegény területnek számít.

Az árvizek többnyire a nyár elején jelentkeznek, míg a kisvizek a térség keleti felében inkább csak ősszel, amúgy bármely évszakban előfordulhatnak. A folyók vízminősége többnyire II. osztályú.

A talajvíz szintje a folyóvölgyekben 2 m-nél magasabban, azokon kívül 2-4 m között helyezkedik el. Mennyisége a terület nagyobb részén 3 l/s.km³ feletti, a K-i-részen már csak 1 l/s.km³. A táj nagyobb részén kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos a talajvíz, de a Rába és Marcal völgyében a nátriumos jelleg a túlnyomó. A keménysége D-en 15, É-on 25-30 nk°. Ez a különbség a szulfáttartalomban is kitűnik, mert D-en 60 mg/l, É-on 300 mg/l-ig terjedő értékeket mértek. Felhasználásukat a nitráttartalom korlátozza. A rétegek vízmennyisége 1-1,5 l/s.km² közötti. Kevés az artézi kút. Mélységük a 100-200 m-t, vízhozamuk a 100 l/s-ot ritkán haladja meg.

Növényzet

A terület túlnyomó része a Kisalföldi (Arrabonicum), de keleti fele már a Bakonyi-Vértési (Vesprimense) flórajárásba tartozik. A legelterjedtebb potenciális erdőtársulások a fűz és égerligetek (*Salicetum albae-fragilis*; *Alnion glutino-incanea*), a tölgy-kóris-szil ligeterdők (*Querceto-Ulmetum hungaricum*). Kisebb területi előfordulásban gyertyános kocsányos tölgyesek (*Quercu-robora* *Carpinetum hungaricum*), gyöngyvirágos kocsányos tölgyesek (*Convallario-Quercetum roboris*), illetve a terület keleti felében cseres mohos tölgyesek (*Quercetum pubescenti-cerris*) találhatóak meg. A legszárazabb termőhelyeken az erdei gyöngyköleses társulások (*Lithospernum purpureo-coreuleum*) is megjelentek. Az aljnövényzetben jellegzetesek a sások (*Carex acutiformis*, *C. remota*, *C. brizoides*, *C. alba*), a medvehagyma (*Allium ursinum*), a csalán (*Urtica dioica*), a szálkaperje (*Brachypodium silvaticum*), a müge (*Asperula odorata*), a gyöngyvirág (*Convallaria majalis*), keleten a csenkeszfélék (*Festuca vaginata*, *F. heterophylla*) és pusztagyepék (*Festucion Sulcatae*) előfordulása.

Az erdészetileg kezelt felületeket zömmel fiatal és középkorú kemény és lágylombos, esetenként fenyőerdők borítják. Az átlagos évi folyónövekedés az országos átlagot némileg meghaladja (3,7-4,5 m³/ha).

Talajok

A térség talajtakarójára a nagyfokú változatosság jellemző. Területi kiterjedésében a réti öntések és a lápos réti talajok jelentősek, de kelet felé haladva az erdőtalajok (főként az agyagbemosódásos barna erdőtalajok) válnak meghatározóvá.

A réti öntések alluviális anyagon kialakult, agyagos vályog mechanikai összetételű, gyengén savanyú, erősen víztartó talajok. Termékenységi besorolásuk az V. talajminőségi kategória. Szántóterületek.

A Csorna környéki lápos réti talajok mechanikai összetétele a réti öntésekével megegyező, vízgazdálkodásuk a nagymennyiségű szerves anyag következtében azokénál kedvezőbb, termékenységük azonban a 70-100 cm-es talajmélységben megjelenő talajvíz miatt korlátozott (VII.). Jelentős részük rét- és legelőterület (25 %). A táj löszös üledékein vályog mechanikai összetételű, kedvező vízgazdálkodású, felszíntől karbonátos réti csernozjomok találhatóak. Termékenységük jó, a IV. termékenységi kategóriába tartoznak. Lényegesen gyengébb termőhelyet képviselnek a homokos öntésen kialakult csernozjom jellegű homoktalajok (VIII.). Kiterjedésük nem jelentős. Ugyanez mondható a Marcalitól K-re található csernozjom barna erdőtalajokról, amelyek szintén homokmechanikai összetételű allúviumon képződtek. Kémhatásuk gyengén savanyú; a VII. termékenységi kategóriába tartoznak.

A térség keleti felében uralkodóvá váló barna erdőtalajok harmadidőszaki üledékeken, illetve löszön alakultak ki, vályog mechanikai összetételűek, vízgazdálkodási tulajdonságaik kedvezőek. A homok mechanikai összetételű (0,5-1 %), kis szervesanyag-tartalmú, kedvezőtlen vízgazdálkodású változatok a VII., s homokos vályog, de 2-3 % szervesanyag-tartalmú, jó víztartó talajok a IV. termékenységi kategóriába tartoznak. Szántóként hasznosulnak.

A Mórchida környéki barnaföldek talajképző kőzete szintén homokos allúvium, de termékenységük a csernozjom barna erdőtalajokénál egy kategóriával kedvezőbb. A homokos kavicsos kialakult, igen gyenge termékenységgel (IX.) agyagbemosódásos barna erdőtalajok területi részaránya jelentéktelen (<1 %).

A táj talajtakarójának változatosságát a Rába nyers öntései és réti taljai, valamint kovárványos barna erdőtalajok gazdagítják, de területi előfordulásuk nem jelentős (3, ill. 4 %).

3.3 A Sokoróaljai kistérség rövid társadalmi jellemzése

A kistérség lakónépessége összességében az elmúlt 10 évet vizsgálva 2 %-kal emelkedett. A legnagyobb pozitív lakónépesség változás Rábacsécsény esetében volt (12 %-os), de Felpéc, Gyórszemere és Tényő is megközelíti a 10 %-os emelkedést. A negatív csúcs Kisbabetnél figyelhető meg, ahol 16 %-kal esett vissza a népességszám, míg Árpás, Csikvánd, Rábaszentmiklós és Sobor is 10 % körüli visszaesést élt át.

Lakosságszám alakulása a rendszerváltás után

Településnév	1993	1995	1997	1999	2001	2003	Változás
Árpás	336	330	279	273	283	294 ²	-10%
Bodonhely	349	357	354	353	351	347	-6%
Csikvánd	590	586	577	555	543	536	-8%
Felpéc	801	813	805	800	844	866	8%
Gyarmat	1309	1372	1361	1368	1296	1289	-2%
Gyömöre	1343	1332	1317	1289	1393	1366	2%
Gyórszemere	2777	2915	2933	2920	2970	3039	9%
Kajárpéc	1400	1448	1447	1423	1388	1389	-1%
Kisbabet	273	268	272	273	236	228	-16%
Mérges	81	78	79	80	79	81	0%
Mórichida	888	906	907	887	860	853	-4%
Rábacsécsény	539	586	586	563	580	604	12%
Rábaszentmihály	520	524	517	510	514	533	3%
Rábaszentmiklós	157	153	152	147	152	139	-11%
Sobor	352	365	357	348	339	321	-9%
Sokorópátka	1057	1071	1073	1062	1057	1086	3%
Szerecsény	904	980	981	939	924	913	1%
Tényő	1373	1388	1401	1402	1473	1483	8%
Tét	4074	4146	4076	4049	4113	4143	2%
Összesen	21028	21552	21451	21195	21368	21428	2%

Forrás: Győr-Moson-Sopron Megye Statisztikai Évkönyve (1993-2003)

A kistérségben a halálozások száma az elmúlt 10 év során minden évben meghaladta az elveszületéseket. Emiatt a természetes népszaporulat mutató negatív értéket vesz fel, ráadásul a negatív mérleg az évek során, ha nem is folyamatosan, de egyre emelkedik. Ez országos tendencia ugyan, de a kistérség esetében erősebb. Magyarországon ugyanis az elmúlt tíz évben hozzávetőlegesen 3,5 %-os a természetes fogyása a lakosságnak, míg a Téti kistérségnél ez a szám 5 %. A statisztikai adatok mégis a lakónépesség emelkedését mutatják ki a kistérségben, melynek oka a pozitív vándorlási különbözet lehet. A kistérség tengelyén, azaz a 83-as út mentén elhelyezkedő települések képesek növelni népességüket elsősorban. Ezek biztató jelek, hiszen a népességmegtartó képesség lett kedvezőbb, bár azt csak remélhetjük, hogy a bevándorló réteg a szuburbanizáció jegyeként a kvalifikált népességet érinti, de lehet, hogy a városi lét magasabb költségei elől menekülő idős, vagy alacsony keresettel rendelkező, vagy munkanélküli réteget.

² 2004-ben 279 fő (Forrás: Feller Sándor polgármester 2005. márc. 3.)

A kistérség lakosságának vallási összetétele nagyon vegyes képet mutat. A Magyarországon jellemző katolikus vallás a térségben még fokozottabban van jelen, mint máshol és erősnek mondható az evangélikus beállítottságuk száma is. Az országos adatokkal ellentétben kevesebb az egyéb vallásúak száma és feltűnően alacsony azoknak a száma, akik nem sorolták magukat egyik felekezethez sem. Mindez azt jelenti, hogy a településeken egységesen magas a vallásosok száma.

A kisebbségi helyzet a térségben egyszerűen fogalmazható meg. Összesen egy településen, Szerecsenyben van jelen említésre méltó kisebbséghez tartozó lakos, akik roma származásúnak vallották magukat. A KSH-adatok szerint a többi településen a magyar nemzetiségű lakosság több, mint 99 %-ban van jelen. Szükséges azonban megjegyeznünk, hogy a KSH adatai a kisebbségi adatok tekintetében nem mindig nevezhetők valósnak, hiszen nem mindenki szereti bevallani nemzetiségét a történelmi példákon okulva. A személyes interjúk során a helyi vezetőktől kapott információk azonban megerősítették azt, hogy valóban alacsony a kistérségben a nem magyar nemzetiségű lakos.

3.4 A Sokoróaljai kistérség rövid gazdasági jellemzése

A terület gazdaságának jelenlegi állapota

A téti kistérség Győr-Moson-Sopron megye területén helyezkedik el, és a Nyugat-Dunántúli régióhoz tartozik. A Nyugat-Dunántúli régió a Budapestet is magában foglaló Közép-Magyarország után a második lefejlettebb régió. Győr-Moson-Sopron megye pedig az ország egyik legdinamikusabban fejlődő megyéje. Győrtől délre a Rába folyótól keletre helyezkedik el a Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása 19 települése.

A gazdaság helyzetének fő mutatója, a bruttó hazai termék alapján a következők mondhatók el. Mind régiós, mind megyei szinten nőtt az előállított GDP értéke 2001-ről 2002-re. Az előállított bruttó hazai termék, valamint az egy lakosra jutó GDP alapján is a **Nyugat-Dunántúli régió** a 2. a hét régió között, csak a Központi-régió előzi meg.

Győr-Moson-Sopron megye gazdaságilag a legfejlettebb megyék közé tartozik. A megyében előállított GDP nagysága 851 milliárd forintot tett ki 2002-ben, ami az ország bruttó hazai termékének 5,1 % -át adta. Az egy főre jutó GDP alapján az ország megyéi között Budapest mögött a 2. helyet foglalja el. Mutatója – mely 2002-ben 1.938 ezer Ft/fő volt – 18 %-kal haladja meg az országos átlagot.

A kistérség tehát egy fejlett térségben helyezkedik el. Ennek ellenére a kistérség vállalkozási kedve jelentősen alatta marad mind a megyei, mind az országos átlagnak. 2002-ben a kistérségi átlag 60 %-át tette ki a megyei átlagnak, és 62%-át az országos átlagnak. Az alábbi táblázatok bizonyítják ezt a helyzetet.

*Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma a kistérségben és a megyében
(1996-2003)*

Év	Működő vállalkozások 1000 lakosra		
	Téti kistérség	Győr-Moson-Sopron megye	Magyarország
1996.	42	70	69
1997.	44	73	72
1998.	46	79	77
1999.	47	82	80
2000.	51	88	84
2001.	51	88	83
2002.	53	89	85
2003.	54	91	n.a.

Forrás: Győr-Moson-Sopron Megye Statisztikai Évkönyve (1993-2003)

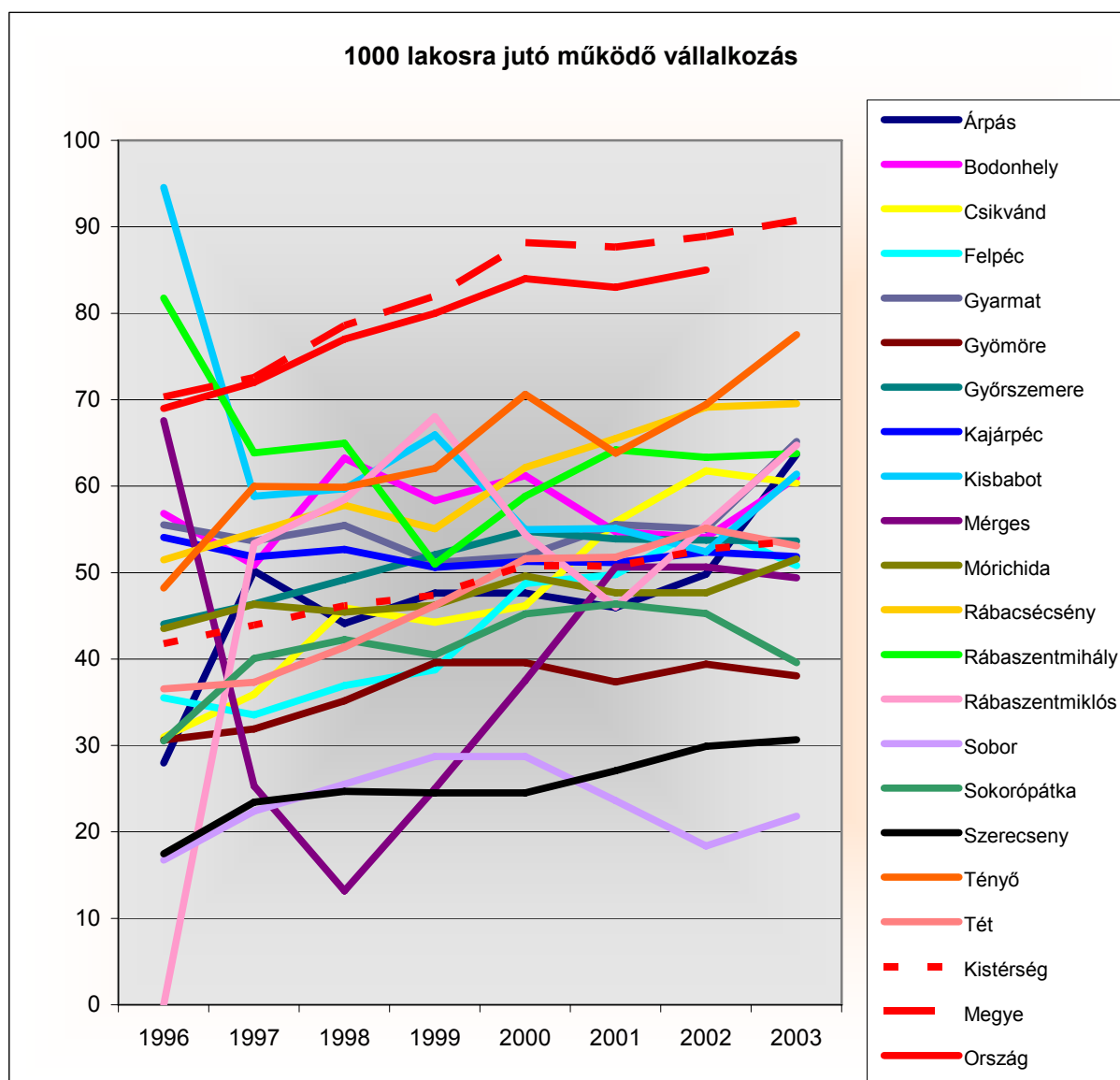
A kistérségben működő társas vállalkozások száma jelentősen, több mint 40 %-kal csökkent 2002-ről 2003-ra. A megyei átlagokkal összevetve a mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások száma magasabb 12 %-kal, míg az iparban tevékenykedők száma alacsonyabb 19 %-kal, mint a megyei átlag. A tercier szektor vállalkozásai 38 %-ot tesznek ki a kistérségben, amely szintén 40 %-kal alacsonyabb, mint a megyei átlag.

Működő társas vállalkozások számának alakulása a Téti kistérségben (2001-2003)

Év	Működő társas vállalkozásokból (db)					Társas vállalkozások összesen
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	Ipar, építőipar	Kereskedelem, javítás	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	Ingyenüzletek, gazdasági szolgáltatás	
2001.	46	102	102	27	42	389
2002.	45	112	108	25	53	414
2003.	27	65	52	10	26	232

Forrás: Győr-Moson-Sopron Megye Statisztikai Évkönyve (1993-2003)

A kistérségen belül vizsgálódva az 1000 lakosra jutó működő vállalkozás számát tekintve a települések esetében jól látszik Tényő elsősége. Látható továbbá, hogy Rábacsécsény és Gyarmat esetében is jóval magasabb ez a szám a kistérségi átlagnál. Nincs azonban a kistérségben egyetlen település sem, ahol az 1000 lakosra működő vállalkozások száma elérné, vagy meghaladná a megyei vagy akár az országos átlagot.

Forrás: Győr-Moson-Sopron Megye Statisztikai Évkönyve (1993-2003)

Ipari termelő ágazatok

A térség hagyományos ipari bázisa gyenge, a TSZ melléküzemágakon kívül csak a falusi iparosítás utolsó hullámában (a hetvenes évek közepe táján) telepedtek meg ipari egységek az érintett falvakban. Kivételt csak Tét jelent, ahol az ötvenes évek elejétől gépállomás működött, mely később a gépipari profil további fejlődésének lett az alapja.

A kistérségben jelentősebb ipari vállalkozás, üzem alig található. Győr közelsége és ipari fejlettsége elszívó-erő a térség számára, ugyanakkor a multinacionális cégek számos kistérségben élőnek nyújtanak munkalehetőséget. A kistérség legnagyobb ipari vállalkozása a Sokoró Kft, mely több, mint 1000 embert foglalkoztat. A kft. első jogelődje 1949-ben alakult. Azóta egy korszerűen felszerelt, önálló gyártmányfejlesztői osztállyal rendelkező, kiemelkedő infrastruktúrájú, modern nagyvállalattá fejlődött. Tevékenységi köre sokrétű, döntő mértékben az autóiparhoz kapcsolódik: autókábel-kötegek, karosszéria-függesztő rendszerek, váltótartály csererendszerek, kábelgyártó gépsorok készülnek hazai, illetve külföldi megrendelői számára.

Mezőgazdaság és élelmiszeripar

Az agráriumnak nagy hagyományai vannak a kistérségben, mind a növénytermesztés, mind az állattenyésztés meghatározó ágazat volt korábban. A föld tulajdonviszonyainak ismert átrendeződése, a tsz-ek megszűntetése, a kisgazdaságok, családi gazdaságok nagy száma, a tőkehiány- és még számos, közismert tényező – miatt az agrárium jelentősége erőteljesen csökkent, jövedelemtermelő képessége számottevően romlott.

A szántóföldi növénytermesztésre a közepes, szélsőséges időjárási viszonyok között pedig az alacsony hozamok a jellemzőek. A minőségében heterogén, sok helyen rossz minőségű talajszerkezet behatárolja a termelhető növények körét. Főbb termesztett növények: gabonafélék, kukorica, cukorrépa. A kistérségben igen nagy hagyományai vannak a bogyógyümölcs (ribizli, málna) termesztésének. A rendszerváltás előtt sok család foglalkozott háztájiban jövedelem-kiegészítésként ezen gyümölcsök termesztésével. A rendszerváltást követően, de legfőképp az utóbbi néhány évben, értékesítési problémák merültek fel, ezért a termesztés fokozatosan visszaszorult.

A szőlőtermesztésnek a térségben Felpécen, Kajárpécen, Tényőn és Györszemerén vannak nagy hagyományai.

A gyümölcstermesztésre a térség adottságai kiválóak. A kistérségben igen nagy hagyományai vannak a bogyógyümölcs (ribizli, málna) termesztésének. A rendszerváltás előtt sok család foglalkozott háztájiban jövedelem-kiegészítésként ezen gyümölcsök termesztésével. A rendszerváltást követően, de legfőképp az utóbbi néhány évben, értékesítési problémák merültek fel, ezért a termesztés fokozatosan visszaszorult. Mint alternatív gyümölcsfaj a bodzát kell megemlíteni, mely Bodonhelyre jellemző.

A zöldségtermesztésben is hagyományai vannak a kistérségnek, kiváltképpen az uborkának. A külföldi olcsó termékek, azonban betörték a magyar piacra is, ezért komoly értékesítési problémák jelentkeztek.

A kistérségben **állattenyésztéssel** főként családi gazdálkodásban foglalkoznak, gazdálkodó szervezetek tevékenységét csak sertés és néhány esetben baromfi képezi.

Szarvasmarhatenyésztés: A tejtermelés számottevően visszaszorult. 20 db feletti állomány egy-egy gazdaságban található. Jellemzően 1-5 db-os tartás terjed el a hagyományos gazdálkodóknál. Családi jövedelemszerzés szempontjából szükség van rá, sok esetben ez biztosítja a család folyamatos bevételét.

A **sertéstartás** korábbi hagyománya csökkent, de még mindig a legjelentősebb állattenyésztési ágazat. Általában valamely húsminőséget adó fajtát tenyésztik. Hiányossága az ágazatnak a termelői együttműködés és a szerződéses termelés.

A **baromfitenyésztés** integráció keretein belül történik. A térségben elsősorban brojlercsirke van jelen. Termelése időszakonként hullámzó, jellemzően csökken.

A **lótartás** főként sport és hobbitartás szinten jelentkezik, főleg a turizmus számára jelent alternatívát. Sokorópatkán működik a Sokoró Panzió, mely elsősorban lovaturizmusra szakosodott. Györszemerén Horváth Rudolf és a településhez tartozó Józsefházán Márkus Péter is tart 15-20 nagyértékű hátaslovat, amit igény szerint lovagoltatásra, kocsikázásra lehet igénybevenni.

Az erdőtelepítésre a közelmúltban szintén Sokorópátkán került sor, állami támogatással 150 ha-t telepítettek.

A mezőgazdasági termelés elsősorban a kistérség kevésbé iparosodott és Győrtől távolabb eső településeken jellemző, ahol kevesebb a munkalehetőség száma. A lakosok nagy része azonban vagy a megyeszékhelyre, vagy a környező településekre jár át dolgozni, így a mezőgazdaság jelentősége ezeken a településeken jelentősen visszaszorult.

A termelői összefogás nem jellemző, a kistérségben egyetlen TÉSZ sem működik. A falugazdász hálózat a folyamatos átalakítások miatt, állandóan változik. Így a gazdák és az új falugazdászok között nem tud bizalmi kapcsolat kialakulni, mely hátráltatja az ágazat fejlődését.

Szolgáltatási szektor

A kereskedelmi és szolgáltatási egységek száma a kistérségben átlagos, színvonaluk nem kifogásolható. Győr és Csorna közelsége miatt a kistérség lakói minden szükséges szolgáltatást könnyen és gyorsan elérnek, ez azonban a helyi kínálatra is rányomja bélyegét.

A kereskedelmi boltok száma kistérségben, Kisbabet települést kivéve a megyei, sőt az országos átlag alatt vannak. Rábacsécsény és Csikvánd előzi meg a kistérség központját Tétet. A kereskedelmi boltok igen nagy számban élelmiszerboltok, egyéb szolgáltatások csak a nagyobb településeken érhetőek el. A lakosok a nagyobb bevásárlásokat és a tartós fogyasztási cikkeket a győri vagy a csornai hiper/szupermarketekben végzik el.

A vendéglátóhelyek száma elmarad a megyei átlagtól és így az országos átlagtól is. Ezen terület mindenképpen fejlesztésre szorul. A vendéglátóhelyek szinte egyet jelentenek az italbolttal, kulturált turisták ellátására is alkalmas étterem alig akad a kistérségben.

3.5 A turizmus szervezeti, vállalkozói, lakossági háttere

A Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása területéhez tartozó önkormányzatok, de maga a Társulás sem rendelkezik idegenforgalmi referenssel, idegenforgalmi szakemberrel. Az idegenforgalommal a kistérségi menedzser, illetve a települések polgármesterei „foglalkoznak”, de tekintettel arra, hogy az ő tevékenységük elsődlegesen másra is ki kell hogy terjedjen, az idegenforgalom, mint a gazdaság lehetséges fejlesztési ága (mindenki által elismerve) háttérbe szorul. Az idegenforgalom fejlesztési lehetőségét egy megfelelő szakember bevonása jelentheti a kistérség munkájába.

A településekkel folytatott interjúk alapján megállapítható, a kistérségnek a Győr-Moson-Sopron megye/Nyugat-Dunántúl Régió marketing igazgatóságával, Tourinform irodákkal való együttműködése nem értékelhető. A települések vezetői tudomással bírnak a megyei idegenforgalmi szervezetről, tourinform irodákról, de nincs velük rendszeres munkakapcsolat, ami minden bizonnyal annak is betudható, hogy nincsenek szóróanyagok, prospektusok. A Társulás települései nem vették fel a kapcsolatot a Magyar Turizmus Rt.-t képviselő marketing igazgatósággal sem.

Annak ellenére, hogy a települések vezetői és a térségi vezetőség fontosnak ítéli az idegenforgalmat, összehangolt, térségi szintű turisztikai tervezés nem történt. A térség gazdaság fejlesztése szempontjából a legfontosabb az átgondolt turisztikai tervezés, melynek alapját a turisztikai termék kell, hogy képezze.

A turizmus fejlesztését nehezíti, hogy a lakosság természetéből adóan zárkózott, így a lehetséges és logikus falusi turizmus, mint elsődleges gazdaság fejlesztési lehetőség és a lakosság számára plusz kiegészítő jövedelmi forrás, rövid távon nem megoldható. A megoldás legfeljebb középtávon reális, mivel a lakosság körében szemléletváltásra van szükség.

Mindehhez hozzájárul az a tény is, hogy a települések megközelíthetősége – menetrendszerinti járatokkal – nehézkes, a közlekedési infrastruktúra/úthálózat Tét központú és kevés a vendéglátóhelyek száma.

3.6 Civil szféra

Egy település, így a téti kistérség összes településének fejlesztési potenciálját a helyi és az országos gazdaság színvonala, a földrajzi elhelyezkedés és az infrastrukturális ellátottságon kívül nagymértékben befolyásolja a helyi társadalmi erők megléte. Az utóbbi években, meg az elkövetkezőkben is egy kistelepülésnek a versenyképesség eléréséhez sok fejlesztésre van szüksége, amely a helyi erők bevonása, együttműködése nélkül nem működik. Egy önkormányzatot menedzselni kell, a kistérség településein olyan erőket lehet felfedezni, amelyek segítségét mindenképpen be kell vonni a fejlesztésekbe.

A kistérségnek szinte mindegyik településén van legalább egy jól működő civil szervezet, de ez a ritkább, mert a legtöbb helyen több is van. Általában nyugdíjas, sport és tűzoltó egyesületekkel találkozhatunk, de nem ritkák az ifjúsági és a művészeti jellegű önszerveződések sem. A települési identitás működése tehát jól megfigyelhető a térségben, de mivel egy egész kistérség fejlesztési célkitűzéseit kell itt megalapoznunk, az intézményi együttműködések mellett erősíteni kell ezen civil szervezetek településközi együttműködését is.

Nagy előny a térségben, hogy nagyon kevés helyen vallottak a helyi vezetők belső társadalmi feszültségek meglétéről, ami azt jelenti, hogy a további együttműködési készség szinte mindenhol jelen van, az életszínvonalbeli, az etnikai, vagy az egyéb különbségek nem okoznak sehol át nem hidalható szakadékokat a lakosság körében.

4. ILLESZKEDÉS A TERÜLETFEJLESZTÉS ÉS ÁGAZATI GAZDASÁGFEJLESZTÉS MÁS PROGRAMJAIHOZ

Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterv (2004)

A dokumentum három átfogó intézkedést nevez meg:

- Teljes foglalkoztatás
- A munka minőségének javítása és a produktivitás növelése
- A társadalmi kohézió erősítése és a befogadás elősegítése

1. Aktív és preventív intézkedések a munkanélküliek és az inaktívok számára
2. Munkahelyteremtés és vállalkozás
3. Felkészülés a változásokra, az alkalmazkodóképesség és a munkaerő-piaci mobilitás elősegítése
4. A humán tőke fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás támogatása
5. A munkaerő-kínálat és az idősebb munkavállalók aktivitásának elősegítése
6. Nők és férfiak esélyegyenlősége
7. A munkaerő-piaci integráció elősegítése és küzdelem a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben lévő emberek diszkriminációja ellen
8. A munka kifizetődővé és vonzóvá tétele
9. A be nem jelentett munkavégzés átalakítása bejelentett munkává
10. A regionális munkaerő-piaci különbségek csökkentése

Foglalkoztatás és munkahelyteremtés (A Kormány 2004. évi foglalkoztatáspolitikai eszközrendszere) (2003)

A 2004. évi költségvetés alapvető céljai között szerepelt:

- Építés – a jövőt megalapozó fejlesztések, korszerűsítési programok megvalósítása
- A vállalkozók versenyképességének növelése

Aktív munkaerő-piaci eszközök:

- Foglalkoztatási és képzési támogatások
- Közmunka program támogatása
- Rehabilitációs célú támogatások
- Közcélú programok

Passzív eszközök:

- Munkanélküli ellátó rendszer működtetése
- Önkormányzati szociális segélyek kiegészítése

Különös hangsúlyt fektettek a közmunkaprogramok, a felnőttképzések szervezésére, vállalkozások feltételeinek javítására.

- A jövőbeli tervek között szerepelt újabb közmunkaprogramok indítása a foglalkoztatás bővítése érdekében. A felmérések szerint erre az igény és a szükség egyaránt jelen lesz még sokáig.

- A felnőttképzés fejlesztése növeli a magyar gazdaság és a hazai munkavállalók versenyképességét. A szakképzéssel nem rendelkezők és fogyatékosok számára a támogatási összegek emelése.
- Új adókedvezmények bevezetése a fejlesztések, beruházások ösztönzésére (fejlesztési adókedvezmény értékhatára csökken, megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának támogatása és a rehabilitációs hozzájárulás emelése)

Nyugat-Magyarországi Régió Turisztikai Koncepciója és Programja (2000-2001)

A Magyar Turizmus Rt. közbeszerzési pályázata eredményeképpen 2000/2001-ben elkészült a régió Turisztikai Koncepciója és Fejlesztési Programja (Horwath Consulting és Szemrédi T.T. Konzorcium).

Az elkészült turisztikai koncepciót teljes egészében a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása figyelmébe kell, hogy ajánljuk mivel ilyen átfogó dokumentum addig és azóta sem készült a régióról, illetve ez a dokumentum, mely egyébként a Nemzeti Fejlesztési Terv-be lett integrálva, az Európai Unió források megszerzésének alapja.

A Nyugat-Dunántúli Régió turisztikai elemzése kapcsán fontos tudni, hogy mi a Nyugat-dunántúli Régió illetékességi területe. „A Nyugat-Dunántúl **statisztikai régió** Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyékből áll. Ettől eltér a Nyugat-Dunántúl **turisztikai régió**, amelynek **nem képezik részét** Zala megye **Balaton-i régióhoz tartozó települései**, tehát a közvetlen part menti települések közül négy település, és a balatoni háttértelepülések közül huszonkét település. Ezek a következők:

- a Nyugat-Dunántúl turisztikai régióhoz nem tartozó közvetlen **Balaton-part menti települések**: *Balatonyörök, Gyenesdiás, Keszthely, Vonyarcvashegy,*
- a Nyugat-Dunántúl turisztikai régióhoz nem tartozó **balatoni háttértelepülések**: *Alsópáhok, Balatonmagyaród, Cserszegtomaj, Felsőpáhok, Galambok, Garabonc, Hévíz, Karmacs, Nagyráda, Nemesbük, Rezi, Sármellék, Szentgyörgyvár, Vállus, Várvölgy, Vindornyafok, Vindornyalak, Zalakaros, Zalamerenye, Zalasabar, Zalasántó, Zalavár*”³

Az elkészült tanulmány részletesen vizsgálja a regionális turisztikai vonzerőt. Ez a tényező elég **változatos képet mutat**. A termékkínálatra a bevásárló turizmus színterein kívül az alternatív turisztikai kínálat túlsúlya jellemző.

„A turisztikai termék alapját képező **vonzerők** tekintetében a régióban a legfontosabbak a **gyógy- és termálfürdők, a kulturális örökség és rendezvények, az aktív szabadidőeltöltés lehetőségei és a bor, illetve gasztronómia**. Az ezekre építő turisztikai termékek a régióban **nem minden esetben kidolgozottak**, gyakran csak adottság (vagyis a vonzerő) szintjén léteznek.”⁴

³ Forrás: Nyugat-Dunántúli Régió Turisztikai Koncepciója és Fejlesztési Programja (Horwath Consulting , Szemrédi T.T. Konzorcium 2000/2001

⁴ Forrás: Lsd. 2. lábjegyzet

A turisztikai termék kialakításának egyik alapeleme a szálláshely s ez a települések több, mint felénél akadályt jelent. A gondot mind mennyisége, minősége és összetétele egyaránt jelenti. A szálláshelyen túlmenően a szolgáltatás és a **vendéglátás** a turistákat fogadó, vagy fogadni szándékozó települések kétötödénél szintén akadályozza a turizmus fejlődését.

Az infrastruktúrát vizsgálva a közlekedés is elmarad az európai normáktól. „Az utak állapota **a turizmus fejlődésének** ugyancsak **akadálya**. A belső közlekedési kapcsolatok viszonylag fejletlenek, főleg az észak-déli tengely mentén fekvő főutak és a kisebb városok és községek elérését biztosító utak tekintetében. A régió középső és déli térségének jelenlegi elérhetősége az ország többi részeiből közúton és vasúton egyaránt kedvezőtlen.”⁵

A fentiekhez az is hozzá tartozik, hogy a régió egészére jellemző a turista információs pontok – Tourinform irodák – hiánya.

Az elkészült koncepció rámutat arra a tényre, hogy a régió turisztikai intézményrendszere még kialakulatlan, ugyanakkor az önkormányzatok ennek ellenére a turizmus jó gazdáinak bizonyulnak.

Jelen tanulmány szerzője azt tapasztalta egyrészt a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulás Önkormányzataival való beszélgetések és a régió más felelős vezetőivel való interjúk és konzultációk során, hogy az önkormányzatok részéről meg van a tenni akarás és keresik a lehetőségét annak, hogy milyen módon tudnak minél hatékonyabban bekapcsolódni a turizmusba. Ehhez érdemes áttekinteni a régió turisztikai kínálatát.

A kínálat térségspecifikus jellemzői az alábbiak szerint foglalhatók össze⁶.

- A legtöbb ajánlat a **gyógy- és termálfürdők**re vonatkozik. A legtöbbet kínált fürdők: Balf, Bükfürdő, Hévíz, Sárvár és Zalakaros. Az ajánlat jellemzői: 3-8 napos tartózkodás, egyéni utazás.
- **Üdülések** leginkább Sopron-Kőszeghegyalján, a Nyugati határszélen, az Őrségben, és a Rába-Marcalménán jellemzőek.
- **Kulturális- és örökségturizmus:** a kínálat elsősorban **városnéző túrákat** (Sopron, Győr, Pannonhalma, Kőszeg), fesztiválokat (Soproni Ünnepi Hetek), **kiemelt műemlékek, építészeti emlékek** meglátogatását tartalmazza.
- Üzleti turizmus: **konferenciák szervezését** több utazásszervező vállalja, helyszínt a nagyobb szállodák és a kultúrházak adnak. Igazi konferenciaközpont még nincs a régióban. A **szemináriumok, kisebb tanácskozások szervezése, a speciális szakterülethez kapcsolódó, 100 fő alatti rendezvények** és ahhoz kapcsolódó kiállítások szervezése egyre népszerűbb lesz.

Bortúrák: itt valamennyi borvidék szerepet kap. Bortúrákat szerveznek Pannonhalma-Sokoróalja pincéibe, a Soproni Borvidékre, Kőszeg és környéke pincéibe, a Somlói borvidékre és a Zalai borvidék egyes területeire (Zalaszentgrót).

A Nyugat-Dunántúli Régió idegenforgalmának fejlesztésével nemcsak a Nemzeti Fejlesztési Terv, de már annak munkaközi anyaga is fontos megállapításokat tesz 2002-ben. Az NFT kiemelten hangsúlyozza a régió természeti és táji értékeit, valamint a gasztronómiai és borkultúrához való kapcsolódást.

⁵ Forrás:Lsd. 2. lábjegyzet

⁶ Forrás: Lsd. 2. lábjegyzet

„...A szolgáltatásokon belül az **idegenforgalom**hoz kapcsolódó tevékenységek kiemelten dominálnak egyes, a turisták által frekvenciált térségekben. A régió területén kiemelkedő a természeti, illetve táji értékkel bíró tájegységek aránya. A régió legfontosabb turisztikai vonzerői a termál- és gyógyvíz, a védett természeti értékek, a bor és a gasztronómia, valamint a műemlékek, kulturális programok, a nemzetiségi és népi hagyományok, melyek kihasználatlan potenciált jelentenek a térség számára. A régióban található a magyarországi üdülőkörzetek közel egyharmada (8), melyek közül a leglátogatottabbak a Balaton közvetlen part menti települései, Sopron-Kőszeghegyalja övezete és a Szigetköz térsége...”⁷

A Nemzeti Fejlesztési Tervhez kapcsolódó 2004. ápr. 26-i Nemzeti Turizmus Fejlesztési Stratégia (amely már ezóta elfogadásra került) ugyanakkor megállapítja, hogy „...A meglévő vonzerők nem elég kiépítettek, a kínálati oldalon szűk a kapacitás: szálláshelyek, igényes vendéglátóhelyek. A régió húzótermékei bel- és külföldön gyakorlatilag azonosak, a kulturális,- és örökségturizmus, az egészségturizmus és a falusi,- és kerékpáros turizmus jelenti...” Egyedi értékesítési lehetőséget (USP) a termálfürdők és a hozzájuk kapcsolt turisztikai termékek kell, hogy alkossák.

A koncepció készítése óta eltelt időben egyre inkább megfigyelhető egy tudatos vonzerő építés a régióban a koncepcióban megfogalmazottak szerint.

A dokumentum konkrétan is kiemeli Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulásának tagjai közül az alábbiakat.

- A kulturális és örökségturizmus szempontjából országos jelentőségűnek minősíti Árpás plébániatemplomát
- A kulturális és örökségturizmus szempontjából regionális jelentőségűnek minősíti Gyarmat helytörténeti gyűjteményét
- A kulturális és örökségturizmus szempontjából regionális jelentőségűnek minősíti Tényő Tájházát
- A kulturális és örökségturizmus szempontjából regionális jelentőségűnek minősíti Tét települést, de nem nevez meg hozzá egyéb konkrétumot
- A kilátásba lévő jövőbeni fejlesztési projekteknél Sokorópátka a garantált programok kapcsán lett megemlítve

Győr-Moson-Sopron megye turizmusfejlesztési programja (2001)

A megye számára nyolc stratégiai célt fogalmaztak meg a dokumentumban:

1. A megye versenyképességének erősítése
2. Környezetvédelem és fenntarthatóság biztosítása
3. Értékteremtés és értéknövelés
4. Szezonális csökkenés
5. Szolgáltatások területi szétterítése
6. Komplex kínálat kialakítása
7. Tájegységenként egyedi és vonzó arculatok kialakítása
8. Együttműködések erősítése a megye turisztikai térségein belül és kívül

---

⁷ Forrás: Nemzeti Fejlesztési Terv

1. Prioritás: Tudatos termékfejlesztés
  - 1.1 Aktív turizmus fejlesztése
  - 1.2 Kulturális- és örökségturizmus fejlesztése
  - 1.3 Gyógy- és termálturizmus fejlesztése
  - 1.4 Üzleti- és konferenciaturizmus fejlesztése
  - 1.5 Gasztronómia és borturizmus fejlesztése
  - 1.6 Bevásárlóturizmus iránti kereslet kiegészítő szolgáltatásokkal történő ellátása
  - 1.7 Falusi turizmus fejlesztése
  - 1.8 Tranzitforgalom megállítása
  - 1.9 Szálláshelyek fejlesztése
2. Prioritás: Marketing-tevékenység fejlesztése
  - 2.1 Marketingfeladatok kivitelezése
  - 2.2 Neusiedler See Card illetékességi területének kiterjesztése a Fertő-tó magya oldalára
3. Prioritás: Humán erőforrás fejlesztés
  - 3.1 Turizmus oktatás fejlesztése a közép- és felsőfokú intézményekben
  - 3.2 Turisztikai szakmai képzések és továbbképzések fejlesztése
4. Prioritás: Szervezet- és intézményfejlesztés
  - 4.1 Tájégségként önálló turizmus marketingszervezetek létrehozása
  - 4.2 Kistérségek és megyei szakmai szervezetek megerősítése

Helyi jelentőségű épített vonzerők között szerepel (Kulturális- és örökségturizmus szempontjából) **Árpás** román stílusú romai katolikus temploma melynek határában egykori római település található (Mursella). Helyi jelentőségű kulturális vonzerőt képvisel a településen júniusban megrendezésre kerülő Nemzetközi Rabafesztivál. Strandfürdőzés és viziturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőnek számít a település melletti tó (**Árpáson** kívül **Bodonhely**, **Mérges**, **Rábacsécsény**, **Sobor**, számára). Tervezett kerékpárútvonal (Dör-Rábapordány-Egyed-Árpás-**Sobor-Rábaszentandrás**-Szany-Vág-Szil-Magyarkeresztúr-Mihályi-Gyóró-Himod-Hövej-Kapuvár) is érinti a települést. Falusi turizmus szempontjából egyedi arculattal rendelkező településnek minősül.

Falusi turizmus szempontjából jelentős a **bodonhelyi** vendégház. Jelenleg kialakítás alatt lévő kerékpárútvonal Maglóca-Barbacs-Bágyogszovát-**Bodonhely-Kisbabot-Mórichida-Árpás-Egyed-Sobor**-Szany-Vág-Vadosfa-Magyarkeresztúr-Sopronnémeti-Bogyoszló-Jobaháza-Farád-Csorna) érinti a települést.

Gasztrtonómia és borturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőnek számítanak a borpincék **csikvándon**. Turisztikai referenssel rendelkezik a település.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képviselő a parasztházak és tájházak található **Felpécen**. A falusi turizmus szempontjából is jó adottságokkal rendelkezik. Az aktív turizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képvisel az Ősborókás (természetvédelmi terület) a település határában. Jó kerékpározási útvonal-lehetőségként jelölték meg a következő útvonalat: Győr-Gyórság-Pannonhalma-Pázmándfalu-Gyórság-Halomalja-Győr (kb. 31 km), Győr-Győrújbarát-Győr-Ménfőcsanak-Koroncó-**Tét-Felpéc-Győrszemere** (Szőlőhegy)-**Tényő-Sokorópátka**-Ravazd-Pannonhalma-Gyórság-Győr (kb. 76 km).

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képvisel **Gyarmaton** a helytörténeti gyűjtemény és tájház. Helyi jelentőségű vonzerő a szeptemberben megrendezett a szüreti felvonulás. Gasztrónómia és borturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőnek számítanak a helyi borpincék. Falusi turizmus szempontjából kiemelkedő jelentőségű falusi szálláshely található a településen (Taverna Gasthaus). Konkrét kerékpárútfejlesztési terv készült a vasútvonal elvezetésével a **Gyömöre-Szerecseny-Gyarmat** vasúti töltésen.

Helyi jelentőségű szórakozási lehetőség **Gyömörén** a „Fehér Ló” disco bár.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt **Gyórszemerén** a Milleniumi és millecentenáriumi emlékmű, holocaust emlékmű. Helyi jelentőségű vonzerő a szeptemberben megrendezett a szüreti felvonulás. Lovasturizmus szempontjából regionális jelentőségű vonzerőt képvisel a településen Horváth Rudolf Lovas Klubja. Gyalogtúra lehetőségként kiemelt a **Gyórszemere-Sokorópátka** és a Gyórszemere-Nyúl útvonal.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képvisel **Kajárpécen** a helytörténeti gyűjtemény. Helyi jelentőségű a borászat.

Kisbaboton helyi jelentőségű vonzerőt képvisel a Hősi emlékmű.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerő **Mérgesen** a parasztkorok lakóházak és a vár. Falusi turizmus szempontjából kiemelt település.

Kulturális- és örökség (falusi) turizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képviselnek **Mórichidán** a présházak, parasztházak. Gasztrónómia és borturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőnek számítanak a helyi borpincék.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerő **Rábaszentmihályon** a falumúzeum.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerő **Rábaszentmiklóson** az Árpád-kori templom.

Kiemelkedő jelentőségű **Sobor** településen a Szent Hubertus Kastélyszálló (szerepel az 1.2.1 alintézkedésben: katélyturizmus fejlesztése). Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képviselnek a védett parasztházak, a honfoglalási emlékmű, és a világháborús hősi halottak emlékműve. A település kiemelkedő gasztrónómiai és borturizmus, valamint népi hagyományai, sajátos népi ételek készítése (csiripiszli, prósza) miatt is.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerő **Szerecsenyben** a legrégebbi tájjellegű ház.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerőt képvisel **Tényőn** a pincesor és a tájház. Regionális és országos jelentőségű vonzerő, a helyi lovarda. Kiemelkedő jelentőségű a Dombi és fiai vendégfogadó.

Kulturális- és örökségturizmus szempontjából helyi jelentőségű vonzerő **Téten** a Kisfaludy Károly Emlékkiállítás, illetve a Kisfaludy Napok rendezvény. Teke, mint sportlehetőség szempontjából megjelölték a települést a dokumentumban. Kiemelkedő jelentőségűek a Csete Vendégház és a szabó Vendégház.

A térség szempontjából a jövőben fontos szerepet játszhat a Rába bal parti településeinek vizes élőhelyeit feltáró jelenleg készülő tanulmány melynek a konklúzióját/konklúzióit figyelembe kell venni a fejlesztések kapcsán.

Sokoróalja az „Erős Láncszem”. A Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása Fejlesztési Lehetőségei (2000)

2. Prioritás: A gazdasági szféra fejlesztése

2.2. Alprogram: Szolgáltatási szektor és a rekreáció fejlesztése

2.2.1. Stratégiai alprogram: Térségi marketing stratégia kidolgozása, marketing eszközök feltérképezése.

2.2.2. Stratégiai alprogram: Borturizmus, lovas turizmus kiépítési lehetőségének vizsgálata.

2.2.3. Stratégiai alprogram: Természetjárás lehetőségének megteremtése, turista utak kijelölése, turistaházak építése, vadász, horgász és vízi turizmus fejlesztése. Rába-parti kemping kiépítése.

2.2.4. Stratégiai alprogram: Sport és szabadidő centrum építésének tervekészítése, kivitelezése.

3. Prioritás: A természetes és az épített környezet fejlesztése

3.2.3. Stratégiai alprogram: A pápai repülőtér használhatóságának vizsgálata, bekapcsolása a térség gazdaságába.

3.2.4. Stratégiai alprogram: Kerékpárutak építése, ezek kitáblázása

Sokoróalja Területfejlesztési Társulás Vidékfejlesztési Programja (2000)

Vidéki, falusi turizmus feltételeinek megteremtése

1. Pihenőhely kialakítása lovas túrázók számára- Árpás

2. Fogadóállomás kiépítése vízi és kerékpár túrázók részére a Rába- folyó partján

3. Fürdő, kikötő és sátorozó hely kialakítása a Marcal - folyó partján (Mórichidán)

4. Horgászati lehetőség fejlesztése Mórichidán

5. Üdülő és szabadidő központ kialakítása Szerecsenyben

6. Horgásztó kialakítása Szerecsenyben

7. Szabadidő központ létesítése Csikvándon

8. Szabadidőközpont fejlesztése Gyarmaton

Építészeti örökség védelme és felújítása

1. Csikvándi falumúzeum létesítése

2. Csikvándi kastély felújítása

3. Csikvándi pincesor megmentése

4. Gyarmati pincesor építészeti megőrzéséhez kapcsolódó fejlesztés

5. Tájmuzeum létrehozása a Mórichidai pincesoron

5. VONZERŐLELTÁR

Az alábbiakban sor kerül a Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulásába tartozó települések turisztikai vonatkozású bemutatására.

5.1. ÁRPÁS (267 lakos)⁸

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
r.k. templom (Árpád kori, szépen restaurált) Nepomuki Szt. János kápolna harangláb	Pincesor r.k. templom (Árpád kori, szépen restaurált) országos jelentőségű	Erzsébet- királyné liget	Rába – országos vonzerő (csónaktúrák állomásozóhelye - Sárvár- Győr vizitúra)
Bronzkori vaskori kelta edények Domborműves stációk (templom kert)			

Külön említést érdemel MURSELLA, a római kori város, melyet az 1970-es években feltártak, de a későbbiekben betemettek. A római kori városhoz köthetők más építészeti maradványok is, pl. rábaparti kemencék.

A Rába, vizitúra miatt nemcsak regionális, de országos vonzerőt is jelent, ugyanakkor a Rába-hídnál (Árpás-híd) kialakult vadkempingezés figyelhető meg a vizitúra útvonalán. Megjelenése visszavezethető szálláshely – kemping – hiányára.

A természeti környezet igen jó állapotban van – kirándulásra, természetjárásra alkalmas.

A Rába/Marcal horgászásra, kempingezésre, és vízi sportokra alkalmas. (A Rába bal parti településein a vizes élőhelyek visszaállítására jelenleg most készül tanulmányterv.)

A településen a turizmus szempontjából fontos egyéb vonzerő – ATM, szálláshely, vendéglátóhely, pénzváltás, turisztikai információs hely – nincs.

Egyéb: Jakab napi búcsú július 25-én., vadászat, lovaskocsizás

Víz, gáz, telefon van, a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése most van tervezési fázisban.

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság jó.

⁸ A lakosságszám értékei a 2003.-as állapotot rögzítik (Forrás: KSH)

5.2. BODONHELY (347 lakos⁹)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
r.k. templom			Rába – országos vonzerő
Evangélikus templom Hősi emlékmű Győri Kereszt Sarlós Boldogasszony szobrával			Fábián-tó (horgászhely)

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Szállás- és vendéglátóhely: a településen magán szálláshely (falusi vendéglátás) működik (2 szoba 8 férőhely a <http://www.datanet.hu/ftur/hazak/c95.html> hivatkozással, de statisztikai adatbázisban nem szerepel.)

Egyéb szabadidős lehetőségek:

- gyalogtúra, kirándulás a Rába töltésén Győr, vagy Árpás irányában
- kerékpártúra
- lovaglás, kocsikázás 3 km - Rábaszentmihály
- strandolás (hivatalos szabad strand), horgászás 300-600 m - Rába
- kocsikázás 1 km Kisbabet
- csónak, kajak, kenu kölcsönzés 4 km - Árpás
- vadvízi evezés
- uszoda, gyógyfürdő (VI.15.-VIII.31. 10-18 h) 17 km - Csorna

(Megjegyzés: a település történetéről kiadványt jelentettek meg)

A településen nincs tömegközlekedés (helyi közlekedés), teljes viszont a csatornázottság, illetve a gázvezeték-hálózat

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság jó.

⁹ Forrás: Kenesei Ferenc Bodonhely Község polgármestere (2005.márc.4.)

5.3. CSIKVÁND (536 lakos¹⁰)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
I.v.h. emlékmű	Pincesor (200 éves) (kulturális örökség – nádfedeles, tömésfalú)		
Csikvándi kúria (orvosi rendelő)			

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek. Szállás nincs.

Vendéglátóhely: 1 italbolt, 1 eszpresszó, 1 fagyizó (csak nyáron)

Telefon, víz, gáz megoldott, a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése most van tervezési fázisban. A településen nincs tömegközlekedés (helyi közlekedés).

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság – jó.

Egyéb vonzerő: Vadászat: nagyvad és kisvad (Bertóti Vadásztársaság)

Bár a településen jelentősnek mondható – helyi méretekben – a bortermelés és alkalmas a falusi turizmusra is, a szemlélet mindkét turizmusfajta tekintetében a lakossági méretekben való beindításához még hiányzik.

Nincs hegyközsége sem a településnek, pedig bortermelés van.

5.4. FELPÉC (866 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
Tájház	Evangelikus templom (1620)		Fertő-Hansági Nemzeti Park területe Országos és nemzetközi vonzerő is
	Nádas Pince (1817) nádtető		Ősborókás (7 ha)
	Hatosfa VT		
Tájház			

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely szálláshely, - nincsenek.

¹⁰ Forrás: Bancsó Zoltán Csikvánd Község polgármestere (2005. febr. 25.)

A településen 2 söröző/borozó van. (Kétsávós tekepálya van.)

A településen víz, gáz, csatornázottság megoldott. A településen nincs tömegközlekedés (helyi közlekedés).

Orvosi rendelő van.

A közbiztonság jó.

Lehetőség: a település bortermelésének kihasználására – borút kialakítása során bekapcsolás.

A felpécsi ősbörökás telepített akácos (a Pagony) és nyárfás erdőrészlet. Meghatározó növénye az örökzöld boróka.

Forrás: www.vendegvaro.hu/felpec

5.5. GYARMAT (1289 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
	Présházsor – Újhegy u. a Szőlőhegyen országos vonzerő is.		
	r.k. templom – jó állapotban van 2000-ben felújított		
	Kálvária – erősen pusztuló – felújításra szorul		
	Tájház (19. sz.-i zsellérház) Helytörténeti Gyűjtemény		

Egyéb:

- a településen született 1753-ban Josef Dobrovski nyelvújító (a cseh Kazinczy)
- zweigelt, othello, zalagyöngye, olaszrizling borszőlő termelés van
- falusi turizmus lehetőség – hátráltató tényező a szemlélet
- programok: Falunap, szüreti multság, helyi búcsú
- lovagoltatás, bowling pálya, horgászás
- vadásztatás – Bertóti Vadásztársaság

Szálláshely a Taverna panzió (8 fő), nem jelenik meg országos adatbázisban. Kiskereskedelem szempontjából a Szt. Erzsébet látványpékséget kell megemlíteni.

A településen gáz-hálózat van, kb. 50 %-os a rácsatlakozás aránya, csatornázás folyamatban van.

Helyben működik háziorvosi szolgálat, fogászat, védőnői szolgálat.

A közbiztonság jó.

5.6. GYÖMÖRE (1366 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Steiner kúria	Eszterházy kúria		

Egyéb:

- Hagyományörző Napok
- Gyömörei kulturális fesztivál
- Vadászat – Ilonka puszta

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Szállás és vendéglátóhely nincs.

A településen 4 db söröző/borozó van.

A településen nincs tömegközlekedés (helyi közlekedés), gázvezeték-hálózat ugyan van, de nagyon alacsony a rácsatlakozási arány (40 %), szennyvízcsatorna-hálózat van.

A közbiztonság jó.

5.7. GYŐRSZEMERE (3039 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Nagyszentpál régi papi birtok – 400 család			

Egyéb:

- Vadászat: nagyvad (2 vadásztársaság) – helyi és regionális vonzerő
- Lovasiskola (2 db: Márkus Péter, Horváth Rudolf)
- Szabadidős park
- Csónakázó-tó
- Falunap
- Kiterjedt külföldi testvértelepülési kapcsolatok
- A település honlapja: www.gyorszemere.axelero.net

Sárdos, Szőlőhegy, Erdősor, Kísszentpál, Nagyszentpál Gyórszemere településrésze.

A településen nincs szálláshely – jelenleg tervezés alatt van egy vendégház kialakítása 5-6 szobával a Nimród Étteremben.

A település Győr háttértelepülése, jellemző a győri értelmiség kitelepülése és ezt a jellegét kell, hogy megőrizze.

Bizonyos szempontból a gasztronómiai élmények központjává válhat illetve célozhatja meg. Színvonalas étterme a Nimród Étterem (a vadászatra utalás) illetve több söröző (6) büfé (20) található a településen.

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Csatornahálózat nincs, de a tervek szerint 2007-ben megvalósul.

Orvosi rendelő, gyógyszertár van.

A közbiztonság jó.

*Vendel- képoszlop
Forrás: www.vendegvaro.hu*

5.8. KAJÁRPÉC (1389 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Halastó		Vándor- madás (speciális fauna)	
	borospincesor		
Evangélikus templom (későbarokk)			
Római katolikus (18.sz. vége)			
Faluház (1994-ben épült) Helytörténet, viking kard			

Egyéb:

- Bortermelés (olaszrizling)
- gyümölcsstermesztés
- Szüreti felvonulás (okt. 17.)
- Bérlovagoltatás
- A településnek van honlapja - www.kajarpec.hu

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Szálláslehetőség: Edl Tiborné (Öreghegy u. 52.) (forrás: www.kajarpec.hu)

A településen 2 étterem (Fekete Paripa, Fenyő Borozó) 1 cukrászda és 2 söröző található, Marika Eszpresszó, Homoki Presszó.

A településen nincs tömegközlekedés (helyi közlekedés). A település csatornázottsága, vízhálózata megoldott. Gázvezeték hálózat van, a rácsatlakozott lakások aránya 46 %.

Orvosi rendelő van.

A közbiztonság jó.

Pincesor

Forrás: www.kajarpec.hu

5.9. KISBABÓT (228 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Evangélikus templom		Templom kert – Fenyőkkal körülvéve	Rába Országos vonzerő is.
Világháborús emlékmű			Marcal

Egyéb:

- vadászat
- Falunap
- Horgászás

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, szálláshely, - nincsenek.

A településen 1 söröző van.

Csatornahálózat van, a rácsatlakozási arány 60 %-os. Gázvezeték-hálózat van, de csak 50 %-os a rácsatlakozás mértéke.

A közbiztonság jó.

5.10. MÉRGES (81 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Evangélikus templom (1640) felújítva 1980-ban			Rába (Holt Rába területén) országos is

Egyéb:

- Horgászás (a Rábán a híd alatt van a legjobb horgász hely folyásirány szerint)
- Búcsú (nov. 2. vasárnapja)

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely szálláshely, - nincsenek.

A településen 1 söröző/borozó van.

Gázhálózat van a településen, a rácsatlakozás nagyon alacsony, 25 %-os. Csatornahálózat kiépített.

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság – kiemelten jó.

5.11. MÓRICHIDA (853 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Evangélikus templom (1789)	Pincesor - Öreghegyen	Emlékpark	Marcal, Rába
Kéttornyú katolikus templom (1256)		Strand (Marcal)	

Egyéb:

- Vendel napi búcsú (október)
- Falunap (Szent István napján)
- Továbbtanulók találkozója (augusztus)
- Idősek Napja (szeptember)
- Horgászás –Marcalmenti Horgász Egyesület
- Vadászat –Rábaközi Bertóti
- A településnek van honlapja: www.falvak.hu/morichida
- A Marcal és a Rába kempingezésre, horgászatra alkalmas

A település helyi közösségi kezdeményezései:

- Sportnap (május 1.)
- Lövészklub,
- Karácsonyváró,
- Nyári tábor,
- Énekkarok: Evangélikus énekkar, Őszirózsa énekkar,
- Boróka táncsoport

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Söröző/borozó 2 van.

Kiépített víz- és gázhálózat van, csatornahálózat kiépítése folyamatban van.

Orvosi rendelő és gyógyszertár van a településen.

A közbiztonság kiemelten jó (polgárőrség működik).

5.12. RÁBACSÉCSÉNY (604 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Római katolikus templom (Sibrik család építteti 1730) 90-es években felújítva		strand	Rába

Egyéb:

- Falunap (aug. 20.)
- Búcsú (pünkösöd)
- Horgászás (Szigetköz Horg. Egy.)
- Vízisportok, vizitúra
- Vadászat
- Kempingezés – nyári tábor

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

A településen egy étterem van panzióval, valamint egy büfé is található.

Szennyvízcsatorna-hálózat kiépített. Gázhálózat szintén kiépített, a rácsatlakozási arány 50 %-os.

Orvosi rendelő van.

A közbiztonság jó.

5.13. RÁBASZENTMIHÁLY (533 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Helytörténeti, régészeti múzeum			Rába Országos is
Mária szobor			

Egyéb:

- kempingezés

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

A településen egy 60 férőhelyes kemping van.

2 étterem és egy büfé/étkezde van a településen.

Gázhálózat és szennyvízcsatorna-hálózat kiépített.

Orvosi rendelő és rendelő intézet van.

Közbiztonság jó.

5.14. RÁBASZENTMIKLÓS (139 fő)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
Horgásztó			Rába
	r.k. (Árpád-kori) körtemplom 12. sz. második felében – országos és nemzetközi jelentőség		Marcal
Győri kereszt			Holt-Marcal
II. világ háborús emlékmű			

Egyéb: Horgászat

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Söröző/borozó egy van a településen.

Gázhálózat van, a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése folyamatban van.

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság kiemelten jó.

A lakosság előregedett – 60 nyugdíjas van a településen.

5.15. SOBOR (321 fő)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
v.háborús emlékszobor		Rába-tó	Rába Országos vonzerő

Egyéb:

- Néptánc (verbunkos)
- Búcsú (jún. 29.)
- Vadászat
- Lovaglás (kastélyszállóban)
- Kempingezés
- Vizisportok
- Horgászat
- Teniszpálya
- Sobor az interneten a civertan.hu oldalról megtalálható, a Szent Hubertus kastélyszállónak külön honlapja van.

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Egy cukrászda/presszó van.

Szent Hubertus Kastélyszálló (20 szoba 55 férőhely, fürdő, TV, telefon, szauna medencével, szolárium, biliárd, külső medence, tenispályák, minigolf, kerékpár)

Gáz- és csatornahálózat van.

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság - kiemelten jó.

*Szent Hubertus Kastélyszálló
Forrás: www.civertan.hu*

*Szent Hubertus Kastélyszálló madártávlatból
Forrás: www.civertan.hu*

5.16. SOKORÓPÁTKA (1086 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
r.k. templom (1913)	Avarkori régészeti lelőhely	patakok	Pannonhalmit Tájvédelmi Körzet országos
I.v.háborús emlékmű		Dombos vidék	Vörös Barátok Vára (országos)
Helytörténeti kiállítás		Völgyben fekszik	Harangozó hegy (védtett növények és állatok)
3 db útszéli kereszt millenniumi emlékmű			Bő-torok völgye

Egyéb:

- Ökoturizmus
- Természetjárás, kirándulás
- Kerékpáros turizmus (kitáblázott kerékpár út, kerékpárkölsönző van, kerékpáros pihenő és szerelőműhely szintén)
- Lovasturizmus (egy fedett lovarda)
- Vadászat (3 társaság)
- Falunap
- Helyi templom búcsú (október 2. vasárnapja)
- Garantált programok
- Megyei fogathajtó verseny
- A településnek van honlapja - www.sokoropatka.hu
- Nyári művészeti tábor

Forrás: www.szallasinfo.hu

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

Szálláshely: Sokoró fogadó (42 férőhely) – 3 csillagos
Falusi vendéglátás (5 fő)

Szennyvízcsatorna-hálózat van, s a rácsatlakozási arány 98 %-os. Gázvezeték hálózat (70 %-os csatlakozási arány) van. A lakások 50 %-a csatornahálózatba kapcsolt.

Orvosi rendelő és gyógyszertár van.

Közbiztonság – kiemelten jó.

A településre jellemző az elöregedés. Régebben a málnatermesztés megélhetési forrás, kiegészítő jövedelem volt. Napjainkban nincs kiegészítő jövedelem – a lakosság keresi a lehetőséget. Ilyen lehet a falusi vendéglátás beindítása, de ennek szemléletbeli gondjai vannak.

5.17. SZERECSENY (913 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Halastavak			
3 felekezet temploma (r.k. evangélikus, református)			
Polgármesteri Hivatal			
Szerecsenyi kubikgödrök (2,4 ha)			

Egyéb:

- Horgászás (telepített hal: busa, amúr, keszeg, ponty) - Horgászegyesület
- A Tájház-nak/Faluháznak helyi közösségi összetartó ereje van.
- Lovarda (3-4 ló)

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

A településen 2 söröző/borozó van.

Gázhálózat ugyan van, de a rácsatlakozás alacsony, 40 %-os. Szennyvízcsatorna-hálózat szintén van.

Közbiztonság – kiemelten jó.

5.18. TÉNYŐ (1475 lakos)

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>	<i>Helyi</i>	<i>Regionális</i>
Tájház	Régi parasztházak (Hentes u.)	Árpád-kút	Panoráma út
Sarlós boldogasszony templom (18.sz.)	Pincesor	Sósos ér	Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet (gyurgyalag

Egyéb:

- Kerékpáros turizmus
- Lovaglás (2 helyen)
- kirándulás
- Vadászat

- Szőlőtermesztés (1936-ban burgundi bora aranyérmert nyert Párizsban) – vörösbor (otello szőlő)
- Országos Állat- és kirakodóvásár (márciusban és októberben)
- Mária napi búcsú
- A településnek van honlapja - www.falvak.hu/tenyo

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerők – ATM, pénzváltóhely, turisztikai információs hely, - nincsenek.

A településen 2 étterem van.

Szálláshely: Szivárvány Üdülőház (forrás: www.gyaloglo.hu/ keresés – tényő)
Dombi és Fiai Fogadó (Megjegyzés: a fogadóról az interneten azt közlik, hogy bezár)
Békavár

Gázhálózat van, a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése tervezési fázisban van.

Orvosi rendelő van.

Közbiztonság – kiemelten jó

5.19. TÉT (4143 lakos)

2001-ben városi rangot kapott.

Emberi vonzerők		Természeti vonzerők	
Helyi	Regionális	Helyi	Regionális
Kisfaludy Emlékmű	Kisfaludy Emlékszoba		Marcal
1848-as emlékmű			
Evangélikus templom			
r.k. templom			
Pokvály kastély			
Ürgehegyi szőlőskertek			

Egyéb:

- Tészentkút (a városhoz tartozik) zarándokhely
- Vásártéri piac (bolhapiac)
- Mária búcsúhely - vallási turizmus

Az idegenforgalom szempontjából fontos egyéb vonzerő – turisztikai információs hely – nincs. ATM van. Benzinkút (AGIP) van.

Étterem: Kukorica Csárda
Gurító tekepálya

Szálláshely: Kisfaludy Panzió (3 csillagos) 44 férőhely

Söröző/borozó: 10

Gázhálózat kiépített, a rácsatlakozási arány magas, 85-90 %-os. Szennyvízcsatorna-hálózat kiépített, a város lakásainak 85%-a csatornahálózatba van kötve.

5.20 A turizmus szempontjából fontos országos jelentőségű védett területek a térségben

Az 1992-ben, összesen 7042 ha-on létrehozott Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet területileg tagolt. Kisebb részei a kistérségen belül, illetve közvetlenül a határainál fekszik.

A Sokorói-dombság Pannonhalmi-, Csanaki-, és Szemerei vonulatai, a dombok felső, erdővel borított gerince, többségében védett terület, amelyből **Gyórszemere, Tényő és Sokorópátka** határában húzódó területek a kistérség határain belül találhatóak. A gerincen jelölt túraútvonal is halad.

Felpéc ki kell emelni az Ősborókás növényzetet, amely természetvédelmi területen található.

A 19 település közül elég sok rendelkezik országosan nyilvántartott, illetve helyileg védett műemlékkel. Ezenkívül számos régészeti lelőhely is van a térség szinte valamennyi településén, melyek a következők:

Árpás: 1 573, 1 582, 1 588, 38 902, 38 903.

Bodonhely: 31 120.

Csikvánd: 1 640, 1 641, 1 642, 1 646, 7 680, 7 684, 7 685, 7 686.

Felpéc: 1 724, 1 726, 24 238, 38 927.

Gyarmat: 1 740, 1 741, 1 743, 1 744, 1 775, 1 776, 1 778, 1 790, 1 791, 1 792.

Gyömöre: 22 712, 22 713.

Gyórszemere: 22 709, 22 710, 22 711, 34 687.

Kajárpéc: 24 229, 24 230, 24 231, 24 232, 24 233, 24 234, 38 978, 38 980, 38 981, 38 982, 38 983, 38 997 (hrsz. 0273/20, 0273/21, 0273/22, 0273/23, 0273/24, 0281, 0282/7).

Kisbabót: Régészeti lelőhely nem található.

Mérges: 25 613, 33 015.

Mórichida: 25 600.

Rábacsécsény: 28 914, 32 266, 32 267, 33 027, 33 062, 33 063, 33 064, 33 065, 33 066, 33 067, 34 685, 34 686.

Rábaszentmihály: 33 137, 33 138, 33 139, 33 140, 33 141, 33 142, 33 143, 33 144, 33 145, 33 146, 33 147.

Rábaszentmiklós: 33 127, 33 130, 33 131.

Sobor: 34 016.

Sokorópátka: 33 160, 33 161, 33 163, 33 164, 33 166, 33 168, 34 003, 34 010, 34 011, 34 012, 34 013.

Szerecsény: 9 326, 9 327, 9 328, 9 329, 9 330, 9 331, 9 332, 9 333, 9 334.

Tényő: 28 909, 35 813, 35 814, 35 815, 35 816, 35 817, 35 818, 35 819.

Tét: 24 228, 35 866, 35 867, 35 868, 35 869, 35 870, 35 876, 35 877, 35 878.

6. INFRASTRUKTÚRA

6.1 Közlekedés-közlekedési feltártság

A kistérségi társulás Győr-Moson-Sopron megye déli részén, a Marcal és a Rába folyók, valamint a Sokoró dombság között terül el. A kistérségi központ, Tét az ország fővárosától, Budapesttől 138 km-re nyugati irányban található. A megyeszékhely, Győr 21 kilométerre van Téttől északkeleti irányban.

A régió közlekedésföldrajzi helyzetét a természetföldrajzi viszonyok határozzák meg. Nyugatról a Rába és a Marcal, keleti irányban a Sokoró dombság jelent természetes akadályt. A térség közlekedési hálózata Győr, illetve Tét-centrikus. Jelentősebb hálózati hiányosságok elsősorban a kelet-nyugati kapcsolatokban jelentkeznek. Egymástól légvonalban néhány kilométerre fekvő települések csak hatalmas kerülő árán érhetőek el (pl. Sokorópátka – Kajárpéc, Tényő – Felpéc). A kistérség szomszédos régiókkal való kapcsolataira is a hálózati hiányok jellemzőek. Különösen szembetűnő, hogy a Pannonhalmi Kistérség településeivel a kelet-nyugati irányú közutak hiánya miatt csak Győrön keresztül van kapcsolat. Nyugaton a Rába akadályozza a régióközi kapcsolatokat. (Rába-híd Rábászentmihálynál, Kisbobotnál és Árpásnál található.)

A térségen másodrendű főútvonal és vasúti fővonal vezet keresztül. A 10. sz. Győr - Celldömölk vasútvonal és a 83. sz. Győr - Városlőd főút párhuzamosan fut, a térség fő forgalmi tengelyét alkotják és északra Győr, délre Pápa és Celldömölk felé biztosítanak kapcsolatot. A vasútvonal felújítása és villamosítása várhatóan 2005-ben indul. Az ettől a tengelytől keletre és nyugatra elhelyezkedő települések alsóbbrendű utakkal kapcsolódnak a főúthoz; ezek minősége rossz.

A térségen egy nemzetközi közlekedési folyosó halad keresztül: a Győr – Pápa – Celldömölk vasútvonal, ami korábban a TINA¹¹, ma a Transzeurópai Közlekedési Hálózatok (TEN-T) része. Ezen túl a közelben fut a IV. páneurópai közlekedési folyosó¹² közúti és vasúti ága (Budapest – Győr – Hegyeshalom), a VII. folyosó (Duna), valamint a Győr-Sopron vasútvonal, ami szintén a TEN-T része.

A térséget vízi út nem érinti. A Rábán csak turisztikai célú hajózás lehetséges, ennek infrastruktúrája (pihenőhelyek, evezőskikötők) azonban még hiányzik. Ezek lehetséges helyszínei: Árpás és Rábacsécsény térsége.

Közvetlen légi kapcsolata a térségnek nincs, de a közelben Péren található nyilvános repülőtér.

A térség egyik legnagyobb problémája, hogy Tétre a kistérség 18 településéről csak nyolcra lehet eljutni közvetlen autóbusszjáráttal (Árpás, Csikvánd, Gyarmat, Gyömöre, Gyórszemere, Mórchida, Sobor, Szerecseny). Győr felé a buszközlekedés megfelelő, a vasúti közlekedés csak 5 települést (Tét, Szerecseny, Gyarmat, Gyömöre, Gyórszemere) érint, a vasútállomások ott is a településközponttól távol vannak.

---

¹¹ Transport Infrastructure Needs Assesment – Az EU-tagjelölt országok közlekedési infrastruktúrájának igényfelmérése

¹² Nyomvonal
Constanta/Szaloniki/Isztambul.

Drezda/Nürnberg-Prága-Bécs/Pozsony-Budapest-

A térség településein az önkormányzati tulajdonú belterületi közutak nagyobb része burkolt. A burkolt utak aránya a legtöbb településen meghaladja a megyei átlagot, sőt eléri a 100 százalékot.

A térségben a kerékpáros közlekedésnek kedvezők az adottságai. A Rába és a Marcal vonzereje megfelelő terepet teremthetnek a kerékpáros turizmushoz. Emellett fontos szerepe van a hivatásforgalmú kerékpározásnak is. Jelenleg nem található kerékpárút a térségben, de több település is tervezi építését.

Az Országos Területrendezési Tervben meghatározott országos jelentőségű kerékpáros útvonalak nem érintik a térséget. Kerékpáros útvonal kialakításának a Rába mentén, a Balaton irányában a 83. sz. főút mentén, illetve Pannonhalma felé van értelme. Győr-Moson-Sopron megye Területrendezési Terve a következő kerékpáros útvonalak kialakítását javasolja a térségben:

1. A Rába mentén
2. Kisbabet – Mórighida – Csíkvánd – Gyarmat – Gece
3. Győr – Győrszemere – Tényő – Sokorópátka – Ravazd/Gic (ill. tovább a Balaton felé)
4. Győrszemere – Felpéc – Tét – Mórighida – Árpás
5. Rábapatoná – Koroncó - Tényő

A kerékpáros útvonalak kitáblázása, térképek kibocsátása, a megfelelő kapcsolódó infrastruktúra kiépítése, a tömegközlekedés „kerékpárosbarát” szolgáltatásainak kialakítása (kerékpárszállítás vasúton, kerékpártárolók) is fontos feladat. Ennek kezdeményeit már megtaláljuk a térségben: Sokorópátkán kerékpárszerelő műhely és kölcsönző épült, a kerékpáros útvonalakat kitáblázták, Soboron kerékpártárolóval kombinált autóbuszváró épült, Győrszemerén kerékpárszerelő műhely üzemel.

6.2 Közüzemi ellátottság

A kistérség infrastruktúrájának kiépítettségi foka megegyezik a régiós átlaggal. Valamennyi településen gyakorlatilag 100%-ban kiépült a villany, a vezetékes vízhálózat és a gázvezeték hálózat is.

A lakosság ivóvízzel való ellátása a legfontosabb közszolgáltatások egyike, amely nélkülözhetetlen emberi szükségletet és társadalmi-közegészségügyi igényt elégít ki. A lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása az önkormányzatok kötelező feladata. Mint említettük, a kistérségben minden településen 100 %-os a vezetékes ivóvízhálózatra kapcsolt lakások aránya.

A gázhálózat kiépítettsége szintén az említettek szerint minden településen teljes, igaz a rákötések aránya még több helyen alacsonynak mondható.

Jelenleg a szennyvízhálózat kiépítése van folyamatban, már több településen üzemel is a csatornahálózat, vagy próbauzemet folytatnak. Azokon a településeken, ahol még nincs kiépítve a csatornahálózat, a tervezési fázist már elérték. A csatornahálózat teljes körű kiépítettsége a közműolló nyitottsága miatt viszont egyre sürgetőbb feladata a településeknek. Mindemellett fontos tény, hogy a megépült szennyvíztisztítók megfelelnek az EU által előírt követelményeknek.

A közvilágítás korszerűnek mondható. A legtöbb településen az elmúlt évek folyamán bővítették a közvilágítással ellátott területeket, illetve az elavult izzókat kicserélték energiatakarékos, környezetbarát testekre.

A vezetékes telefonhálózat a téti kistérség minden településén megtalálható, igaz változó technológiai megoldással.

A kistérség tizenkilenc települése közül ötben – Felpéc, Kajárpéc, Sokorópátka, Tényő, Tét – épült ki kábeltelevíziós-hálózat, mely messze elmarad a Győr-Moson-Sopron megyei kistérségek átlagától. A legtöbb településen, főleg az ezer fő alatti községekben a forráshiány, illetve a kábeltelevízió gazdaságtalansága miatt maradt el eddig a hálózat kiépítése.

A vizsgált térségben minden településen elérhető az internet.

6.3 Humán infrastruktúra

A kistérség oktatás szempontjából nagyon vegyes képet mutat. Az általános iskolások nagy része ugyan a saját településén végzi tanulmányait az alsó tagozatban, de a felső tagozatosoknak már sokkal nagyobb százaléka jár át másik településre. Ezt a tényt jól tükrözi az alábbi adatsor is.

Általános iskolába beiratkozott gyerekek	Helyben jár iskolába	Óvodába beiratkozott gyerekek	Helyi óvodába jár	Tornatermek
1597 fő	1471 fő	356 fő	318 fő	4 db

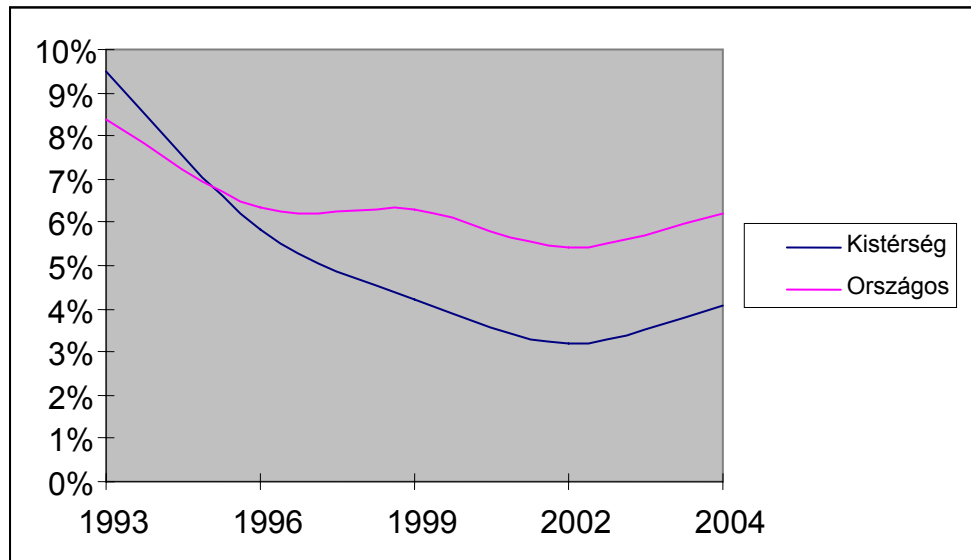
Forrás: Helyi adatszolgáltatás

A legtöbb problémát minden településen az iskolák fenntartása okozza. A csökkenő gyermeklétszám hatására sűrűn találkozhatunk megszűnő iskolákkal. Ahol még nem drasztikus a csökkenés, ott csökkentik az osztályokat, vagy csak az alsó tagozatot tartják fenn, de a tendencia nem biztató ebből a szempontból sem.

Az iskolai végzettség tekintetében jelenleg még nagyon alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya. Különösen meglepő, hogy a Társulás székhelyén, Téten a felsőfokú végzettségűek kevés száma mellett a teljesen iskolát nem végzettek aránya magas. Amíg a mutató értéke ma már országos szinten egyre jelentősebben esik vissza, a Téti kistérségben 0,1 %-kal még emelkedik is.

A munkanélküliséget vizsgálva kimutatható, hogy az, az országos tendenciáknak megfelelően alakul a kistérségben is az utóbbi években. A munkanélküliségi ráta értéke az országoshoz képest a kistérségben viszonylag magas, 2001-ben 5,7 % volt.

Munkanélküliség alakulása (%/év)

Forrás: Győr-Moson-Sopron Megye Statisztikai Évkönyve (1993-2003)

A kistérség jövedelmei viszonyait összehasonlítva az országgal kimutatható, hogy az ugyanabban az ütemben emelkedik, mint az országos. Az egy főre jutó éves jövedelemszint kb. 60 ezer forinttal tért el 2003-ban az országos adatoktól. A növekedés településenként egységesnek mondható, nincs kiugróan rossz helyzetben lévő ebből a szempontból.

7. A TURISZTIKAI PROMÓCIÓ HELYZETE A KISTÉRSÉGBEN

Általános észrevételek, minősítés

- Kevés számú turisztikai kiadvány jelenik meg és azok is rendszertelenül
- A kiadványok színvonala rendkívül eltérő, többnyire túlságosan egysíkúak, azonos sémára épülnek
- Kevés helyen fordítanak figyelmet az idegen nyelvű népszerűsítésre
- Hiányzik az összefogás a marketing terén a települések között, kevés a példa a közös fellépésre, a turisztikai promóciós anyagok készítésénél, az egész térség egységes reklámozása igen gyenge
- Jelenleg kevés település rendelkezik internetes honlappal, ami pedig a nemzetközi turisztikai marketingnek is kiváló eszköze

A promóciós eszközök rövid bemutatása

Árpás: Helyi kiadványok, településismertető megjelenítése.

Bodonhely: Kiadvány a település történetéről, képeslapok a település főbb építészeti értékeiről és természeti környezetéről, települést népszerűsítő kitézők.

Gyórszemere: Angol és magyar nyelven jelentetett meg kiadványokat a település történetéről, a főbb intézményekről, sportolási lehetőségekről.

Mórichida: Képeslapok a település főbb építészeti értékeiről és természeti környezetéről, helytörténeti kiadvány, valamint a Mórichida 2000 című könyv megjelentetése, helyi újság, továbbá kitézők, matricák. (Információs tábla készülóban van.)

Rábacsécsény: Helytörténeti kiadvány, képeslapok.

Rábamentmihály: Képeslapok, matricák, kitézők.

Sobor: Településnépszerűsítő turisztikai kiadványokat, prospektusokat, brosúrákat jelenít meg.

Sokorópátka: Megjelentettek magyar és német nyelven szórólapokat, prospektusokat, képeslapokat, matricát, készítettek továbbá települést népszerűsítő kitézőt, reklámtáskát, órát, reklámtollat, valamint egy néprajzi kiadványt is („A harangozóhelyi vár története a sokorói színhagyományban”). A Sokoró Fogadó is készített saját szórólapot.

Szerecsény: Települést népszerűsítő szórólapok.

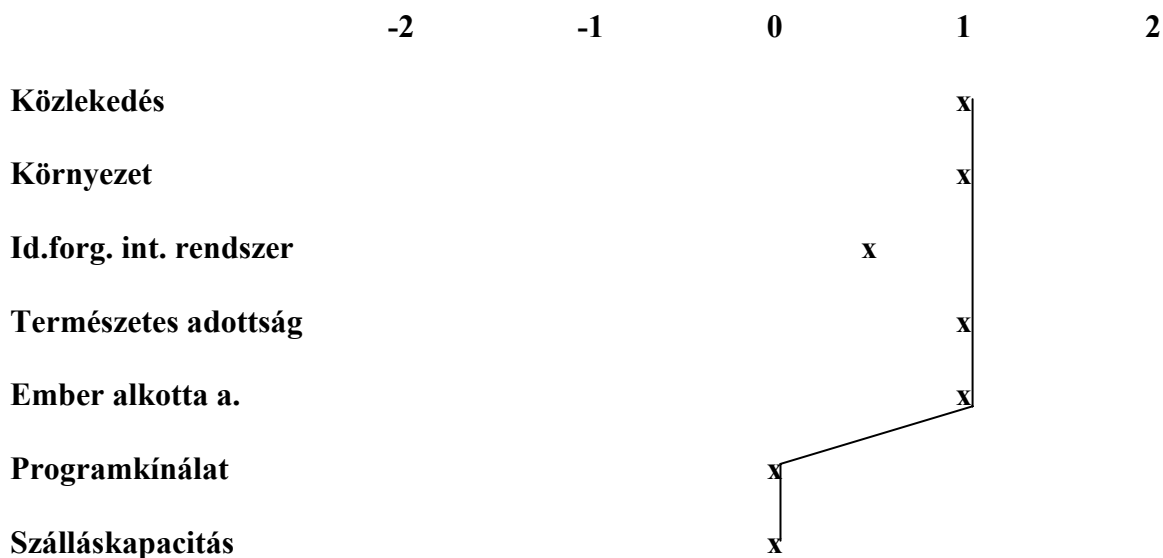
Tét: Szórólapok csak speciális alkalmakra (költészet napja, anyák napja) készülnek. Tavaly készült el a település marketing terve.

A többi településen nem annyira jelentős az idegenforgalmi promóció, illetve hiányzik. Szükséges azonban megjegyezni, hogy nem minden településnél indokolt az ilyen fajta marketing, hiszen a turizmus esetleg nincs is jelen ott.

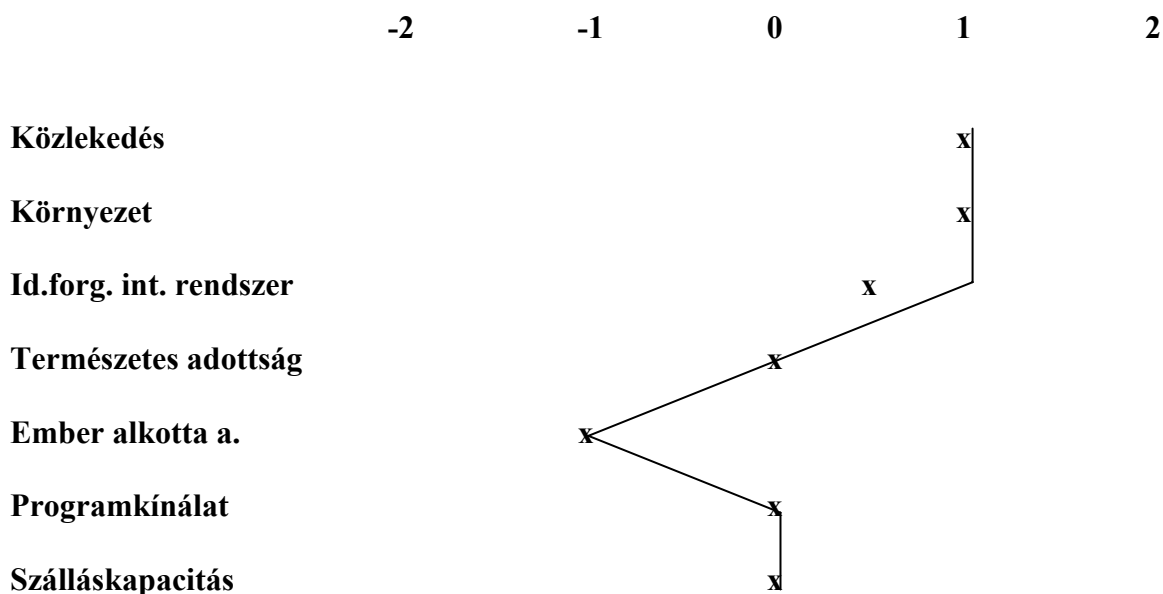
8. IDEGENFORGALMI SZEMPONTRENDSZER SZERINTI ÉRTÉKELÉS

Az alábbiakban egy pontozási rendszer szerint osztályozzuk a régió, a megye és a kistérség néhány tényezőjét. Az osztályzás úgy működik, mint az iskolai 1-től 5-ig osztályozási rendszer, ahol a 3-as középeket jelent. A különbség itt abban mutatkozik meg, hogy a negatív és pozitív eltérést is ki tudjuk mutatni, hogy a közepes érték a 0-nak felel meg.

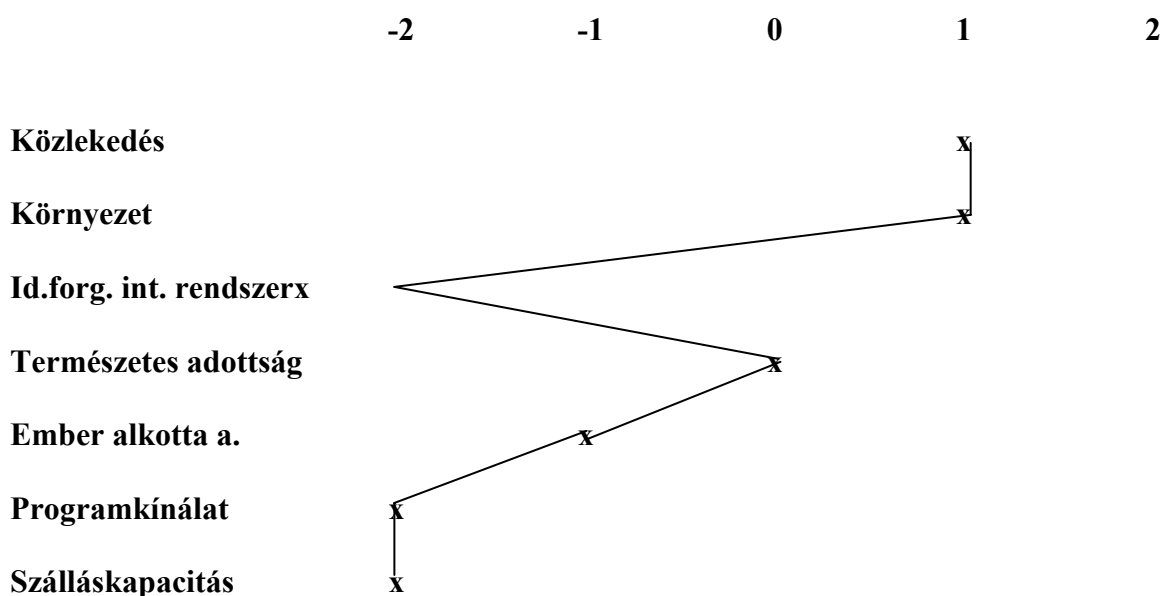
8.1. Nyugat-Dunántúli Régió

8.2. Győr-Moson-Sopron megye

8.3. Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása által lefedett térség

Összességében tehát az alábbi pontszámokat veszik fel az egyes területek.

Régió/térség	Közlekedés	Környezet	Idegenforgalmi intézményrendszer	Turisztikai adottság			
				Természetes	Ember alkotta	Program-kínálat	Szálláskapacitás
Sokoróaljai Önkormányzatok T.T.	1	1	-2	0	-1	-2	-2
Győr-Moson-Sopron megye	1	1	1	0	-1	0	0
Nyugat-Dunántúli Régió	1	1	1	1	1	0	0

Joggal merül fel ezek után a kérdés, hogy milyen turisztikai lehetőségei vannak a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulásába tartozó 19 településnek.

A településenkénti vonzerőleltár összeállítása során nagy számban a természeti környezeti illetve kulturális lehetőségek kerültek előtérbe. Fontos, hogy a lehetséges turizmus fajtákat a turisztikai termék kialakításának szempontjából vizsgáljuk.

Ezek azok a turizmust fajták, amelyek a kistérségre jellemzők, vagy a jövőben fejlesztésük érdemes lenne.

8.4. Turizmus fajták

Az itt felsorolt turizmusfajták közül a vastagon kiemelték fontosak a térség szempontjából.

- városi turizmus,
- **falusi** és agroturizmus
- gyógy-turizmus
- **kulturális turizmus**
- **lovas turizmus**
- sport turizmus
- rekreációs turizmus
- **természetjáró turizmus – ökoturizmus egyéb fajtái**
- **vadász turizmus**
- **vízi turizmus**
- hobby turizmus
- gasztronómiai turizmus
- borturizmus

Ezek közül az alábbiakban a falusi és a kulturális turizmus kerül kifejtésre, mint a térségre leginkább jellemző, vagy a térségben leginkább folytatható turizmusfajta.

FALUSI TURIZMUS¹³

A falusi turizmus potenciálisan az egyik legalkalmasabb módja annak, hogy az adott régiót felkereső turista közvetlen (és kötetlen) módon ismerhesse meg a tájegység életét és kultúráját. A meglehetősen vegyes képet mutató hazai kínálatban különösen kívánatos lenne ennek a lehetőségnek a tudatosabb kiaknázása. Ehhez a falvakra jellemző *természeti, építészeti és kulturális értékek hangsúlyosabb megjelenítésére* van szükség – a hagyományos arculat erősítésével –, hiszen általuk válik a falvakba irányuló turizmus falusi turizmussá.

Nem elégedhetünk meg azonban ennyivel: a falusi turizmus „társadalmi funkcióit” tovább kell bővíteni, hogy bizonyos új kihívásoknak is megfeleljen. Jelenti ez egyrészt a „zöld” *kínálat* megteremtését – a környezetkímélő gazdálkodás és az erőforrások takarékos használata révén –, másfelől a *természetvédelemmel* való szorosabb kapcsolat és az ennek megfelelő arculat kialakítását. E szempontok együttes érvényesítése esetén a falusi turizmus a mainál jelentősebb, példamutató szerepet tölthetne be falvaink *értékőrző megújításában*.

Magyarországon a falusi turizmus hazai fejlődésének feltétele a turisztikai infrastruktúra biztosításán túl az aktív pihenés, a szórakozás, az értékes és érdekes szabadidőeltöltés módszer- és eszközrendszerének kialakítása. Ezek egy része természetükből következően rendelkezésre áll, azonban értékesíthetővé kell tenni, „be kell csomagolni” és önállóan, vagy a tartózkodás többi tényezőjével együtt, konkrét vendégcsoportot megcélözva komplex turisztikai terméként kijáánlani (Dr. Könyves Erika – Müller Anetta: Szabadidős programok a falusi turizmusban)

---

¹³ Kabai Róbert Falusi Turizmus és tájvédelem

KULTURÁLIS TURIZMUS¹⁴

A kulturális turizmus meghatározó eleme az attrakció. Ezen turisztikai termék további elemei, amelyek mint az attrakcióhoz kapcsolódnak:

- Szolgáltatás
- Vendéglátás
- Szállás

Az attrakció jelenti az abszolút vonzerőt, melyet a fenti elemek csak kiegészítenek, s a szállás nem is biztos, hogy minden esetben jelen van, hiszen pl. más városból érkező belföldi turisták/kirándulók az attrakció kedvéért keresik fel a helyszínt, veszik igénybe az ottani szolgáltatást, vendéglátást.

A kulturális értékek motiváló ereje és szerepe a 90-es években egyre szembetűnőbben került előtérbe, ami a fogadó területek kultúrájának, kulturális életének fejlesztését eredményezte és eredményezi napjainkban is.

A kulturális értékek motiváló ereje a turisták körében a turizmus szektor átalakulását illetve új turisztikai termékek kialakulását eredményezte. Új trendek és igények jelentek meg. Az új trendek fejlődésének eredménye a magas minőségek iránti kereslet illetve a megfelelő ár-érték arány. **Új tendenciaként jelentkezik az is, hogy az oktatás és szórakozás összekapcsolódik.**

Az összekapcsolódás új fogalmat – kifejezést is hozott melyet az angol education (oktatás) és entertainment (szórakozás) szavakból **edutainment**-nek említ a legújabb idegennyelvű szakirodalom. (Forrás: Puczko László –Rátz Tamara: Az attrakciótól az élményig, Budapest 2000).

A kulturális turizmussal szoros összefüggésben kell megemlíteni a MICE (Meeting, Incentive, Conference, Exhibition) betűszó **incentive részét, mely minden esetben magas színvonalú kulturális élményt jelent a résztvevők számára. A kulturális turizmussal kapcsolatosan a szakmán belül az értelmezést illetően nem mindenben van szakértői konszenzus, e sorok szerzője a MICE részeként elismert incentiv turizmust annak kulturális tartalma és jellege miatt magas színvonalú kulturális turisztikai terméknek tekinti.** Ez természetesen azt is jelenti, hogy a nem tömegtermékek iránt jelentős kereslet mutatkozik.

A kulturális turizmus fontos eleme az örökség. Az örökségturizmus egyedülálló lehetőségeket jelent a kibontakozásra s ugyanakkor az attrakcióhoz kötődő attrakciómenedzsement számára komoly kihívást jelent. (Puczko-Rátz, 2000). Az örökségturizmus fogalma szerint: „...örökségen alapuló turizmus, amelynek esetében az örökség egyrészt a termék központi eleme, másrészt pedig a fő motiváció a turisták számára...” (Swarbrooke 1994, 222)

---

¹⁴ Forrás: Talabos István

A kulturális turizmus témakörébe tartozó turizmus
formák

Örökség turizmus

természeti,
tudományos,
mezőgazdasági,
ipari
közlekedési

híres emberek öröksége (pl. emléktáblák, emlékszobák stb.)

sporttal kapcsolatos örökség
történelmi
vallási
irodalmi
katonai
múemlék

Művészeti turizmus

Kézművesség
Gasztronómiai turizmus
Borturizmus
Nyelv
Zene
Táj, tájkép
Város, városkép

9. A SOKORÓALJAI ÖNKORMÁNYZATOK TERÜLETFEJLESZTÉSI TÁRSULÁSA TURISZTIKAI LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA

A fejlesztés szempontjából a turizmus formákat csoportosítjuk. A korábban megfogalmazottakból – turisztikai termék – következik, hogy az egyes turizmusfajták élesen és szigorúan nem különíthetők el egymástól, mivel egymással szorosan összefüggenek.

Ezért a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzatainak turisztikai fejlesztési lehetőségeinek összefoglalása során az alábbi fő turizmus kategóriákat határozzuk meg.

A szabadidős/hobby turizmus kategória tartalmazza a lovaglást, vadászatot, horgászatot, természetjárást, vadvízi evezést, vizitúrázást, kempingezést.

„...**A falusi turizmus** potenciálisan az egyik legalkalmasabb módja annak, hogy az adott régiót felkereső turista közvetlen (és kötetlen) módon ismerhesse meg a tájegység életét és kultúráját. A meglehetősen vegyes képet mutató hazai kínálatban különösen kívánatos lenne ennek a lehetőségnek a tudatosabb kiaknázása. Ehhez a falvakra jellemző *természeti, építészeti és kulturális értékek* hangsúlyosabb *megjelenítésére* van szükség – a hagyományos arculat erősítésével –, hiszen általuk válik a falvakba irányuló turizmus falusi turizmussá...” (Kabai Róbert) de ezen túlmenően jelen tanulmányunkban ide értjük a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzatainak területi illetékességéhez tartozó bor és gasztronómiai élményeket kereső turizmust is. A Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzatainak illetékességi területén önálló turisztikai termék a bor és szőlőtermelés miatt nem jelentene önmagában elégséges vonzerőt, ezért a meglévő lehetőségeket mindenképpen össze kell kapcsolni más vonzerővel. A térség önkormányzatainak bor és gasztronómiai turizmusát a falusi turizmussal célszerű összekapcsolni, ezért itt együtt szerepeltetjük azzal a megjegyzéssel, hogy a borkóstolás, mint program, az **ökoturizmushoz** is kapcsolható.

A kulturális turizmus kategórián belül szerepeltetjük a vallási turizmust – bár a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzatai esetében jelenleg még nem beszélhetünk vallási turizmusról, inkább vallási célú látogatásokról. A vallási turizmus a jövő turisztikai fejlesztési lehetőségeinek szempontjából reális cél. A kulturális turizmus kategória alatt kell megemlítenünk, hogy a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzatai által kínált vonzerő a **diákturizmus számára is reális lehetőséget kínál.**

9.1. Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzatainak turisztikai lehetőségeinek egymáshoz való kapcsolata

SZABADIDŐS/HOBBY				FALUSI TURIZMUS	KULTURÁLIS
Lovaglás	Horgászat/ Vadászat Kerékpár	Természet- járás/ökotu- rizmus	Vadvizi evezés/vizi túrázás	Bor és gasztronómia	
Győrsze- mere Kajárpéc Sobor Sokoró- pátka Szerecseny Gyarmat	Árpás Bodonhely Mérges Kajárpéc Csikvánd Győrsze- mere Kisbabót Mórichida Sokorópátka Gyarmat	Sokorópátka Tényő Felpéc Győrszemere	Árpás Kisbabót Rábacsé- csény Sobor Mórichida	Csikvánd Felpéc Gyarmat Kajárpéc Tényő Győrszemere Sokorópátka	Árpás (Mursella) Gyarmat Győrszemere Kajárpéc Mórichida Rábacsécsény Rábaszentmiklós Sobor Sokorópátka Vallási turizmus Tényő Tét

A nyilak azt jelzik, hogy az egyes településeket milyen témájú turista programmal tudjuk egymáshoz kapcsolni úgy, hogy komplett turisztikai terméket kínálhassunk. Szükséges azonban megjegyeznünk, hogy a települések sorrendje nem jelent fontossági sorrendet illetve rangsort sem.

Azt, hogy egy, a Sokoróaljai Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása önkormányzataihoz hasonló adottságokkal rendelkező „térség” a figyelem középpontjába kerülhet, az melléketben „esettanulmány” jelleggel ismertetett Zempléni Fesztivál bizonyítja.

10. A KISTÉRSÉG TURISZTIKAI VONATKOZÁSÚ SWOT ANALÍZISE

A kistérség társadalmi, humánerőforrásra vonatkozó funkciói

Erősségek

- Együttműködés erősödése, integrációs készség a térségben
- Nagy tömegű (fiatal korúak, fiatal családanyák, idősek) munkaerő
- Pozitív vándorlási egyenleg
- Az országos átlaghoz képest nem magas a munkanélküliség
- Egészségügy vonatkozásában települések közötti összefogás
- Házi szociális ellátórendszer működik a térség több településén
- Fejleszthető civil szervezetek
- Könyvtárak, művelődési és közösségi házak fontos központjai a kultúrának

Gyengeségek

- Egyre több a kistérségben az elöregedő település, a kis létszámú települések lakosainak többsége időskorú
- Természetes fogyás jellemzi a térséget, mert magas a halálozások nagysága
- Jellemző a 20 év alatti népesség jelentős visszaesése
- Egészségügyi ellátás színvonala
- Kistérség sportélete fejlesztésre szorul

Lehetőségek

- Országosan beinduló városiasodási folyamat
- Oktatási, képzési programok növekvő támogatottsága
- Civil szervezetek erősödése, akik egyre több fejlesztő tevékenységet tudnak magukra átvállalni
- Egyre több pályázati lehetőség segíti humánerőforrás fejlesztését, amelyeket sikerül is kihasználni
- Betelepülő aktív népesség
- Átképzőprogramok, távmunka valamint az informatika népszerűsítése
- Lakossági aktivitás növekedése a kulturális és sport élet terén

Veszélyek

- Az idős korosztály arányának növekedése
- A megyére és a régióra erős polarizáció a jellemző mind megélhetési, mind gazdaságfejlesztési oldalon, melynek további hatására egyes társadalmi rétegek leszakadása veszélyesen felerősödhet
- A fiatal, illetve a felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaerő megélhetési lehetőségek nélkül marad, elvándorlásuk növekszik

A kistérség turisztikai helyzete

Erősségek

- Agro, öko- turizmus feltételei adottak
- Természetese vonzerő megléte – szép táj, környezet
- A térségi vezetők tenni akarása
- Néhány településnek színvonalas turisztikai marketing kiadványai vannak
- Meglévő vizitúra útvonalak
- Kijelölt kerékpár útvonalak
- A települések rendelkeznek műemlékekkel
- A kistérség települései táji értékekkel rendelkeznek.
- A zöldfelületi ellátottság kedvező a legtöbb településesztétikai és rekreációs szempont tekintetében is.

Gyengeségek

- Alacsony vállalkozási hajlandóság, kedv
- Jelentős tökehiány
- Kereskedelmi egységek száma alacsony
- Banki és pénzügyi szolgáltatások hiánya
- Idegenforgalmi koordináció hiánya
- Zárkózott (idegent nehezen beengedő rábaközi embertípusok)
- Elégtelen turisztikai infrastruktúra, pl. szállás- és vendéglátóhelyek, pénzváltóhelyek, ATM-ek, tourinform irodák hiánya
- A védett épületek állapota nem megfelelő
- Hiányzik az összefogás a marketing terén a települések között, kevés a példa a közös fellépésre, a turisztikai promóciós anyagok készítésénél, az egész térség egységes reklámozása igen gyenge
- Jelenleg kevés település rendelkezik internetes honlappal, ami pedig a nemzetközi turisztikai marketingnek is kiváló eszköze

Lehetőségek

- Győr közelsége
- A turizmus speciális termékeit támogató országos prioritási rendszer alakult ki
- Vállalkozásokat támogató nemzeti gazdaságpolitika
- EU tagságunk piacnyitó hatása
- A kistérség turisztikai helyzetét segítő hazai és EU-s pályázati források
- A külső vállalkozói tőke érdeklődésének fokozódása, a magántőke bekapcsolódása a fejlesztésekbe
- Vízpartok kellemes környezete

Veszélyek

- A vállalkozások forráshiánya a szükséges fejlesztések hiányában a versenyképességük csökkenéséhez vezet
- Az országos és nemzetközi megítélésben a térség kedvezőtlen image-nek tartóssá válása
- Turizmusban a Balaton-Budapest túlsúlya elviszi a tőkét, a támogatásokat
- Forráshiány miatt a turisztikai célú fejlesztések nem indulnak meg
- Az idegenforgalmi referens/ek hiánya miatt az önkormányzatok nem tudnak 100 %-os figyelmet szentelni az ilyen célú fejlesztéseknek
- A fenntarthatóság veszélybe kerül, sérül a természeti környezet
- Pénz hiányában elmaradnak a zöldterületi fejlesztések
- A településkép javítására kevés anyagi eszköz áll rendelkezésre

Infrastrukturális ellátottság

Erősségek

- Teljes a területi lefedettség a vezetékes ivóvízhálózattal
- A települések egy részének a csatornahálózata már kiépült, a többi településen tervezési vagy kivitelezési stádiumban van.
- Gázhálózat kiépítettségi foka szinte 100 %-os
- Mobilszolgáltatók lefedettsége megfelelő.
- Jelentős környezetszennyezéssel járó tevékenység a területen nem folyik.
- Villamoshálózat kiépítése megfelelő, közvilágítás korszerű, energia takarékos
- Minden településen hozzáférhető az Internet
- Alacsony forgalmú mellékutak, amelyek alkalmasak kerékpáros közlekedésre
- A kerékpáros infrastruktúra csirái megjelentek (Sokorópátka és Sobor fejlesztései)

Gyengeségek

- Szennyvízhálózatra csatlakozott ingatlanok aránya egyes településeken alacsony
- Gázhálózatra csatlakozott ingatlanok száma egyes településeken alacsony
- A telefonhálózat több településen elavult, nincs lehetőség szélessávú Internet hozzáféréshez
- A közlekedési hálózatok hiányosságai
- A tömegközlekedési hálózat hiányosságai (Tét elérhetősége a kistérség többi településéről)
- Kerékpárutak és kijelölt kerékpáros útvonalak hiánya

Lehetőségek

- Központi és Európai Unió források növekedése az infrastrukturális beruházások megvalósításához.
- Szigorodó környezetvédelmi szabályozók a vállalkozások tevékenységeit illetően, ami az infrastrukturális fejlesztést szorgalmazza
- Kerékpár útvonalhálózat kiépítése/kijelölése
- A Rábára alapozott vízi turizmus fejlesztése

Veszélyek

- A kiépített hálózathoz mérten elmaradó közműbekötési arány a szolgáltatók fajlagos költségeit magasan tartja, melyek a közműdíjak emelését eredményezheti.
- Központi és Európai Unió szigorú szabályozás elmaradása.
- Elmaradó fejlesztések
- A 83. sz. főút forgalma növekszik, így nő a balesetveszély és a környezetszennyezés

11. A TÉTI KISTÉRSÉG TURISZTIKAI FEJLŐDÉSI IRÁNYVONALA, JÖVŐKÉPE

A Téti Kistérség számára a turizmus vonatkozásában a következő fejlődési irányvonal, jövőkép vázolható fel hosszú távon (15-20 év) az előbbi SWOT-analízis alapján.

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása számára az idegenforgalom és az idegenforgalommal összefüggő egyéb gazdasági ágazatok komplexen, együttesen jelenhetnek sikert és juttathatják többletbevételhez az önkormányzatokat.

A többletbevétel eléréshez programra – komplex turisztikai termékre – van szükség, aminek a hatására a turista a helyszínre utazik, és ott szolgáltatásokat vesz igénybe. Az igénybevett szolgáltatások az egyének/vállalkozások számára jelenthetnek megélhetést, de a sokoróaljai települések szempontjából, az adottságokat figyelembe véve, ez jövedelem kiegészítés lehet.

Az önkormányzatok számára az idegenforgalom megoldást, vagy részleges megoldást nyújt önkormányzati kérdéskörökre: mint például foglalkoztatás, szolgáltatások (kiskereskedelem) megnövekedett adóbevételek tekintetében.

Multiplikátor hatása miatt a turizmus makro- és mikrogazdasági szinten azt jelenti, hogy a gazdasági növekedésnek fontos és lényeges szerepe van abban az esetben, ha a turisták fogadási lehetőségei adottak. Kérdésként merül fel, hogy **mikor adottak a fogadási lehetőségek.** Abban az esetben, ha a turisztikai termék szempontjából vizsgálva az adottságokat, van:

- Megfelelő infrastruktúra
- Megfelelő közlekedés
- Megfelelő szolgáltatás/étkezés, szállás stb.
- Vonzerő (emberi és természeti)

Mindezek alapján a Téti Kistérségben az idegenforgalom komplex fejlesztésének programjára, turisztikai termékcsomagok kialakítására, valamint turisztikai infrastruktúra kiépítésére van szükség.

A térség turisztikai jövőképeinek megfogalmazásakor, hosszú távon olyan **egyedi komplex turisztikai termékszerkezet kialakítása** a fejlesztés célja, amelyik az adottságok figyelembevételével hangsúlyozza a résztvevő települések kínálatát.

A kistérség turisztikai jövőképében helyet kell kapjon az ökoturizmus (horgász-lovasturizmus, kirándulás, természetjárás stb.) a falusi turizmushoz és az aktív (kerékpározás, vizitúrázás stb.) turizmushoz kötődően. Az egyedi kínálatot a vizitorturizmus teheti teljessé a kivételes gasztronómiai kínálattal és ehhez kapcsolódóan a különleges hangulatot nyújtó nádfedeles 200 éves borospincékkal. Ezen kínálati elemekkel elsősorban a kisebb baráti (8-10 fős) társaságok lehetnek az elsődleges célcsoportjai a kistérségnek.

Összességében a meglévő sokrétű természeti adottságra építve komplex turisztikai kínálat kialakítása kell, hogy a fő cél legyen a térségnek, akár egy teljesen új kínálati elemmel bővítve, melyhez a programcsomagokat kínálva könnyebben eladhatók a kistérség települései. Ehhez, a siker érdekében a résztvevő települések összefogására van szükség.

12. A TURIZMUSHOZ KAPCSOLÓDÓ JAVASOLT PROGRAMOK

A térségben két fő, idegenforgalom szempontjából fontos feladatra van szükség: egyrészt komplex idegenforgalmi programcsomagokat kell kialakítani a meglévő vonzerőre építve, az egyedi sajátosságokat felhasználva, az esetleges új termékeket bevonva, másrészt megfelelő mennyiségű és minőségű turisztikai infrastruktúrát kell biztosítani a térségbe látogató turisták számára, tehát a vendéglátóipari, a szállásbeli, a kereskedelmi és az egyéb, turizmushoz kötődő szolgáltatásokat kell megfelelő színvonalúvá átalakítani, s számukat növelni szükséges. Az idegenforgalom sikeres megtelepedéséhez szükség van a hatékony marketingmunkára, a térség reklámozására is, de például a jó közbiztonságra is.

Ezen fejlesztések alapján a térségben az ökoturizmus, a falusi turizmus, az aktív turizmus és a kulturális turizmus vethet lábat. Az itt felsoroltakhoz kapcsolódóan a Téti Kistérségnek számos adottsága van: a térségben hagyománya van a mezőgazdaságnak, s mint ilyen helyen, nagy a valószínűsége, hogy sikeres falusi turizmus alakulhasson ki. A falusi turizmus esetében emellett a látogató egy adott térséggel, tájegységgel közvetlen és kötetlen módon ismerkedhet meg, az adott terület természeti, építészeti és emberi értékei tárulnak fel előtte. Az eltöltött idő alatt a turista megismeri az általa felkeresett térség, tájegység kultúráját, népi építészeti emlékeit, értékeit, népszokásait, a térségre jellemző ételeket, esetlegesen azok elkészítési módját, sőt aktívan részt is vehet az ott élők mindennapjaiban. A turistát az is érdekli, hogy milyenek a térség kulturális és sportolási lehetőségei.

A térségben adottak, vagy még fejlesztésre szorulnak a viziturizmus, horgászturizmus, lovasturizmus feltételei, tehát amivel a Téti Kistérség az aktív turizmusban vehet részt. De ugyanígy számos természeti és kulturális értéke van, amire idegenforgalom építhető. Fontos megjegyeznünk, hogy a kerékpáros közlekedésnek is kedvezők az adottságai. A Rába és a Marcal, valamint a környező dombságok vonzereje megfelelő terepet teremthetnek a kerékpáros turizmushoz. Jelenleg azonban nem található kerékpárút a térségben, ezért cél a közúti forgalom által indokolt helyeken kerékpárút kialakítása, míg a kisméretű utaknál a kerékpáros útvonalak kitáblázása, a padka megerősítése, a járulékos kerékpáros infrastruktúra (szervizek, pihenők, információs táblák, stb.) kialakítása.

Ezen tényeket is figyelembe véve a Téti Kistérség számos értékkel rendelkezik. Fontos momentumként kell megjegyezni, hogy az önkormányzatokra hárul a falvak képének alakításának feladata egyfelől a településrendezés szabályozó-orientáló eszközeivel, valamint „...konkrét akciók – a faluközpont, a közösségi épületek kialakítása, a magánházak felújítását segítő pályázatok stb. – révén...” (Kabai Róbert). Ehhez mindenképpen szükség van a megfelelő eszközrendszer kialakítására. Annak köszönhetően viszont egy olyan turisztikai fogadóbázis, infrastruktúra alakítható ki, aminek köszönhetően a látogató biztos, hogy felkeresi a térséget, illetve ott is marad huzamosabb ideig.

Az infrastruktúra szükséges és elengedhetetlen feltétele a turizmus megtelepedésének. Fontos vizsgálni, hogy milyen a térség elérhetősége, megközelíthetősége. A hálózat sűrűsége és állapota mellett a turistaszézonbeli járatsűrűségét, illetve az utak áteresztőképességét fontos elemezni, jelezve a szükséges fejlesztéseket. Az ivóvízellátás, az elektromos áram, a szennyvízelvezetés, a személtelhordás és a postai szolgáltatások (különösen a telefonhálózat és a nyilvános telefonok) a turisztikai fejlesztéseknek is alapvető infrastrukturális háttérét jelentik. Ezek hiánya miatt a turista nem biztos, hogy a térséget választja úti céljául, fontos az állapotukra való odafigyelés.

Szükséges a szálláshelyek, a vendéglátóhelyek és az egyéb szolgáltatások fejlesztése is. Fontos, hogy milyen a szállások minősége, üzemelési ideje, kapacitása, állapota, milyen a szolgáltatásaik színvonala, milyen a vendéglátóhelyek ételválasztéka, higiénés feltétele, esztétikai környezete, árai és a kiszolgálás színvonala. A bolti kiskereskedelem, különösen az ajándékcikk, film-, kozmetikumok, dohány-, ital- és újságárúsítás, valamint olyan személyes szolgáltatások, mint a fodrász, orvosi ügyelet, gyógyszertárak szintén elengedhetetlen kellékei egy idegenforgalomra építkező térségnek.

A turizmust, ugyanúgy, mint a legtöbb szolgáltatást, hatékony marketing munkával, reklámmal lehet értékesíteni. Mivel a résztvevő szálláshelyek nagy része kicsi, sőt túl kicsi nekik nincs elegendő forrásuk saját maguk reklámozására. Ebben a falusi turizmus országos és helyi szervezetei, a FATOSZ, valamint az önkormányzatok és a velük szorosan együttműködő Tourinform irodák nyújthatnak hathatós segítséget. Az ilyen idegenforgalmi információs irodák szolgáltatásainak egy része a turizmus szervezésében és a turisták tájékoztatásában nélkülözhetetlenek, másik részük a helyszínen tartózkodó turisták számára is fontosak, mint például a városnézések, települési, térségi látnivalók, a szervezett programok, a helyfoglalás a közlekedési eszközökre, szálláshelyekre, a pénzváltás, az autókölcsönzés miatt. A reklám és marketingtevékenység hatékony eszköze a falusi turizmus értékesítése szempontjából az internetes fellépés, megjelenés különböző adatbázisokban, valamint a browserekhez való linkelés. Térségmarketingnél a helyi lakosságot is figyelembe kell venni, hogy milyen az ő vendégszeretetük, mennyire fogadják be a turistákat, látogatókat maguk közé.

Természetesen beszélni kell a képzett, turizmushoz is értő szakemberekről, vendégfogadó emberekről, melyek szintén alapfeltételei a turizmus megtelepedésének. Fontos, hogy milyen a turizmus dolgozóinak nyelvtudása, viselkedése, szakmai felkészültsége.

Mindezek együttesen kell, hogy megjelenjenek és színvonalasan kell, hogy működjenek ahhoz, hogy a Téti Kistérség a turizmusban versenyképes legyen. Mindezek alapján a javasolt **fejlesztési programok a következők:**

Prioritás: A turizmus komplex fejlesztése

- 1.1. stratégiai program: Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása
  - 1.1.1. operatív program: Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja
  - 1.1.2. operatív program: Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása
  - 1.1.3. operatív program: Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program
- 1.2. stratégiai program: A turisztikai infrastruktúra kialakítása
  - 1.2.1. operatív program: Szállás- és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja
  - 1.2.2. operatív program: Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonalának emelésének programja
  - 1.2.3. operatív program: Tourinform iroda létrehozása
- 1.3. stratégiai program: Humán erőforrás fejlesztése a turizmus érdekében
  - 1.3.1. operatív program: Felnőttképzés, továbbképzés
  - 1.3.2. operatív program: Egyéb képzési lehetőségek biztosítása (nyelvtanulás, falusi turizmus ismeretek)
  - 1.3.3. operatív program: A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával (részmunkaidős alkalmazása, szezonális munka)
- 1.4. stratégiai program: Infrastrukturális fejlesztések a turizmus érdekében
  - 1.4.1. operatív program: Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)
  - 1.4.2. operatív program: A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, a meglévők állagmegóvásának programja
  - 1.4.3. operatív program: A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése
  - 1.4.4. operatív program: Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében
  - 1.4.5. operatív program: A tömegközlekedés fejlesztése
  - 1.4.6. operatív program: Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése
- 1.5. stratégiai program: Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében
  - 1.5.1. operatív program: Marketingprogram kidolgozása
  - 1.5.2. operatív program: Arculattervezés, PR munka
  - 1.5.3. operatív program: Belső kommunikáció fejlesztése
  - 1.5.4. operatív program: Külső kommunikáció fejlesztése
  - 1.5.5. operatív program: Marketing kiadványok megjelentetése

13. STRATÉGIAI CÉLCSOPORTOK ÉS OPERATÍV PROGRAMOK

A Téti Kistérség turisztikai jövőképe elérésének útját **öt stratégiai programon keresztül** lehet meghatározni.

Ezen stratégiai programok mindegyike több operatív programra osztható tovább. Összesen **húsz operatív program** került meghatározásra.

A operatív programok felépítése egységes, a Területfejlesztési koncepciók, programok és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 18/1998. (VI.25.) KTM rendelet előírásait követi.

Minden operatív program elemzése tartalmazza a **program rövid leírását, szükségességének indoklását**. Ezután kerülnek leírásra a **megvalósulástól várt hatások és eredmények**: mely kitűzött prioritások megvalósulását segíti elő, illetve támasztja alá a program, illetve milyen közvetlen hatásokkal lehet számolni megvalósulása esetén.

Itt kerülnek meghatározásra azok az **eredményindikátorok** is, amelyeken keresztül folyamatosan nyomon követhetővé válik a program megvalósulása, amely indikátorokon keresztül a lehetőségek szerint számszerűsíthetővé válnak az eredmények. Ez egyúttal megalapozza a további tervezéseket is.

Ezt követően kerül sor az egyes **operatív programok ütemezésére**, illetve a megvalósításhoz felhasználható **lehetséges források áttekintésére, és a költségek becslésére**.

A programok leírásának igen fontos részét képezi a **felelős szervezetek**, vagyis a **programgazda megnevezése**, illetve a **közreműködők** körének behatárolása, továbbá **feladataik** körvonalazása.

A leírást a **megvalósulás kedvezményezettjeinek meghatározása, és a program területi hatókörének behatárolása** zárja.

Legvégül meghatározásra kerül a **monitoring** végzésének felelőse, illetve a tevékenység mikéntje. (Ebben természetesen nagy segítséget nyújt az eredményindikátorok felsorolása, és folyamatos nyomon-követése is.)

A program megvalósításának monitoringja már mindenhol kötelező feladatként fog szerepelni a közlejtőben, és nem csupán az elnyert támogatásokkal kapcsolatos beszámolási kötelezettségként fog megjelenni.

1.1. stratégiai program: Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása

- 1.1.1. operatív program: Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja
- 1.1.2. operatív program: Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása
- 1.1.3. operatív program: Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program

Az stratégiai program rövid leírása:

A komplex idegenforgalmi programcsomagokat a meglévő vonzerőre építve, az egyedi sajátosságokat felhasználva, az esetleges új termékeket bevonva szükséges kialakítani. A fejlesztések alapján a térségben az ökoturizmus, a falusi turizmus, az aktív turizmus és a kulturális turizmus vethet lábat. Az itt felsoroltakhoz kapcsolódóan a Téti Kistérségnek számos adottsága van: a térségben hagyománya van a mezőgazdaságnak, s mint ilyen helyen, nagy a valószínűsége, hogy sikeres falusi turizmus alakulhasson ki. A falusi turizmus esetében emellett a látogató egy adott térséggel, tájegységgel közvetlen és kötetlen módon ismerkedhet meg, az adott terület természeti, építészeti és emberi értékei tárulnak fel előtte. Az eltöltött idő alatt a turista megismeri az általa felkeresett térség, tájegység kultúráját, népi építészeti emlékeit, értékeit, népszokásait, a térségre jellemző ételeket, esetlegesen azok elkészítési módját, sőt aktívan részt is vehet az ott élők mindennapjaiban. A turistát az is érdekli, hogy milyenek a térség kulturális és sportolási lehetőségei.

A térségben adottak, vagy még fejlesztésre szorulnak a vizitoturizmus, horgászturizmus, lovasturizmus feltételei, tehát amivel a Téti Kistérség az aktív turizmusban vehet részt. De ugyanígy számos természeti és kulturális értéke van, amire idegenforgalom építhető. Fontos megjegyeznünk, hogy a kerékpáros közlekedésnek is kedvezők az adottságai. A Rába és a Marcal, valamint a környező dombságok vonzereje megfelelő terepet teremthetnek a kerékpáros turizmushoz.

Az stratégiai program szükségességének indoklása:

A programok megvalósulásának köszönhetően konkrét turisztikai termékek, komplex turisztikai programcsomagok jönnek létre, melyek a turisták számára kiejánlhatók, s a látogatókat, mint vonzerő a térségbe csábítják. A turizmus fejlődésével a gazdaság egésze is fejlődni fog, az önkormányzatok adóbevételei nőnek, s a térségben élő népesség életminősége javulni fog.

A megvalósulástól várt hatások és eredmények:

Közvetett hatások:	Közvetlen hatások:
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaság fejlődik • Regionális/térségi szemléletű gondolkodásmód kialakul • A térség imázsának növekedése az ismertségen keresztül • Infrastruktúra fejlesztésének indokoltsága növekszik • Lakosok életminősége javul	<ul style="list-style-type: none"> • Bekapcsolódás az idegenforgalomba • Több turisztikai vonzerő együttes megjelenése válik lehetővé • Egyedi vonzerővel rendelkező turisztikai termékek megjelenése • Új turisztikai termékek alakulnak ki • Látogatók száma növekszik

Eredmény indikátorok:	<ul style="list-style-type: none"> • Idegenforgalmi beruházásokra, fejlesztésekre beadott pályázatok száma és azok eredményessége • A térséget felkereső turisták száma és azok költségeinek nagysága • Megvalósult turisztikai programok száma • Komplex turisztikai programcsomagok • Kijánlható turisztikai termékek száma
------------------------------	--

A megvalósítást biztosító operatív programok:

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.1.1.	Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja	2005-2006	20
1.1.2.	Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása	2005-2007, majd folyamatos	50
1.1.3.	Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program	2006-2007	50

Pénzügyi összefoglaló:

Ssz.	Operatív programok	Saját erő (millió Ft)	Hitel (millió Ft)	Decentralizált keret (millió Ft)	NFT ROP-on keresztül (millió Ft)	Külön EU támogatás - (millió Ft)	Egyéb forrás - Vállalkozók (millió Ft)	Összesen (millió Ft)
1.1.1.	Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja	1	-	-	19	-	-	20
1.1.2.	Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása	2,4	-	-	45,6	-	2	50
1.1.3.	Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program	2,4	-	-	45,6	-	2	50
Mindösszesen		5,8	-	-	110,2	-	4	120

Közreműködők:

Ssz.	Felelős szervezet, programgazda	Közreműködő szervezet	
		Szervezet neve	Feladata
1.1.1.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Image építés, együttműködés
		Térségi menedzser	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, önkormányzatok közötti munka összehangolása
		A Társulás önkormányzatai	Részvétel a program megvalósításában, együttműködés
		Turisztikai tanácsadók	Tanácsadás
1.1.2.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Program végrehajtása
		Térségi menedzser	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, önkormányzatok közötti munka összehangolása, külső szakértők megkeresése
		A Társulás önkormányzatai	Részvétel a program megvalósításában, együttműködés
		Turisztikai , területfejlesztési tanácsadók	Tanácsadás, pályázat készítése
		Külső szakértők	Együttműködés, szakmai anyagok készítése
1.1.3.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Térségi menedzser	Pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, önkormányzatok közötti munka összehangolása, külső szakértők megkeresése
		A Társulás önkormányzatai	Részvétel a program megvalósításában, együttműködés
		Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Program végrehajtása
		Külső szakértők	Pályázat készítés, tanulmánykészítés

Végső kedvezményezett: Közvetlenül a térséget felkereső turisták és látogatók, de közvetve a Társulás, az általa lefedett önkormányzatok és a kistérség lakossága.

A program területi hatóköre: A kistérségbe tartozó települések teljes bel- és külterülete, de a turizmus fejlődésével a térségen túlmutató, regionális, országos, illetve nemzetközi hatás is lehet.

Monitoring: Az ellenőrzés a Kistérségi Társulás. Az ütemterv tervszerű végrehajtását ő felügyeli, és a mutatók révén folyamatosan értékeli azt.

1.2. stratégiai program: A turisztikai infrastruktúra kialakítása

- 1.2.1. operatív program: Szállás- és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja
- 1.2.2. operatív program: Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonal-emelésének programja
- 1.2.3. operatív program: Tourinform iroda létrehozása

Az stratégiai program rövid leírása:

A térségben az idelátogató turisták miatt szükséges a megfelelő mennyiségű és minőségű turisztikai infrastruktúra biztosítása, tehát a vendéglátóipari, a szállásbeli, a kereskedelmi és az egyéb, turizmushoz kötődő szolgáltatásokat kell megfelelő színvonalúvá átalakítani, s számukat növelni szükséges.

Fontos, hogy milyen a szállások minősége, üzemelési ideje, kapacitása, állapota, milyen a szolgáltatásaik színvonala, milyen a vendéglátóhelyek ételválasztéka, higiénés feltétele, esztétikai környezete, árai és a kiszolgálás színvonala. A bolti kiskereskedelem, különösen az ajándékcikk, film-, kozmetikumok, dohány-, ital- és újságárúsítás, valamint olyan személyes szolgáltatások, mint a fodrász, orvosi ügyelet, gyógyszerárak szintén elengedhetetlen kellékei egy idegenforgalomra építkező térségnek.

Érdemes lenne a Tourinform iroda létrehozása is. Az ilyen idegenforgalmi információs iroda szolgáltatásainak egy része a turizmus szervezésében és a turisták tájékoztatásában nélkülözhetetlen, másik része a helyszínen tartózkodó turisták számára is fontos, mint például a városnézések, települési, térségi látnivalók, a szervezett programok, a helyfoglalás a közlekedési eszközökre, szálláshelyekre, a pénzváltás, az autókölcsönzés miatt. Összességében tehát a Tourinform iroda részt kell, hogy vállaljon a kulturális programok kialakításában és értékesítésében is. A legjobb helyszínnek egy Tourinform iroda létrehozására Tét és Gyórszemere ígérkezik. Megjegyezni kívánjuk, hogy a Bezerédj kastély (jelenleg kultúrházként működik) is alkalmas egy Tourinform iroda létrehozására.

Az stratégiai program szükségességének indoklása:

A turista utazása előtt mérlegeli, hogy milyen a potenciálisan kiválasztott úti cél gazdasági környezete, azaz megfelelőek az ott kínált szolgáltatások mennyisége és minősége. A turisztikai infrastruktúra hiányában biztos, hogy lemond oda tervezett utazásáról. Éppen ezért szükséges a megfelelő szállás- és vendéglátóhely, az egyéb szolgáltatások színvonala és mennyisége.

A megvalósulástól várt hatások és eredmények:

Közvetett hatások:	Közvetlen hatások:
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaság fejlődik • A térség imázsának növekedése az ismertségen keresztül • Infrastruktúra fejlesztésének indokoltsága növekszik • Lakosok életminősége javul • Az önkormányzatok adóbevételei nőnek 	<ul style="list-style-type: none"> • Színvonalas szállás- és vendéglátóhelyek alakulnak ki, vagy a meglévők minősége javul • Új beruházások a turisztikai infrastruktúra jegyében • Létrejön egy Tourinform iroda • A turisták térségben eltöltött vendégéjszakáinak száma növekszik • Látogatók száma növekszik • A kistérség bekapcsolódik az idegenforgalomba • Szolgáltatások színvonala növekszik (jobb ellátottság)
Eredmény indikátorok:	<ul style="list-style-type: none"> • Vendéglátóhelyek és szálláshelyek (falusi szálláshelyek) száma és minősége • A turizmushoz kötődő szolgáltatások száma • Létrejött Tourinform iroda • A térséget felkereső turisták száma és költségeik nagysága • A térségben eltöltött vendégéjszakák száma • A térség vendéglátóhelyeinek szezonális forgalmi adatai

A megvalósítást biztosító operatív programok:

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.2.1.	Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja	2005-2011 (folyamatos)	10
1.2.2.	Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonalemelésének programja	2006-2011 (folyamatos)	12
1.2.3.	Tourinform iroda létrehozása	2006	10

Pénzügyi összefoglaló:

Ssz.	Operatív programok	Saját erő (millió Ft)	Hitel (millió Ft)	Decentralizált keret TEKI (millió Ft)	NFT ROP-on keresztül (millió Ft)	Külön EU támogatás - (millió Ft)	Egyéb forrás - Vállalkozások (millió Ft)	Összesen (millió Ft)
1.2.1.	Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja	0,8	-	3,2	4	-	2	10
1.2.2.	Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonalemelésének programja	2,7	-	6,3	-	-	3	12
1.2.3.	Tourinform iroda létrehozása	3	-	7	-	-	-	10
Mindösszesen		6,5	-	16,5	4	-	5	32

Közreműködők:

Ssz.	Felelős szervezet, programgazda	Közreműködő szervezet	
		Szervezet neve	Feladata
1.2.1.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Program végrehajtása, a szállás- és vendéglátóhelyekkel való együttműködés, támogatásuk
		Térségi menedzser	Szállás- és vendéglátó-tulajdonosok, valamint az önkormányzatok közötti munka összehangolása
		Szállásadók, vendéglátók	Pályázatok kihasználása, információ nyújtása, katalóguskészítés
		Utazási irodák	Értékesítés
1.2.2.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Szolgáltatók	Pályázatok kihasználása, információ nyújtása, katalóguskészítés
		Térségi menedzser	Szolgáltatókkal való kapcsolattartás, valamint azok és az önkormányzatok közötti munka összehangolása
		Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Program végrehajtása, a szolgáltatókkal való együttműködés, támogatásuk
1.2.3.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Magyar Turizmus Rt.	Szaktanácsadás
		Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Tanács Ügynöksége	Tanácsadás
		Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Program végrehajtása

Végső kedvezményezett:

Közvetlenül a térséget felkereső turisták és látogatók, de közvetve a Társulás, az általa lefedett önkormányzatok és a kistérség lakossága.

A program területi hatóköre:

A kistérségbe tartozó települések teljes bel- és külterülete, de a turizmus fejlődésével a térségen túlmutató, regionális, országos, illetve nemzetközi hatás is lehet.

Monitoring:

Az ellenőrzés a Kistérségi Társulás. Az ütemterv tervszerű végrehajtását ő felügyeli, és a mutatók révén folyamatosan értékeli azt.

1.3. stratégiai program: Humánerőforrás fejlesztése a turizmus érdekében

- 1.3.1. operatív program: Felnőttképzés, továbbképzés
- 1.3.2. operatív program: Egyéb képzési lehetőségek biztosítása (nyelvtanulás, falusi turizmus ismeretek)
- 1.3.3. operatív program: A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával (részmunkaidős alkalmazása, szezonális munka)

A stratégiai program rövid leírása:

A program keretében olyan operatív programok valósulnak meg, melyek segítik a képzett, turizmushoz is értő szakemberek, vendégfogadó emberek kitaníttatását, tanulását, elhelyezkedését. Az ilyen lakosság alapfeltétele a turizmus megtelepedésének. Fontos, hogy milyen a turizmus dolgozóinak nyelvtudása, viselkedése, szakmai felkészültsége.

A térség adottságaira épülő képzési programok beindítása révén helyben is képezhetők azok a szakemberek, akik a gazdaságfejlesztés alapját képezik. Rendkívül fontos lenne az olyan alapkészségek, mint a kommunikációs készség és olyan kulcskompetenciák, mint pl. az informatikai készség és az idegen nyelvtudás megfelelő színvonalon történő oktatása.

Kiemelten fontos az egész életen át tartó tanulás ösztönzése, a munkavállalók folyamatos képzése, szakmai ismereteik bővítése. Elő kell segíteni széles és rugalmas szakképzési kínálatú rendelő szakképző központ(ok) kialakulását, a képzési kínálat bővítését a kistérségi igények felmérésén keresztül.

Elő kell segíteni a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő csoportok és inaktív foglalkoztatását, amire megoldást nyújthatnak alternatív munkavégzési módok, mint pl. a távmunka vagy a részmunkaidős, illetve szezonális foglalkoztatás is. Minél több embert ösztönözni kell arra, hogy újra belépjen a munkaerőpiacra és ott is maradjon (pl. az aktív öregedés elősegítése). A szezonális munka azért is fontos, mert annak jelentősége a turizmusban óriási. A legtöbb munkáltató csak a turistaszézon ideje alatt alkalmaz munkaeerőt, fontos tehát annak a kérdésnek a megoldása, hogy a fennmaradó időben milyen munkával töltsék el az ilyen munkavállalók az időt, honnan legyen keresetük.

Szükségességének indoklása:

Az képzés fejlesztésével növelhetők a települések lakosságának érvényesülési esélyei, kötődése. A sikeres képzési, átképzési programok tovább javítják a kistérség munkaerő-piaci helyzetét, növelve a foglalkoztatottak számát, és gazdasági beruházásokat vonzva a településekre.

Noha a kistérség munkanélküliségi mutatói kedvezőek, a térség településeinek figyelmet kell fordítania a tartósan munka nélkül maradtak visszavezetésére a munka világába, illetve a fiatal, pályakezdők megtartására, valamint a nem megfelelő képzettséggel rendelkező munkavállalók átképzésére a munkaadók igényei szerint. Ennek köszönhetően javul a térség lakosságmegtartó képessége, valamint a népesség életfeltételeinek mutatói.

A megvalósulástól várt hatások és eredmények:

Közvetett hatások:	Közvetlen hatások:
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaság fejlődik • A lakosság életminősége javul • A fiatal népesség-megtartó potenciál növekszik 	<ul style="list-style-type: none"> • Képzett, a turizmushoz értő munkaerő alakul ki • Nyelvi, falusi turizmus és informatikai oktatás fejlődése • Javulnak az elhelyezkedési esélyek • Csökken a tartósan munkanélküliek száma • Csökken a pályakezdő munkanélküliek, illetve egyéb hátrányos helyzetűek száma • Nő a foglalkoztatás szintje • Nő a képzési, foglalkoztatási programokon részt vettek száma • Foglalkoztatás-barát környezet kialakulása

Eredmény indikátorok:	<ul style="list-style-type: none"> • Nyelvórák, falusi turizmus szakismeretet nyújtó órák száma és az órákon részt vettek száma • Beszerzett eszközök, segédanyagok, informatikai eszközök, szoftverek • Foglalkoztatottak száma • Munkanélküliségi ráta értéke • Megtartott képzések száma • Képzési együttműködésben résztvevők száma • Munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek képzését, átképzését segítő programok száma • Távmunkát végzők, részmunkaidős és szezonális állásban lévők száma • A nők munkanélküliségi rátája • Vállalkozások száma • Bruttó átlag jövedelem
------------------------------	--

A megvalósítást biztosító operatív programok:

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.3.1.	Felnőttképzés, továbbképzés	2005-2008	20-30
1.3.2.	Egyéb képzési lehetőségek biztosítása	2006-2009	20-50/év
1.3.3.	A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával	2005-2011 (folyamatos)	20-50

Pénzügyi összefoglaló:

Ssz.	Operatív programok	Saját erő (millió Ft)	Hitel (millió Ft)	Decentralizált keret (millió Ft)	NFT HEFOP /ROP-on keresztül (millió Ft)	Külön EU támogatás (millió Ft)	Egyéb forrás (millió Ft)	Összesen (millió Ft)
1.3.1.	Felnőttképzés, továbbképzés	2-3	-	-	18-27	-	-	20-30
1.3.2.	Egyéb képzési lehetőségek biztosítása	2-5/év	-	-	18-45/év	-	-	20-50/év
1.3.3.	A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával	10-25	-	-	10-25	-	-	20-50
Mindösszesen		12-28 + 2-5/év	-	-	28-52 + 18-45/év	-	-	40-80 + 20-50/év

Közreműködők:

Ssz.	Felelős szervezet, programgazda	Közreműködő szervezet	
		Szervezet neve	Feladata
1.3.1.	Kistérségi Társulás, oktatási intézmények	Szakmai szervezetek	Programok szakmai felügyelete
		Civil szervezetek	Részvétel az együttműködésben
1.3.2.	Kistérségi Társulás, oktatási intézmények	Szakmai szervezetek	Tanácsadás
		Civil szervezetek	Képzési stratégiák kidolgozásában való aktív részvétel
1.3.3.	Kistérségi Társulás, Munkaügyi Központ	Munkaügyi Központ	Potenciális munkaerő adatbázisba való felvétele, állasközvetítés
		Szakmai szervezetek	Foglalkoztatási projektek kialakítása, koordinációja

Végső kedvezményezett:

A programok kedvezményezettjei a lévő munkaadók, a munkakeresők és a munkaerőpiacra visszatérni kívánók, hosszú távon a kistérség egész lakossága.

A program területi hatóköre:

A program elsődleges hatóköre a kistérség által lefedett terület, de amennyiben más településekről is fognak a térségbe járni képzésekre, akkor kiterjedhet a régió más településeire is.

Monitoring:

Az ellenőrzés a Kistérségi Társulás feladata, de együtt működik az oktatási intézményekkel és a Munkaügyi Központtal bizonyos kérdésekben. Az ütemterv tervszerű végrehajtását ő felügyeli, és a mutatók révén folyamatosan értékeli azt.

1.4. stratégiai program: Infrastrukturális fejlesztések a turizmus érdekében

- 1.4.1. operatív program: Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)
- 1.4.2. operatív program: A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, a meglévők állagmegóvásának programja
- 1.4.3. operatív program: A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése
- 1.4.4. operatív program: Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében
- 1.4.5. operatív program: A tömegközlekedés fejlesztése
- 1.4.6. operatív program: Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése

A stratégiai program rövid leírása:

Mind a lakosság, mind pedig a térségbe betelepülni szándékozó turisztikai vállalkozások, turisták, látogatók számára alapfeltétel a követelményeknek megfelelő kommunális infrastruktúra kialakítása.

Az egyedi gyűjtőaknában elhelyezett szennyvizek szikkasztását meg kell szüntetni, a települések külterületére történő illegális ürítéseket fel kell számolni. A csatornahálózat kiépítését be kell fejezni, a térség összes településén el kell érni a 100 %-os csatornázottságot és a rácsatlakozottak magas arányát. Ezzel a települések talaja és felszín alatti vizeik minősége fokozatosan javul.

A már meglévő infrastrukturális hálózatok (gázvezeték, villamos-energia, telefon, stb.) folyamatos karbantartásáról is gondoskodni kell, illetve a még meglévő hiányosságokat pótolni szükséges.

A versenyképes turizmus kialakításának alapvető feltétele a megfelelő közlekedési infrastruktúra kialakítása. Ez magában foglalja a térség elérhetőségének javítását, az infrastruktúra fejlesztését, a közlekedési fejlesztések hálózati szemléletű megvalósítását és a települések bel- és külterületi közlekedési infrastruktúrájának fejlesztését.

A települési önkormányzatok és önkormányzati intézmények informatikai hálózatának fejlesztése, a hálózatok kiépítését követően vállalkozás- és lakosság-barát információs rendszerek kiépítése a településeken és a kistérségben szintén megoldhatóvá válik az infokommunikációs infrastruktúra kiépítése programjának megvalósulásával.

Kiemelt szerepe van a programoknak a lakosság életfeltételeinek javításában, a térség idegenforgalmi potenciáljának növelésében

Szükségességének indoklása:

Az infrastruktúra szükséges és elengedhetetlen feltétele a turizmus megtelepedésének. Fontos vizsgálni, hogy milyen a térség elérhetősége, megközelíthetősége. A hálózat sűrűsége és állapota mellett a turistaszezonbeli járatsűrűségét, illetve az utak áteresztőképességét fontos elemezni, jelezve a szükséges fejlesztéseket. Az ivóvízellátás, az elektromos áram, a szennyvízelvezetés, a személtelhordás és a postai szolgáltatások (különösen a telefonhálózat és a nyilvános telefonok) a turisztikai fejlesztéseknek is alapvető infrastrukturális háttérét jelentik. Ezek hiánya miatt a turista nem biztos, hogy a térséget választja úti céljául, fontos az állapotukra való odafigyelés.

A megvalósulástól várt hatások és eredmények:

Közvetett hatások:	Közvetlen hatások:
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaság fejlődik • A lakosság életminősége javul • A térség népességmegtartó képessége erősödik • Infrastrukturális helyzet és környezetminőség javul • A lakosság egészségi állapota, közérzete javul 	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyvízgyűjtő, -kezelő rendszer jön létre • Az infrastrukturális hálózat állagmegóvása megtörténik, hiányosságai pótlásra kerülnek • A környezet terhelése csökken • Havária lehetősége csökken • A megfelelő infrastruktúra hatására nagyobb vállalkozó és beruházó kedv alakulhat ki a településen • A kistérség elérhetőségének javulása • A térség közúthálózatának állapota javul • A térség hiányzó közúthálózati elemei megépülnek • A kerékpárút-hálózat bővülése • Tét tömegközlekedési elérhetősége a térség településeiről javul • Az ügyfelek, beruházók gyors pontos tájékoztatása valósul meg • Naprakész tájékoztatás az aktuális pályázatokról • Pontos nyilvántartások a helyi adók beszedéséről • Az önkormányzatok közötti kapcsolattartás javul

Eredmény indikátorok:	<ul style="list-style-type: none"> • A szennyvízgyűjtő és elvezető rendszer teljes kiépítésével a talaj és a felszín alatti vizek csökkent szennyezésének mértéke • Meglévő infrastrukturális helyzetet tükröző statisztikai adatok • Az illegális szennyvíz leürítések száma • Megvalósult szennyvízkezelő program • Környezeti biztonság minősége • A kistérség javuló elérhetőségének minősége • Megépült, településeket elkerülő szakaszok hossza a 83. sz. főúton • Megnövekedett útsűrűség aránya, minősége • A kerékpárút-hálózat hossza • Csökkent utazási idő nagysága • Napi autóbuszjáratok száma Tétre a kistérség településeiről • Kiépített autóbuzsmegálló szám • Hatékony működés minősége • Információk mennyisége, minősége • Infokommunikációs eszközök száma az egyes önkormányzatoknál és a térségben • Infokommunikációs hálózat száma, s az ott résztvevők nagysága
------------------------------	--

A megvalósítást biztosító operatív programok:

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.4.1.	Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)	2005-2008	1.800*
1.4.2.	A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, a meglévők állagmegóvásának programja	2005-2007	400*
1.4.3.	A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése	2005-2011	3000
1.4.4.	Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében	2006-2011	800
1.4.5.	A tömegközlekedés fejlesztése	2008-2011	30
1.4.6.	Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése	2005-2010	200

* A költség meghatározása összetett, az arányok függenek a fogyasztók által fizetett hozzájárulás mértékétől, illetve a szolgáltató támogatásától és a települések egyéb adottságaitól (pl. domborzat, geometria)

Pénzügyi összefoglaló:

Ssz.	Operatív programok	Saját erő (millió Ft)	Hitel (millió Ft)	Decentralizált keret TEKI/CÉDE (millió Ft)	NFT KIOP/HEFOP-on keresztül (millió Ft)	Külön EU támogatás (millió Ft)	Egyéb forrás KAC/IHM/GKM/FVM/MEH/BM (millió Ft)	Összesen (millió Ft)
1.4.1.	Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)	380	-	720	700	-	-	1.800
1.4.2.	A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, a meglévők állagmegóvásának programja	35	-	160	155	-	50	400
1.4.3.	A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése	100	300	500	1700	-	400	3000
1.4.4.	Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében	100	-	300	400	-	-	800
1.4.5.	A tömegközlekedés fejlesztése	4	-	-	23	-	3	30
1.4.6.	Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése	20	-	80	80	-	20	200
Mindösszesen		639	300	1760	3058	-	473	6230

Közreműködők:

Ssz.	Felelős szervezet, programgazda	Közreműködő szervezet	
		Szervezet neve	Feladata
1.4.1.	A Társulás települési önkormányzatai	Vállalkozások	Pályázatok elkészítése, műszaki tervezés, engedélyeztetés, kivitelezés, műszaki ellenőrzés
		Üzemeltető	Üzemeltetés, tervek véleményezése
		Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	Szakmai segítségnyújtás, véleményezés
1.4.2.	A Társulás települési önkormányzatai	Vállalkozások	Pályázatok elkészítése, műszaki tervezés, engedélyeztetés, bonyolítás, kivitelezés, műszaki ellenőrzés
		Közszolgáltatást végző szolgáltatók	Javaslatok, szakmai vélemények, erkölcsi és anyagi támogatás
		Engedélyező szakhatóságok hozzájárulása	Szakmai segítségnyújtás, hozzájárulás a létesítési, működési engedélyekhez, szakfelügyelet biztosítása
1.4.3.	A Társulás települési önkormányzatai	Győr-Moson-Sopron Megyei Állami Közútkezelő Kht.	Szakmai közreműködés
		Győr-Moson-Sopron Megyei Közlekedési Felügyelet	Szakmai közreműködés
		Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat	Koordináció
		Települési önkormányzatok	Véleményezés
		Lakosság	Véleményezés
		Vállalkozók	Tervek, kivitelezés

1.4.4.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Győr-Moson-Sopron Megyei Közlekedési Felügyelet	Szakmai közreműködés
		Győr-Moson-Sopron Megyei Állami Közútkezelő Kht	Szakmai közreműködés
		Vállalkozók	Tervek, kivitelezés
		Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat	Szakmai közreműködés, segítségnyújtás
		Települési önkormányzatok	Véleményezés
		Lakosság	Véleményezés
		Kerékpárral Közlekedők Országos Szövetsége	Szakmai közreműködés
		Nyugat-dunántúli Kerékpáros Régióért Közhasznú Egyesület	Szakmai közreműködés
		Rába Szövetség	Szakmai közreműködés
1.4.5.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Kisalföld Volán	Szakmai közreműködés
		Vállalkozók	Tervek, kivitelezés
		Lakosság	Véleményezés
		Települési önkormányzatok	Véleményezés
1.4.6.	Települési önkormányzatok, Kistérségi Társulás	Vállalkozások	Műszaki tervezés, kivitelezés
		Szolgáltató	Műszaki tervezés, kivitelezés

Végső kedvezményezett:

A települések és lakosságuk.

A program területi hatóköre:

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása által lefedett települések területe.

Monitoring:

Az ellenőrzés a Kistérségi Társulás, illetve az egyes önkormányzatok feladata. Az ütemterv tervszerű végrehajtását ők felügyelik, és a mutatók révén folyamatosan értékelik azt. A szennyvízelvezetés tekintetében az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, illetve az ÁNTSZ ellenőrzi a rendszer szakszerű működtetését, és folyamatosan tájékoztatja a kistérség önkormányzatait az aktuális teendőkről. A további operatív programok az érintett szakhatóságok bevonásával és jóváhagyásával valósulhatnak meg.

1.5. stratégiai program: Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében

- 1.5.1. operatív program: Marketingprogram kidolgozása
- 1.5.2. operatív program: Arculattervezés, PR munka
- 1.5.3. operatív program: Belső kommunikáció fejlesztése
- 1.5.4. operatív program: Külső kommunikáció fejlesztése
- 1.5.5. operatív program: Marketing kiadványok megjelentetése

A stratégiai program rövid leírása

Jelenleg nem ismert a szélesebb közönség előtt, hogy a Téti Kistérség valójában mit tud nyújtani az odalátogatóknak, befektetőnek, turistáknak, érdeklődőnek. Számos olyan vonzerővel rendelkezik pedig, melyből profitálhatna, azonban nem megfelelő minőségű a települések nagy részében a marketing tevékenység, illetve a térség egésze részéről is kifogásolható mindez. Nincs együttműködés a települések között a marketingmunka területén. Ezért lenne szükséges egy egész térségre vonatkozó marketingprogram kidolgozása, ami megvilágítaná, hogy mit és milyen úton lehetne népszerűsíteni a térséget.

A kistérség jelenleg teljes mértékben Győr „árnyékában” él. A nagyváros mellett nem kap kellő figyelmet, nincs kellőképp kihangsúlyozva egyedisége. A sikeres marketing tevékenység érdekében elengedhetetlenül szükséges meghatározni, hogy mik adják térség egyediségét, mikre lehet építeni ezen a téren, ezt követően pedig ki kell hangsúlyozni, népszerűsíteni szükséges ezeket. Rendkívül fontos ezért a PR tevékenység erősítése, hogy a térség sajátos arculatot kapjon és a köztudatban, mint egy egyedi, jellegzetességekkel bíró terület jelenjen meg.

Mind a lakosság felé irányuló belső, mind a vállalkozók, befektetők, turisták, egyéb hazai és nemzetközi térségek felé irányuló külső kommunikáció fejlesztésre szorul a térségben. A kommunikációs csatornák számát bővíteni, a párbeszéd aktivitását és gyakoriságát pedig növelni kellene a szereplők között.

Egy sikeres marketing munka eredményeként megszülethet egy, a térséget reklámozó marketing kiadvány, amely a turistákat, látogatókat a Téti Kistérségbe csábíthatja.

Szükségességének indoklása

A marketingprogram elkészítésével a térség egészének ismertsége, népszerűsége jelentősen növekedne, szélesebb nyilvánosság előtt válna ismertté, hogy milyen lehetőségeket kínál ez a terület. Mindez nagyban fokozná a térség iránti érdeklődést, hozzájárulna a befektetési kedv erősödéséhez, a turizmus fellendüléséhez, a társadalmi-kulturális és gazdasági élet felpezsdüléséhez.

A PR tevékenység fokozásával javul a terület imázsa, a térség sajátos arculatának kiforrásolódása révén hangsúlyozottá válik a terület egyedisége, egyedi jellege, aminek köszönhetően kiemelkedik a térségből, kilép Győr árnyékából. Mindez nagyban megkönnyíti a további népszerűsítő munkát is.

A reklám és marketingtevékenység hatékony eszköze a falusi turizmus értékesítése szempontjából az internetes fellépés, megjelenés különböző adatbázisokban, valamint a browserekhez való linkelés. Térségmarketingnél a helyi lakosságot is figyelembe kell venni, hogy milyen az ő vendégszeretetük, mennyire fogadják be a turistákat, látogatókat maguk közé.

A turizmust, ugyanúgy, mint a legtöbb szolgáltatást, hatékony marketing munkával, reklámmal lehet értékesíteni. Mivel a résztvevő szálláshelyek nagy része kicsi, sőt túl kicsi nekik nincs elegendő forrásuk saját maguk reklámozására. Ebben a falusi turizmus országos és helyi szervezetei, a FATOSZ, valamint az önkormányzatok és a velük szorosan együttműködő Tourinform irodák nyújthatnak hathatós segítséget.

A vállalkozókkal, befektetőkkel, turistákkal és egyéb hazai, illetve külföldi térségekkel folytatott kommunikáció serkentésével új kapcsolatokat lehet kiépíteni, a meglévőket új alapokra lehet helyezni, ami a társadalmi, gazdasági élet egészére kedvező hatást gyakorol.

A megvalósulástól várt hatások és eredmények

Közvetett hatások:	Közvetlen hatások:
<ul style="list-style-type: none"> • Gazdaság fejlődik • Térségmarketing valósul meg • A lakosság életminősége javul 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiformálódik a térség sajátos, egyedi arculata • Erősödik a térség imázsa • Erősödik a marketing-tevékenység aktivitása, növekszik hatékonysága • Élénkül a turizmus • Megvalósul a térség egységes fellépése a marketing terén • Az önkormányzat és a lakosság, valamint a civil szervezetek vállalkozók közti kommunikáció javul • A lakosság, a civil szervezetek és vállalkozók tájékozottsági szintje emelkedik • A lakosság, a civil szervezetek, vállalkozók aktívan szerepet vállalnak a települési és térségi ügyekben • A települési és térségi szereplők közti viszony javul

Eredmény indikátorok:	<ul style="list-style-type: none"> • Kidolgozott térségi marketingprogram • Népszerűsítő marketing anyagok száma • Települési és térségi népszerűsítést célzó rendezvények száma • Nyilvános fórumok és az azokon megjelentek száma • Kommunikációs csatornák száma • Az önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésével megvalósuló közös projektek, akciók száma • Térséggel, településekkel kapcsolatos Internetes fórumokon a bejegyzések száma
------------------------------	--

A megvalósítást biztosító operatív programok

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.5.1.	Marketingprogram kidolgozása	2005-2006	2
1.5.2.	Arculattervezés, PR munka	2005-2011 (folyamatos)	1/év
1.5.3.	Belső kommunikáció fejlesztése	2005-2011 (folyamatos)	3,2/év
1.5.4.	Külső kommunikáció fejlesztése	2005-2011 (folyamatos)	3,8/év
1.5.5.	Marketing kiadványok megjelentetése	2006*	4

* A kiadványokat 2-3 évente aktualizálni szükséges.

Pénzügyi összefoglaló

Ssz.	Operatív programok	Saját erő (millió Ft)	Hitel (millió Ft)	Decentralizált keret (millió Ft)	NFT Operatív Programjain keresztül (millió Ft)	Külön EU támogatás (millió Ft)	Egyéb forrás – Vállalkozók / önkormányzatok (millió Ft)	Összesen (millió Ft)
1.5.1.	Marketingprogram kidolgozása	2	-	-	-	-	-	2
1.5.2.	Arculattervezés, PR munka	0,8/év	-	-	-	-	0,2/év	1/év
1.5.3.	Belső kommunikáció fejlesztése	2,3/év	-	-	-	-	0,9/év	3,2/év
1.5.4.	Külső kommunikáció fejlesztése	2,6/év	-	-	-	-	1,2/év	3,8/év
1.5.5.	Marketing kiadványok megjelentetése	4	-	-	-	-	-	4
Mindösszesen		6 + 5,7/év	-	-	-	-	2,3/év	6 + 8/év

Közreműködők

Ssz.	Felelős szervezet, programgazda	Közreműködő szervezet	
		Szervezet neve	Feladata
1.5.1.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Civil szervezetek	Kidolgozásban való részvétel, szakmai monitoring
		Vállalkozások	Kidolgozásban való részvétel, szakmai monitoring
		Intézmények	Kidolgozásban való részvétel, szakmai monitoring
		Érdekképviselői szervek	Kidolgozásban való részvétel, szakmai monitoring
		Tanácsadó cég	A program kidolgozásában való segítségnyújtás
1.5.2.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Önkormányzatok	Program megvalósítása
		Civil szervezetek	Kidolgozásban való részvétel, szakmai monitoring
		Vállalkozók	Kidolgozásban való részvétel, szakmai monitoring
		Tanácsadó cég	A program kidolgozásában való segítségnyújtás
1.5.3.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Lakosság	Fórumokon való részvétel, együttműködés
		Önkormányzatok	Fórumok szervezése, ötlet-ládák kihelyezése, fogadóórák tartása
		Vállalkozók	Rendezvények megtartásának támogatása
		Civil szervezetek	Együttműködés
1.5.4.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Civil szervezetek	Együttműködés, fórumokon való részvétel
		Vállalkozók	Fórumokon való részvétel
		Potenciális beruházók	Együttműködés
		Önkormányzatok	Civil szervezetekkel való kapcsolattartás, támogatásuk
1.5.5.	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Grafikus cég	A kiadvány megtervezése
		Kiadványkészítő vállalkozó	A kiadvány elkészítése
		Turisztikai szolgáltatók	Információs szolgáltatás, a kiadvány terjesztése
		A Társulás egyes önkormányzatai	Információadás a településről, térségről
		Szolgáltatók (közlekedés, rendezvényszervezők stb.)	Közérdekű információk átadása

Végső kedvezményezett: A Társulás településeinek önkormányzatai és lakossága, valamint a helyi (turisztika) vállalkozók, civil szervezetek.

A program területi hatóköre: A Társulás teljes területe, de a kiadványoknak köszönhetően ismertségre tehet szert a térség regionálisa, országosan és nemzetközi viszonylatban is.

Monitoring: A program ellenőrzését a Társulás végzi, szakmai segítséget számára a civil szervezetek és vállalkozások nyújtanak.

14. OPERATÍV PROGRAMOK ÜTEMEZÉSE, GANTT-DIAGRAM

OPERATÍV PROGRAMOK	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
I.1. Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása							
I.1.1. Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja							
I.1.2. Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása							
I.1.3. Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program							
I.2. A turisztikai infrastruktúra kialakítása							
I.2.1. Szállás- és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja							
I.2.2. Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonal-emelésének programja							
I.2.3. Tourinform iroda létrehozása							
I.3. Humán erőforrás fejlesztése a turizmus érdekében							
I.3.1. Felnőttképzés, továbbképzés							
I.3.2. Egyéb képzési lehetőségek biztosítása (nyelvtanulás, falusi turizmus ismeretek)							
I.3.3. A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával							

OPERATÍV PROGRAMOK	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
I.4. Infrastrukturális fejlesztések a turizmus érdekében							
I.4.1. Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)							
I.4.2. A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, állagmegóvás							
I.4.3. A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése							
I.4.4. Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében							
I.4.5. A tömegközlekedés fejlesztése							
I.4.6. Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése							
I.5. Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében							
I.5.1. Marketingprogram kidolgozása							
I.5.2. Arculattervezés, PR munka							
I.5.3. Belső kommunikáció fejlesztése							
I.5.4. Külső kommunikáció fejlesztése							
I.5.5. Marketing kiadványok megjelentetése							

15. A STRATÉGIAI PROGRAMOK ÁTTEKINTÉSE

1.1. KOMPLEX TURISZTIKAI PROGRAMCSOMAGOK KIALAKÍTÁSA	1.2. A TURISZTIKAI INFRASTRUKTÚRA KIALAKÍTÁSA	1.3. HUMÁNERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE A TURIZMUS ÉRDEKÉBEN	1.4. INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSEK A TURIZMUS ÉRDEKÉBEN	1.5. HATÉKONY TURISZTIKAI PROMÓCIÓ FOLYTATÁSA A TURIZMUS ÉRDEKÉBEN
1.1.1. Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja	1.2.1. Szállás- és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelye) kialakításának programja	1.3.1. Felnőttképzés, továbbképzés	1.4.1. Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)	1.5.1 Marketingprogram kidolgozása
1.1.2. Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása	1.2.2. Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonal-emelésének programja	1.3.2. Egyéb képzési lehetőségek biztosítása (nyelvtanulás, falusi turizmus ismeretek)	1.4.2. A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, a meglévők állagmegóvásának programja	1.5.2. Arculattervezés, PR munka
1.1.3. Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program	1.2.3. Tourinform iroda létrehozása	1.3.3. A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával (részmunkaidős alkalmazása, szezonális munka)	1.4.3. A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése	1.5.3. Belső kommunikáció fejlesztése
			1.4.4. Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében	1.5.4. Külső kommunikáció fejlesztése
			1.4.5. A tömegközlekedés fejlesztése	1.5.5. Marketing kiadványok megjelentetése
			1.4.6. Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése	

16. AZ OPERATÍV PROGRAMOK BEMUTATÁSA

1.1. Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása

A projektek kiválasztásának indoklása:

A gazdaságélénkítés, verseny-és fejlődőképes gazdasági szerkezet kialakítása elengedhetetlen a Társulás számára, s mivel az idegenforgalomnak direkt és indirekt gazdaságra gyakorolt multiplikátor hatása van, ezért szerepe elengedhetetlenül fontos a fejlesztési célú projektek kiválasztásakor.

A multiplikátor hatások elsősorban az idegenforgalmi programokhoz kötődnek és nagymértékben elősegítik a Társulás tagjai közötti együttműködést, összhangban vannak az Európai Unió elvárásokkal, megfelelnek a Nemzeti Fejlesztési Terv vonatkozó fejezeteinek (Regionális Operatív Program), és hosszútávon biztosítják a fenntarthatóságot.

A három operatív program mindegyike a komplex turisztikai programcsomagok kialakítását valósítja meg, közülük is kiemelkedik az 1.1.1.-es operatív program, amely azért fontos, mert az itt említett turisztikai adottságok már most rendelkezésre állnak, s néhány társulási település már most is kihasználja őket az idegenforgalomban. Ezért legkönnyebben, leggyorsabban ezeket lehet értékesíteni a turizmusban.

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.1.1.	Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja	2005-2006	20
1.1.2.	Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása	2005-2007, majd folyamatos	50
1.1.3.	Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program	2006-2007	50

sor- szám:	1.1.	Stratégiai program megnevezése:	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása				
célcsoport:	A kistérség és lakossága, valamint a turizmushoz kötődő vállalkozások	érintett lakosok száma	Kb. 19500	földrajzi terület:	A Társulás települései (19), de az idegenforgalom népszerűvé válásával a kistérségen túlmutató hatás is lehet		
Indikátorok:							
eredmény-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> Idegenforgalmi beruházásokra, fejlesztésekre beadott pályázatok száma és azok eredményessége A térséget felkereső turisták száma és azok költségeinek nagysága Megvalósult turisztikai programok száma Komplex turisztikai programcsomagok Kiajánlítható turisztikai termékek száma 						
hatás-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> Bekapcsolódás az idegenforgalomba Több turisztikai vonzerő együttes megjelenése válik lehetővé Egyedi vonzerővel rendelkező turisztikai termékek megjelenése Új turisztikai termékek alakulnak ki Látogatók száma növekszik 						
indoklás, kapcsolódás a stratégiához	A komplex idegenforgalmi programcsomagokat a meglévő vonzerőre építve, az egyedi sajátosságokat felhasználva, az esetleges új termékeket bevonva szükséges kialakítani. A fejlesztések alapján a térségben az ökoturizmus, a falusi turizmus, az aktív turizmus és a kulturális turizmus vethet lábat. Az itt felsoroltakhoz kapcsolódóan a Téti Kistérségnek számos adottsága van: a térségben hagyománya van a mezőgazdaságnak, s mint ilyen helyen, nagy a valószínűsége, hogy sikeres falusi turizmus alakulhasson ki. A térségben adottak, vagy még fejlesztésre szorulnak a vizitorturizmus, horgászturizmus, lovasturizmus feltételei, tehát amivel a Téti Kistérség az aktív turizmusban vehet részt. De ugyanígy számos természeti és kulturális értéke van, amire idegenforgalom építhető.						
kapcsolódás magasabb szintű tervekhez	<ul style="list-style-type: none"> Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja Nemzeti Fejlesztési Terv Nyugat-Magyarországi Régió Turizmusfejlesztési Konceptiója Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 						
A program megvalósításáért felelős szervezet:	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Partnerek:		Győr-Moson-Sopron megyei önkormányzat Győr Megyei Jogú Város Önkormányzat Falusi Turizmus Országos Szövetsége			
				Tourinform Irodák			
				Társulás önkormányzatai (19)			
felelős személy:	Szabó Ferenc, elnök				Nyugat-Magyarországi Idegenforgalmi Régió		
Cím:	9100 Tét, Fő u. 88.				Civil szerveződések, gazdálkodó szervezetek		
telefonszám:	06-96/461-193				Kamarák		
Fax:	06-96/461-134						
e-mail:	ferenc.szabo@tet.hu						
Operatív programok		Forrásigénye és a források megoszlása évek szerint, ezer Ft					
		2005	2006	2007	2008	Összesen	Következő három év
1.1.1.	Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja	3.500	16.500	0	0	20.000	0

1.1.1. Több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

A program kedvezményezettjei az egész kistérség és lakossága, hiszen a turisztikai beruházásoknak köszönhetően a térség gazdasági teljesítménye növekszik, amiből a lakosság is közvetve részesedik. Célcsoportok: továbbá a turisztikai gazdálkodó szervezetek és társaságok, vállalkozások, elsősorban vendéglátó és szállásadó helyek, valamint az egyéni szállást adó falusi turizmusban résztvevő állampolgárok és a felkeresendő helyszíneket üzemeltető, karbantartó önkormányzatok vagy egyház. A program segíti a regionális együttműködést és a regionális tudat kialakítását.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

A Társulás célja a jelenleginél nagyobb idegenforgalmi jelenlét elérése, azaz a vendégszám és a vendégéjszakák számának növelése. Ennek érdekében a Társulás településeiről a lehető legjobb image-t kell kialakítani, melyhez az idegenforgalmi komplex programajánlatok kialakítása nagy segítséget nyújthat. A több vonzerőt összekapcsoló programcsoport már konkrét, rendelkezésre álló turisztikai adottságot jelent a térségben, amelyet több település már ki is használ. Ezeket érdemes azonban együttesen értékesíteni az idegenforgalomban.

3. A program közvetlen célja:

A több turisztikai vonzerő összekapcsolásának legfontosabb célja, hogy együttesen eladható turisztikai termék, azaz szolgáltatási csomag jöjjön létre. A szolgáltatási csomag kialakításánál a vonzerőre támaszkodva, programot kell megfogalmazni. Ezek alapján a résztvevők számára erősíti a regionális/kistérségi tudatot, az együttműködés során a résztvevőkben kialakul a közös cél érdekében az együtt gondolkodás, együtt tevékenykedés. Végző soron az együttműködő partnerek saját egyéni gazdasági céljaikat könnyebben érik el.

4. A program szükségességének indoklása:

A Társulás települései problémákkal küzdenek. Ilyenek például, hogy nagy az elvándorlás, az elöregedés, magas az idősek, az inaktívok, illetve a munkaerőpiacon hátrányos helyzetűek aránya. Az idegenforgalom növekedése annak multiplikátor hatásánál fogva ezen kérdések megoldásában kulcsszerepet játszik – hozzájárul a megoldáshoz. Jelenleg hiányoznak a komplex idegenforgalmi programcsomagok (pedig számos turisztikai adottság már most megtalálható a térségben) melyekkel a fentiekben említett gazdasági hatást el lehet érni.

5. A program eredménymutatói:

- Kidolgozott turisztikai programcsomagok
- Programajánlatok száma
- Vonzerőleltár
- Eseménynaptár

6. A program hatásmutatói:

- Több, meglévő adottság kapcsolódik össze
- Térséget felkereső turisták száma nő
- Az egyes önkormányzatok adóbevételei nőnek
- Feltárássra, meghatározásra kerülnek a turisztikai lehetőségek
- Feltárássra kerülnek a turizmusban közvetlenül és közvetetten érdekelt vállalkozások és állampolgárok

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
Társulás tagjai	Image építés, együttműködés, programcsomagok kialakítása
Tanácsadói, szakértői hálózat	Szakmai tanácsadás
Önkormányzatok	Részvétel a pályázatokban, támogatás
Falusi Turizmus Egyesület	Támogatás, együttműködés
Magyar Turizmus Rt.	Szakmai együttműködés
Civil szervezetek	Érdekképviselés

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (ezer Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.1.1.	1. Vonzerők összekapcsolásának programja – program összeállítása	Együttműködő partnerek szervezésével, adatbázis létrehozásával program összeállítása	Szakértő céggel együtt a kialakított program	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2005. ápr.- 2005. dec.	0	0	500	0	500
	2. Forrás biztosítása pályázat révén	Pályázatírás, vagy tanácsadó cég megbízása pályázat írására, majd a pályázat elbírálásának ideje	Forrás biztosítása a program megvalósításához	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2005. ápr.- 2005. dec.	1,000	0	2,000	0	3,000
	3. Az együttműködők érdekeinek képviselése	A programban résztvevő szervezetek érdekeinek képviselése, segítése	Kialakult vonzerő programok – támogatott együttműködők	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2006. jan.- 2006. dec. (utána is folyamatos lesz a képviselést)	0	0	15,500	0	15,500
	4. Marketing tevékenység folytatása	A programok reklámozása, „terjesztése”	Kiajánlott turisztikai termék	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2006. jan.- 2006. dec.	0	0	1,000	0	1,000
						2005. ápr.- 2006. dec.	1,000	0	19,000	0

10. A program becsült költségei:

1.1.1. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	0	0	0	0	0
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	0	0	0	0	0
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	3,500	16,500	0	0	20,000
4. Eszközbeszerzések	0	0	0	0	0
5. Szolgáltatások igénybevétele	3,500	16,500	0	0	20,000
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	3,500	16,500	0	0	20,000
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
<i>Projekt teljes költségvetése (V+VI)</i>	3,500	16,500	0	0	20,000

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1.2.	Az egyedi vonzerőre épített, épülő (pl. vörös barátok, Mursella) programok kialakítása	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	Mind a két program a komplex turisztikai programcsomagok kialakítását segíti elő.
1.1.3.	Új turisztikai termékek kialakításának programja – kulturális fesztivál program	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	Meglévő kulturális adottságai már most is vannak a térségnek.
1.2.	A turisztikai infrastruktúra kialakítása	A turizmus komplex fejlesztése	Turisztikai programcsomagok nélkül nem érdemes a turisztikai infrastruktúrát fejleszteni, hiszen nem lesz miért, hogy a térségbe jöjjön a turista.
1.3.2.	Egyéb képzési lehetőségek biztosítása (nyelvtanulás, falusi turizmus ismeretek)	Turizmus fejlesztése	Szakképzett munkaerő nélkül nem lehet a programcsomagokat értékesíteni.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	Célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Régió: Nyugat-Magyarország Régió Turizmusfejlesztési Konceptiója	Tematikusság kialakítása	A régió turizmusában turisztikai tematikusság kialakítása.	Az együttműködő partnerek kölcsönös egymást segítő, kiegészítő hozzáállása pozitív image kialakulását segíti.
Ország: Nemzeti Fejlesztési Terv	GVOP, ROP	A gazdasági versenyképesség javítása Regionális fejlesztés	Az elvándorlás megszűnése, munkahely teremtés a gazdaság fejlődésének biztosítása révén

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A több turisztikai vonzerő összekapcsolásának programja pénzügyi szempontból megpályázható forrást igényel. Az operatív időtartam után a program önmagát tartja fenn, továbbfejlődéséhez pénzügyi forrásra nincs szükség.

b, intézményi szempontból:

A Társulás jelenlegi intézményi, szervezeti kerete bővítésre szorul. Ez a bővítés érinti a megfelelő létszám biztosítását a programhoz, így az elkészült programok „fenntarthatók”, illetve menedzselni szükséges a megvalósításukat is.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A Társulás követendő célként határozza meg maga számára, hogy a program elkészítése során minden körülményt figyelembe vesz, illetve vetet a megbízott szakértő céggel, ami az egyes települések turizmusban betöltött szerepéhez, a meglévő turisztikai adottságukhoz kötődik.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A Társulás egyik jelenlegi erősségének számít környezete, annak épsége, amelyre fejlesztéseit alapozhatja. A Társulás gazdaságilag szeretné kiaknázni, hogy vannak természetközeli területei, eddig még turizmusban nem hasznosított, fejleszhető turisztikai célterületei. Ezek további megőrzése, vagy állapotuk javítása érdekében a tervezés során kapcsolatot tartanak az illetékes hivatalokkal, szakértőkkel.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
A projekt keretében megjelent turisztikai vonzerők száma	Vonzerőleltár	Meglévő adatbázis	Programmenedzser
A projekt keretében szervezett rendezvények száma	Pályázati beszámolók	Változások vezetése	Programmenedzser
A programban résztvevő önkormányzatok, potenciálisan csatlakozhatók száma	Programhoz kapcsolódó adatkimutatás	A Társulás idevonatkozó tevékenysége alapján a megvalósítás során	Programmenedzser

1.2. A turisztikai infrastruktúra kialakítása

A projektek kiválasztásának indoklása:

A három operatív program mindegyike fontos a turisztikai infrastruktúra kialakításához, mégis talán az egyik legfőbb feladat a szállás- és vendéglátóhelyek kialakítása, hiszen ezek nélkül a térség nem lehet képes a turisták fogadására. Minőségi szállás- és vendéglátóhelyeket kell a látogatók számára biztosítani, ezen feltétel kialakulását az 1.2.1.-es program megvalósulása segíti.

A Tourinform iroda létrehozása szintén fontos feladat az operatív időtartam alatt. Ez az iroda tudja kijánlani azokat a szolgáltatásokat, amelyek az 1.1.sstratégiai program keretében valósulnak meg, illetve a szállás- és vendéglátóhelyeket is.

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.2.1.	Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja	2005-2011 (folyamatos)	10
1.2.2.	Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonalának emelésének programja	2006-2011 (folyamatos)	12
1.2.3.	Tourinform iroda létrehozása	2006	10

sor-szám:	1.2.	Stratégiai program megnevezése:	A turisztikai infrastruktúra kialakítása		
célcsoport:	A kistérség és lakossága, valamint a turizmushoz kötődő vállalkozók, vállalkozások	érintett lakosok száma	Kb. 19500	földrajzi terület:	A Társulás települései (19), de az idegenforgalom népszerűvé válásával a kistérségen túlmutató hatás is lehet
Indikátorok:					
eredmény-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> Vendéglátóhelyek és szálláshelyek (falusi szálláshelyek) száma és minősége A turizmushoz kötődő szolgáltatások száma Létrejött Tourinform iroda A térséget felkereső turisták száma és költségeik nagysága A térségben eltöltött vendégéjszakák száma A térség vendéglátóhelyeinek szezonális forgalmi adatai 				

Hatás-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Színvonalas szállás- és vendéglátóhelyek alakulnak ki, vagy a meglévők minősége javul • Új beruházások a turisztikai infrastruktúra jegyében • Létrejön egy Tourinform iroda • A turisták térségben eltöltött vendégéjszakáinak száma növekszik • Látogatók száma növekszik • A kistérség bekapcsolódik az idegenforgalomba • Szolgáltatások színvonala növekszik (jobb ellátottság) 						
indoklás, kapcsolódás a stratégiához	A térségben az idelátogató turisták miatt szükséges a megfelelő mennyiségű és minőségű turisztikai infrastruktúra biztosítása, tehát a vendéglátóipari, a szállásbeli, a kereskedelmi és az egyéb, turizmushoz kötődő szolgáltatásokat kell megfelelő színvonalúvá átalakítani, s számukat növelni szükséges.						
kapcsolódás magasabb szintű tervekhez	<ul style="list-style-type: none"> • Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja • Nemzeti Fejlesztési Terv • Nyugat-Magyarországi Régió Turizmusfejlesztési Konceptiója • Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 						
A program megvalósításáért felelős szervezet:	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Partnerek:	Győr-Moson-Sopron megyei önkormányzat				
			Győr Megyei Jogú Város Önkormányzat				
			Falusi Turizmus Országos Szövetsége				
			Tourinform Irodák				
			Társulás önkormányzatai (19)				
Felelős személy:	Szabó Ferenc, elnök		Nyugat-Magyarországi Idegenforgalmi Régió				
Cím:	9100 Tét, Fő u. 88.		Civil szerveződések, gazdálkodó szervezetek				
telefonszám:	06-96/461-193	Kamarák					
Fax:	06-96/461-134						
e-mail:	ferenc.szabo@tet.hu						
Operatív programok		Forrásigénye és a források megoszlása évek szerint, ezer Ft					
		2005	2006	2007	2008	Összesen	Következő három év
1.2.1.	Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja	500	8,000	250	250	9,000	1,000
1.2.3.	Tourinform iroda létrehozása	0	10,000	0	0	10,000	0

1.2.1. Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: a Társulás önkormányzatai területén működő vendéglátóhelyek és kereskedelmi szálláshelyek. A program összefogja mindazon szállás és vendéglátás esetén fontos szolgáltatókat, akikre szükség van egy-egy idegenforgalmi programcsomag kialakításához és ahhoz, hogy a turista minél több időt töltsön el a térségben.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

A Társulás a program életbeléptetésével megvalósítja a térségbe érkezők számának növelését s ezáltal élénkebb lesz a Társulás településeinek a gazdasága is. A turisztikai infrastruktúra fejlesztése a komplex idegenforgalmi programcsomagok kialakításával együttesen hozzájárul a térség ismertségének növeléséhez is.

3. A program közvetlen célja:

A program közvetlen célja kell, hogy legyen a Társulás önkormányzatainak könnyebb elérése és ismertsége, a térség látogatottságának emelkedése, s pozitív image kialakulása mind a belföldi, mind pedig a külföldi turisták körében.

4. A program szükségességének indoklása:

Jelenleg hiányoznak a komplex idegenforgalmi programcsomagok, melyek segítségével könnyebb a látogatók és turisták körében a térség önkormányzatai területén működő turisztikai szolgáltatásokat értékesíteni, de ennek hatékony működése szoros kölcsönhatásban van az infrastruktúra-fejlesztéssel is, mely a Társulás más gazdaságélénkítést célzó programja maradéktalan kivitelezéséhez elengedhetetlen.

5. A program eredménymutatói:

- Falusi vendéglátóhelyek száma
- Vendéglátóhelyek száma
- Szálláshelyek száma (azon belül is kereskedelmi és magánszálláshelyek száma)
- A vendégéjszakák száma
- A térséget felkereső turisták száma

6. A program hatásmutatói:

- A vendégéjszakák számának növekedése
- A kereskedelmi szálláshelyek foglaltsági szintjének növekedése
- A kereskedelmi szálláshelyek bevételeinek növekedése
- A vendéglátóegységek látogatottsága

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
A Társulási önkormányzatok	Együttműködés, helyi szervezési feladatok ellátása
Térségi menedzser	Szállás- és vendéglátó-tulajdonosok, valamint az önkormányzatok közötti munka összehangolása
Társulás	Pályázatok kihasználása, információ-nyújtás a az önkormányzatoknak, Koordinálás, együttműködés a szállás- és vendéglátóhelyekkel
Szállásadók, vendéglátók	Pályázatok kihasználása, információ nyújtása, katalóguskészítés
Utazási irodák	Értékesítés

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (millió Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.2.1.	1. Szállás- és vendéglátóhelyek számának felmérése	Adatbázis összeállítása a szállás- és vendéglátóhelyekről	Adatbázis	Társulás	2005. máj.	0	0	0	0	0
	2. Fejlesztési igények meghatározása	Fejlesztési igények meghatározása a tekintetben, hogy mely szállásokat, vendéglátóhelyeket szükséges fejleszteni	Fejlesztési igények rögzítése	Társulás.	2005. jún.	0	0	0	0	0
	3. A fejlesztendő helyszín/ek kiválasztása, fejlesztés	A fejlesztendő, önkormányzati tulajdonokban lévő helyszín/ek kiválasztása, fejlesztések	A Társulás területi lehatárolásán belül jobb komplex infrastruktúra áll rendelkezésre	Társulás	2005. jún.- 2006. júl.	0,14	0	7,36	0	7,5
	4. Támogatások biztosítása	A szállás- és vendéglátóhelyeknek (tulajdonosoknak) támogatás, kedvezmény biztosítása	A Társulás területi lehatárolásán belül jobb komplex infrastruktúra áll rendelkezésre	Társulás	2005. jún. – 2008. dec..	0,5	0	0	0	0,5
	5. Turisztikai kiadványban megjelentetés	Az 1.5.2. operatív program keretében megvalósuló kiadványban való megjelenése a szállás- és vendéglátóhelyeknek	Elkészült kiadvány	Társulás	2006. ápr.	0,08	0	0,92	0	1
						2005. máj. – 2008. dec.	0,72	0	8,28	0

10. A program becsült költségei:

1.2.1. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	0	0	0	0	0
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	0	0	0	0	0
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	500	8,000	250	250	9,000
4. Eszközbeszerzések	0	0	0	0	0
5. Szolgáltatások igénybevétele	500	8,000	250	250	9,000
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	500	8,000	250	250	9,000
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
<i>Projekt teljes költségvetése (V+VI)</i>	500	8,000	250	250	9,000

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1.	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	A turizmus fejlesztése	Szállás- és vendéglátóhelyek akkor szükségesek, ha van vonzerő, ami a turistát a térségbe csábítja.
1.2.2.	Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonal-emelésének programja	Gazdaság élénkítése – turisztikai infrastruktúra fejlesztése, szolgáltatási színvonal emelése	A szállások és vendéglátóhelyek mellett szükségük van a turistáknak egyéb szolgáltatásokra (pl. fodrász, kozmetika, benzinkút, kereskedelem stb.), így a két program együttesen kell, hogy megjelenjen.
1.2.3.	Tourinform iroda létrehozása	A turisták komplex kiszolgálása, a Társulás tagjai marketing tevékenységének növelése – a Társulás ismertségének növelése	A Társulás tagjai területéhez kapcsolódó programok megismertetése

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Megye: Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja	Gazdaság élénkítése	A turisták számának növelése Befektetések ösztönzése	A látogatottság szintjének emelése
Régió: Nyugat-Magyarországi Régió Turizmusfejlesztési Konceptiója	u.a.	A turisták számának növelése Befektetések ösztönzése	A látogatottság emelése, a vendégéjszakák számának növelése
Ország: Nemzeti Fejlesztési Terv illetve Turizmusfejlesztési Stratégia	A gazdasági versenyképesség operatív program, a regionális operatív program ill. a Turizmusfejlesztési Stratégia egésze	Minőségi szolgáltatások nyújtása, az ismertség növelése	A program szervesen kapcsolódik mindkét programhoz

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A program megvalósítása pénzügyi forrást is igényel. A program működtetése igényli a pénzügyi forrást – brosrák létrehozása, marketing tevékenység. A programcsomagokat rendszeresen át kell tekinteni és aktualizálni, ill. megfelelő képzéseket kell lebonyolítani, egyes vendéglátóegységek esetében a HACCP rendszer kialakítása és bevezetése szükséges lehet.

b, intézményi szempontból:

A Társulás jelenlegi intézményi, szervezeti kerete igényli, hogy olyan külső szakértői kör, vagy egy szakértő cég legyen adott, mely rendelkezik a szükséges szakemberekkel és együtt dolgozik a Társulással a megvalósításon. A program fenntartható működése szempontjából érdemes átgondolni, hogy egy turisztikai szakértő is legyen, aki együtt dolgozik a Társulással, s akit a Társulás intézményrendszerének átalakításakor alkalmazásba is vesznek valamilyen formában.

14 Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A programban minden minőségi szolgáltatást nyújtó szolgáltató egyenlő eséllyel vesz részt.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A Társulás egyik jelenlegi erősségének számít környezete épsége, a beruházásoknál ezeket és a környezetvédelmi előírásokat figyelembe kell venni.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
Szálláshelyek száma (kereskedelmi)	Önkormányzatok és KSH	évente	programmenedzser
Vendéglátóhelyek száma	Önkormányzatok és KSH	évente	programmenedzser

1.2.2. Tourinform iroda létrehozása

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: társulás önkormányzatai területén működő összes turisztikai szolgáltató, akinek a szolgáltatását az iroda kiajánlhatja. A turisták is célcsoport, hiszen számukra nyújtanak információt az irodában.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

A Társulása a program életbeléptetésével megvalósítja a térségbe érkezők, vagy térség iránt érdeklődők számára az információnyújtást, számukra szolgáltatásokat is értékesíthet az irodában, illetve az iroda segítségével.

3. A program közvetlen célja:

A program közvetlen célja kell, hogy legyen a térség minél nagyobb ismertségére való szertétele, a turisztikai szolgáltatók szolgáltatásainak értékesítésben való elősegítése.

4. A program szükségességének indoklása:

Jelenleg hiányoznak a komplex idegenforgalmi programcsomagok, melyek segítségével könnyebb a látogatók és turisták körében a térség önkormányzatai területén működő turisztikai szolgáltatásokat értékesíteni, de ennek hatékony működése szoros kölcsönhatásban van egy turisztikai információs (Tourinform) iroda felállításával.

5. A program eredménymutatói:

- Tourinform iroda
- Az iroda által kínált szolgáltatások száma
- Az iroda által nyújtott információk mennyisége

6. A program hatásmutatói:

- A térséget felkereső turisták száma nő
- A térséget felkereső, vagy otthonukból tájékozódni kívánó turisták ismeretei a térségről nőnek
- Turisztikai termékek, szolgáltatások értékesítése nő

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
A Társulás önkormányzatai	Együttműködés, helyi szervezési feladatok ellátása
Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Tanács Ügynöksége	Tanácsadás
Magyar Turizmus Rt.	Szaktanácsadás, együttműködés
Társulás	Program végrehajtása, Tourinform iroda helyének meghatározása

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (millió Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.2.3.	1. Tourinform iroda helyszínének megválasztása	Az iroda helyszínek megválasztása, döntés	Megválasztott helyszín	Társulás	2006. jan.	0	0	0	0	0
	2. Iroda létrehozása	Az iroda beruházásának megvalósítása	Kialakított iroda	Társulás.	2006. febr. – 2006. júl.	3	0	7	0	10
	3. Iroda szolgáltatásainak kialakítása	Az iroda szolgáltatásainak kialakítása a turisztikai szolgáltatókkal közösen (Az iroda szolgáltatásait az évek alatt érdemes folyamatosan bővíteni, ennek érdekében turisztikai szolgáltatókkal szükséges a kapcsolatot tartani)	Iroda szolgáltatásai	Társulás	2006. aug.	0	0	0	0	0
						2006. jan. – 2006. aug.	3	0	7	0

10. A program becsült költségei:

1.2.3. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	0	0	0	0	0
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	0	0	0	0	0
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	0	10,000	0	0	10,000
4. Eszközbeszerzések	0	10,000	0	0	10,000
5. Szolgáltatások igénybevétele	0	0	0	0	0
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	0	10,000	0	0	10,000
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
Projekt teljes költségvetése (V+VI)	0	10,000	0	0	10,000

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1.	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	A turizmus fejlesztése	A Tourinform irodában lehet ezeket a termékeket értékesíteni
1.2.1.	Szállás és vendéglátóhelyek (falusi szálláshelyek) kialakításának programja	A turisták komplex kiszolgálása, a Társulás tagjai marketing tevékenységének növelése – a Társulás ismertségének növelése	A Társulás tagjai területéhez kapcsolódó szállások megismertetése az irodában
1.2.2.	Egyéb, a turizmushoz kötődő szolgáltatás színvonal-emelésének programja	Gazdaság élénkítése – turisztikai infrastruktúra fejlesztése, szolgáltatási színvonal emelése	Az egyéb szolgáltatások (pl. fodrász, kozmetika, benzinkút, kereskedelem stb.) kiejánlása az irodában lehetséges lesz.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Megye: Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja	Gazdaság élénkítése	A turisták számának növelése Befektetések ösztönzése	A látogatottság szintjének emelése
Régió: Nyugat-Magyarországi Régió Turizmusfejlesztési Konceptiója	u.a.	A turisták számának növelése Befektetések ösztönzése	A látogatottság emelése, a vendégéjszakák számának növelése
Ország: Nemzeti Fejlesztési Terv illetve Turizmusfejlesztési Stratégia	A gazdasági versenyképesség operatív program, a regionális operatív program ill. a Turizmusfejlesztési Stratégia egésze	Minőségi szolgáltatások nyújtása, az ismertség növelése	A program szervesen kapcsolódik mindkét programhoz

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A program megvalósítása pénzügyi forrást is igényel. A program működtetése igényli a pénzügyi forrást – broszúrák létrehozása, marketing tevékenység. Az iroda szolgáltatásait az évek alatt célszerű bővíteni, ennek érdekében a turisztikai szolgáltatókkal szükséges kapcsolatot tartani. Pénzügyileg ez nem igényel forrást a Társulástól.

b, intézményi szempontból:

A Társulás intézményrendszerének átalakítása után egy olyan szakértői gárda kerül felállításra, amelyben lesznek a turizmushoz értő emberek, s ezek a szolgáltatókkal együtt tudnak majd dolgozni.

14 Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A programban minden minőségi szolgáltatást nyújtó szolgáltató egyenlő eséllyel vesz részt.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A beruházásoknál figyelni kell a környezet minőségi állapotának fenntartására.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
Tourinform iroda	Magyar Turizmus Rt.	Évente az Rt. kimutatásaiból	Programmenedzser
Az iroda által nyújtott szolgáltatások	Iroda	Havi bontásban	Programmenedzser

1.3. Humánerőforrás fejlesztése a turizmus érdekében

A projektek kiválasztásának indoklása:

A program keretében olyan operatív programok valósulnak meg, melyek segítik a képzett, turizmushoz is értő szakemberek, vendégfogadó emberek kitaníttatását, tanulását, elhelyezkedését. Az ilyen lakosság alapfeltétele a turizmus megtelepedésének. Fontos, hogy milyen a turizmus dolgozóinak nyelvtudása, viselkedése, szakmai felkészültsége.

A térség adottságaira épülő képzési programok beindítása révén helyben is képezhetők azok a szakemberek, akik a gazdaságfejlesztés alapját képezik. Ezért elsősorban az alábbi programok közül a felnőttképzést, továbbképzést kell megvalósítani, ezek alapján lehet aztán speciálisabb képzéseket is megszervezni (1.3.2. pont), illetve a képzett szakemberek az alternatív foglalkoztatásban (1.3.3. pont) is részt vehetnek.

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.3.1.	Felnőttképzés, továbbképzés	2005-2008	20-30
1.3.2.	Egyéb képzési lehetőségek biztosítása	2006-2009	20-50/év
1.3.3.	A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával	2005-2011 (folyamatos)	20-50

sor-szám:	1.3.	Stratégiai program megnevezése:	Humánerőforrás fejlesztése a turizmus érdekében		
célcsoport:	Kistérség és lakossága	érintett lakosok száma	kb. 19500	földrajzi terület:	A Téti kistérség települései. Azonban ha más településről is át fognak járni képzésekre, vagy dolgozni, akkor kiterjedhet a régió más településeire is.
Indikátorok:					
eredmény-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> Nyelvórák, falusi turizmus szakismeretet nyújtó órák száma és az órákon részt vettek száma Beszerzett eszközök, segédanyagok, informatikai eszközök, szoftverek Foglalkoztatottak száma Munkanélküliségi ráta értéke Megtartott képzések száma Képzési együttműködésben résztvevők száma Munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek képzését, átképzését segítő programok száma Táv munkát végzők, részmunkaidős és szezonális állásban lévők száma A nők munkanélküliségi rátája Vállalkozások száma Bruttó átlag jövedelem 				

hatás- indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Képzett, a turizmushoz értő munkaerő alakul ki • Nyelvi, falusi turizmus és informatikai oktatás fejlődése • Javulnak az elhelyezkedési esélyek • Csökken a tartósan munkanélküliek száma • Csökken a pályakezdő munkanélküliek, illetve egyéb hátrányos helyzetűek száma • Nő a turisztikai foglalkoztatás szintje • Nő a képzési, foglalkoztatási programokon részt vettek száma • Foglalkoztatás-barát környezet kialakulása 						
indoklás, kapcsolódás a stratégiához	A program keretében olyan operatív programok valósulnak meg, melyek segítik a képzett, turizmushoz is értő szakemberek, vendégfogadó emberek kitaníttatását, tanulását, elhelyezkedését. Az ilyen lakosság alapfeltétele a turizmus megtelepedésének. Fontos, hogy milyen a turizmus dolgozóinak nyelvtudása, viselkedése, szakmai felkészültsége.						
kapcsolódás magasabb szintű tervekhez	<ul style="list-style-type: none"> • Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió • Nyugat-Dunántúli Régió Regionális Akcióterve • Országos Oktatási és Szakképzési Programok, jogszabályok • Nemzeti Alaptanterv, HEFOP célrendszer 						
A program megvalósításáért felelős szervezet:	Téti kistérség Sokoróaljai önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Partnerek:		Szakmai szervezetek			
				Civil szervezetek			
felelős személy:	Szabó Ferenc, elnök			Munkaügyi Központ			
Cím:	9100 Tét, Fő u. 88.			A Társulás települései			
telefonszám:	06-96/461-193			Kistérségi menedzser			
Fax:	06-96/461-134						
e-mail:	ferenc.szabo@tet.hu						
Operatív programok		Forrásigénye és a források megoszlása évek szerint, ezer Ft					
		2005	2006	2007	2008	összesen	Következő három év
1.3.1.	Felnőttképzés, továbbképzés	2,000- 3,000	3,000- 4,000	5,000- 5,500	10,000- 17,500	20,000- 30,000	

1.3.1. Felnőttképzés, továbbképzés

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: a tartósan munkanélküliek, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, romák, ingázásra kényszerülő munkavállalók, a munkaerőpiacról kiszorult 45 éven felüliek, mezőgazdaságból élő szakképzett munkaerő, női munkanélküliek, kisgyermekes anyák, szellemi foglalkozásúak, pályakezdő diplomások. Ezek a célcsoportok a kistérség (turisztikai) foglalkoztatásába bevonandók

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

A kistérség a felnőttképzési és továbbképzési projektek elkészítése során szeretné a (turisztikai) foglalkoztatásban meghatározó helyi szereplők együttműködését kialakítani a (turisztikai) foglalkoztatás és a versenyképesség elősegítése céljából. Ez érinti egyrészt a képzések helyi intézményrendszerét, valamint érinti a helyi (turisztikai) foglalkoztatókat, munkaadókat is. A tervezés operatív szintig történik, amelynek eredményeként néhány projekt már a megvalósítás előtti lépésig jut el.

3. A program közvetlen célja:

- Felnőttképzési és átképzési programok kidolgozása és előkészítése;
- Az érintett szereplők körének és igényeinek körvonalazása
  - Közreműködők felkutatása és együttműködési lehetőségek feltárása;
  - Helyi szakemberek tervező munkája
  - Projektkidolgozás, pályázat előtti operatív szintű előkészítés;

4. A program szükségességének indoklása:

Az képzés fejlesztésével növelhetők a települések lakosságának érvényesülési esélyei, kötődése. A sikeres képzési, átképzési programok tovább javítják a kistérség munkaerő-piaci helyzetét, növelve a foglalkoztatottak számát, és gazdasági beruházásokat vonzva a településekre. (Természetesen a turizmusban dolgozók létszámát is emelni tudja.)

5. A program eredménymutatói:

- Benyújtott programok, képzési pályázatok száma.
- Programokon, képzéseken részt vettek száma.
- Foglalkoztatási programokban részt vettek száma
- A programba bevont civil szervezetek, foglalkoztatók, önkormányzatok száma

6. A program hatásmutatói:

- Feltárásra kerülnek a kistérségben a munkaerőpiac szempontjából kritikus rétegek, ezek problémái, és problémáikra megoldási javaslatok születnek.
- Sikeres projekt révén további programok generálhatók, melyekben akár vállalkozások, munkaadók is részt vesznek.
- Képzett, a turizmushoz értő munkaerő alakul ki
- Növekszik a foglalkoztatás

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
Győr-Moson-Sopron Megyei Munkaügyi Központ	Szakmai felügyelet, adatszolgáltatás, közvetítés, szűrés
Civil szervezetek	Érdekképviselés, érdekérvényesítés biztosítása, részvétel az együttműködésben
Kamarák, szakmai szervezetek	Szakmai tanácsadás, szakmai érdekképviselés

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (millió Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.3.1.	1. Forrás biztosítása pályázat révén	Programkészítéshez szükséges források biztosítása	Forrás biztosítása a képzési programok elkészítéséhez	Társulás	2005. dec.- 2006. jún.	2-3	0	0	0	2-3
	2. A tervezés előkészítése	Közbeszerzési eljárás lebonyolítása, megvalósítók kiválasztása,	Szakértő cég kiválasztása,	Társulás	2006. jún.- 2006. aug.	0	0	0,5-1	0	0,5-1
	3. Az érintettek körének feltárása, és igényeik feltérképezése	Részletes helyzetfeltárás	A felnőttképzési, átképzési programok által érintettek meghatározása	Társulás	2006. aug.- 2007. aug.	0	0	5-6	0	5-6
	4. Programgenerálás és programkészítés	A képzés programok szakmai kidolgozása és egyeztetése	A szükséges dokumentumok előállítása	Társulás	2006. okt.- 2008. dec.	0	0	12,5-20	0	12,5-20
						2005. dec.- 2008. dec.	2-3	0	18-27	0

10. A program becsült költségei:

1.3.1. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	500-1,000	500-1,000	1,000-1,500	2.000-3,500	4,000-7,000
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	500-1,000	500-1,000	1,000-1,500	2.000-3,500	4,000-7,000
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	1,500-2,000	2,500-3,000	4,000-4,000	8.000-14,000	16,000-23,000
4. Eszközbeszerzések	0	0	0	0	0
5. Szolgáltatások igénybevétele	1,500-2,000	2,500-3,000	4,000-4,000	8.000-14,000	16,000-23,000
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	2,000-3,000	3,000-4,000	5,000-5,500	10,000-17,500	20,000-30,000
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
<i>Projekt teljes költségvetése (V+VI)</i>	2,000-3,000	3,000-4,000	5,000-5,500	10,000-17,500	20,000-30,000

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.3.2.	Egyéb, képzési lehetőségek biztosítása	Humán erőforrás fejlesztés a turizmus érdekében	A felnőttképzéseket ki kell egészíteni speciális képzések biztosításával is
1.3.3.	A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával	Humán erőforrás fejlesztés a turizmus érdekében	A képzett szakemberek az alternatív foglalkoztatásban megjelenhetnek.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Megye: Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Koncepció	Humán erőforrások fejlesztés	Humán erőforrások képzési szintjének javítása	A munkaerőpiac helyzetének javításába ezek a megyei célok is beletartoznak
Régió: Nyugat-Dunántúli Régió Regionális Akcióterve	Humán erőforrás fejlesztések- fejlesztési irány	Jelentős számú munkahelyet teremtő vállalkozások támogatása, hátrányos helyzetű rétegek helyzetének javítása	A projekt ezen célok megvalósítását segíti elő.
Ország: Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterv	A dokumentum egésze irányadó az operatív program szempontjából	-teljes foglalkoztatás -a munkahely minőségének és a munka hatékonyságának növelése - a társadalmi kohézió és beilleszkedés erősítése	A projekt az NFA-ban megfogalmazott prioritásoknak megfelel.

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A program finanszírozását a pályázati források biztosíthatják. Befejezését követően az NFT Operatív Programjai lehetőséget adnak új, hasonló pályázati program elindítására, illetve párhuzamosan több hasonló képzési-foglalkoztatási projekt vitelére.

b, intézményi szempontból:

A kistérségi intézményrendszer létrehozása, fejlesztése nélkül lehetetlen megoldani térségi szinten a közös elképzelések kialakítását, az ezzel kapcsolatos szervezési munka elvégzését, illetve a teljes projekt, és a későbbi megvalósítás menedzselését.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A kistérség követendő célként határozza meg maga számára, hogy a nők-férfiak közötti, a fiatalok-idősek közötti, a roma származású emberek, a csökkent, vagy megváltozott munkaképességűek esélyegyenlőségét kiemelten kezelje egyrészt a programok előkészítése és megvalósítása során egyaránt.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A felnőttképzési, átképzési programoknál az egyes képzések típusától függően lehet figyelembe venni a környezeti fenntarthatóság szempontjait, a környezeti tudatformálás, nevelés viszont valamennyi képzési programnak szerves részét képezheti.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
Benyújtott programok, képzési pályázatok száma	Programmenedzser	Változások követése	Programmenedzser
Programokon, képzéseken részt vettek száma	Kistérségi iroda., illetve készítő	Változások követése, jelentések, beszámolók	Programmenedzser
Foglalkoztatási programokban részt vettek száma	Kistérségi iroda., illetve készítő	Változások követése, jelentések, beszámolók	Programmenedzser
A programba bevont civil szervezetek, foglalkoztatók, önkormányzatok száma	Kistérségi iroda., illetve készítő	Változások követése	Programmenedzser

1.4. Infrastrukturális fejlesztések a turizmus érdekében

A projektek kiválasztásának indoklása:

Mind a lakosság, mind pedig a térségbe betelepülni szándékozó turisztikai vállalkozások, turisták, látogatók számára alapfeltétel a követelményeknek megfelelő kommunális infrastruktúra kialakítása.

A turizmus fejlődését biztosítja a kerékpárút-hálózat fejlesztése. Fontos megjegyeznünk, hogy a kerékpáros közlekedésnek kedvezők az adottságai. A Rába és a Marcal, valamint a környező domboságok vonzereje megfelelő terepet teremthetnek a kerékpáros turizmushoz. Ezt a programot biztosítja az 1.4.4. operatív program megvalósulása.

A települési önkormányzatok és önkormányzati intézmények informatikai hálózatának fejlesztése, a hálózatok kiépítését követően vállalkozás- és lakosság-barát információs rendszerek kiépítése a településeken és a kistérségben szintén megoldhatóvá válik az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése (1.4.6.) programjának megvalósulásával.

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.4.1.	Szennyvízgyűjtő, -kezelő program befejezése (szennyvízhálózat fejlesztése)	2005-2008	1.800*
1.4.2.	A meglévő infrastrukturális hálózatok hiányosságainak pótlása, a meglévők állagmegóvásának programja	2005-2007	400*
1.4.3.	A mellékúthálózat fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése	2005-2011	3000
1.4.4.	Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében	2006-2011	800
1.4.5.	A tömegközlekedés fejlesztése	2008-2011	30
1.4.6.	Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése	2005-2010	200

* A költség meghatározása összetett, az arányok függenek a fogyasztók által fizetett hozzájárulás mértékétől, illetve a szolgáltató támogatásától és a települések egyéb adottságaitól (pl. domborzat, geometria)

sor- szám:	1.4.	Stratégiai program megnevezése:	Infrastrukturális fejlesztések a turizmus érdekében		
célcsoport:	Kistérség és lakossága	érintett lakosok száma	kb. 19500	földrajzi terület:	A Téti kistérség települései.
Indikátorok:					
eredmény- indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • A szennyvízgyűjtő és elvezető rendszer teljes kiépítésével a talaj és a felszín alatti vizek csökkent szennyezésének mértéke • Meglévő infrastrukturális helyzetet tükröző statisztikai adatok • Az illegális szennyvíz leürítések száma • Megvalósult szennyvízkezelő program • Környezeti biztonság minősége • A kistérség javuló elérhetőségének minősége • Megépült, településeket elkerülő szakaszok hossza a 83. sz. főúton • Megnövekedett útsűrűség aránya, minősége • A kerékpárút-hálózat hossza • Csökkent utazási idő nagysága • Napi autóbuszjáratok száma Tétre a kistérség településeiről • Kiépített autóbuzsmegállók száma • Hatékony működés minősége • Információk mennyisége, minősége • Infokommunikációs eszközök száma az egyes önkormányzatoknál és a térségben • Infokommunikációs hálózat száma, s az ott résztvevők nagysága 				
hatás- indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyvízgyűjtő, -kezelő rendszer jön létre • Az infrastrukturális hálózat állagmegóvása megtörténik, hiányosságai pótlásra kerülnek • A környezet terhelése csökken • Havária lehetősége csökken • A megfelelő infrastruktúra hatására nagyobb vállalkozó és beruházó kedv alakulhat ki a településen • A kistérség elérhetőségének javulása • A térség közúthálózatának állapota javul • A térség hiányzó közúthálózati elemei megépülnek • A kerékpárút-hálózat bővülése • Tét tömegközlekedési elérhetősége a térség településeiről javul • Az ügyfelek, beruházók gyors pontos tájékoztatása valósul meg • Naprakész tájékoztatás az aktuális pályázatokról • Pontos nyilvántartások a helyi adók beszedéséről • Az önkormányzatok közötti kapcsolattartás javul 				

indoklás, kapcsolódás a stratégiához	Mind a lakosság, mind pedig a térségbe betelepülni szándékozó turisztikai vállalkozások, turisták, látogatók számára alapfeltétel a követelményeknek megfelelő kommunális infrastruktúra kialakítása. Ezek hiánya miatt a turista nem biztos, hogy a Téti Kistérséget választja úti céljául, fontos az állapotukra való odafigyelés.						
kapcsolódás <i>magasabb szintű</i> <i>tervekhez</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Belügyminisztérium, földhivatalok adat nyilvántartása, belső információs rendszerek • Országos Területrendezési Terv • Országos Területfejlesztési Konceptió • Nemzeti Fejlesztési Terv • A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Programja • A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Konceptiója • Győr-Moson-Sopron megye Területrendezési Terve 						
A program megvalósításáért felelős szervezet:	Téti kistérség	Partnerek:	Vállalkozások				
	Sokoróaljai		Üzemeltetők, szolgáltatók				
	önkormányzatainak		Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat				
	Területfejlesztési		Kerékpárral Közlekedők Országos Szövetsége				
	Társulása		A társulás önkormányzatai				
felelős személy:	Szabó Ferenc, elnök						
cím:	9100 Tét, Fő u. 88.						
telefonszám:	06-96/461-193						
fax:	06-96/461-134						
e-mail:	ferenc.szabo@tet.hu						
Operatív programok		Forrásigénye és a források megoszlása évek szerint, ezer Ft					
		2005	2006	2007	2008	összesen	Következő három év
1.4.4.	Kerékpárút-hálózat fejlesztés	0	250,000	250,000	156,500	656,500	143,500
1.4.6.	Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése	10.000	40.000	40.000	20,000	110,000	90,000

1.4.1. Kerékpárút-hálózat fejlesztés a kerékpáros turizmus érdekében

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: A kistérség lakossága, a térségbe látogató turisták

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

Kerékpárutak építése és kerékpáros útvonalak kijelölése a térségben, elsősorban a 83. sz. főút mentén és a megyei rendezési terv által kijelölt regionális kerékpáros útvonalakon:

1. A Rába mentén
2. Kisbabet – Mórchida – Csikvánd – Gyarmat – Gece
3. Győr – Győrszemere – Tényő – Sokorópátka – Ravazd/Gic (ill. tovább a Balaton felé)
4. Győrszemere – Felpéc – Tét – Mórchida – Árpás
5. Rábapatona – Koroncó - Tényő

3. A program közvetlen célja:

Kerékpárút-hálózat kiépítése a hivatásforgalmi és turisztikai célú kerékpározás céljából

4. A program szükségességének indoklása:

A térségben a kerékpáros közlekedésnek kedvezők az adottságai. A Rába és a Marcal vonzereje megfelelő terepet teremthetnek a kerékpáros turizmushoz. Emellett fontos szerepe van a hivatásforgalmú kerékpározásnak is. Jelenleg nem található kerékpárút a térségben, de több település is tervezi építését. A 83. sz. főúton a kerékpározás balesetveszélyes, itt külön vezetett kerékpárút kiépítése szükséges, míg a kisforgalmú mellékutakon a kerékpáros útvonalakat kell kijelölni. A Rába mentén a gáton létesíthető kerékpárút

5. A program eredménymutatói:

- Kerékpárutak hossza a térségben
- Kijelölt kerékpáros útvonalak hossza térségben

6. A program hatásmutatói:

- A térségben bővül azon útvonalak köre, ahol a kerékpárosok biztonságosan közlekedhetnek
- A térségben fejlődik a kerékpáros turizmus
- A kiépült kerékpáros úthálózatot a helyi lakosság is igénybe veheti hivatás- és szabadidős forgalomra

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
Települési önkormányzatok	Megvalósítás, véleményezés
Győr-Moson-Sopron Megyei Állami Közútkezelő Kht.	Szakmai segítségnyújtás
Győr-Moson-Sopron Megyei Közlekedési Felügyelet	Szakmai felügyelet
Kerékpárral Közlekedők Országos Szövetsége	Szakmai segítségnyújtás
Nyugat-dunántúli Kerékpáros Régióért Közhasznú Egyesület	Szakmai segítségnyújtás
Rába Szövetség	Szakmai segítségnyújtás
Vállalkozók	Tervek, kivitelezés
Lakosság	Véleményezés

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Projekt száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hó110 nap)	Forrásigény (millió Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.4.4.	1. Kerékpárút-hálózat fejlesztési terv kidolgozása	A települések együttműködési lehetőségeinek kidolgozása, kerékpárúthálózat-fejlesztési koncepció	Kerékpárúthálózat-fejlesztési koncepció	Társulás / Települési önkormányzatok	2006. jan. – 2006. júl.	1,5	0	0	0	1,5
	2. Kerékpárút építése a 83. sz. főút mentén (24 km)	Tervek elkészíttetése vagy frissítése, kivitelezés	Kerékpárút Györszemere és Gyarmat között	Társulás, Települési önkormányzatok	2006. szept. – 2008. dec.	50	50	400	0	500
	3. Kerékpárút építése Györszemere – Szőlőhegy (3 km) között, Tényőn, Téten a 8417. j. út mentén, Szerecsenyben	Tervek elkészíttetése vagy frissítése, kivitelezés	Kerékpárút	Társulás, Települési önkormányzatok	2006. jan. – 2008. dec	15	15	120	0	150
	4. Kerékpáros útvonalak kijelölése a mellékúthálózaton	Tájékoztató táblák, térképek kihelyezése, tájékoztató kiadvány megjelentetése	Kijelölt kerékpáros útvonalak a kistérségben	Társulás, Települési önkormányzatok	2007. jan. – 2007. dec	0,5	0,5	3	1	5
					2006. jan.– 2008. dec.	67	65,5	523	1	656,5

10. A program becsült költségei:

1.4.4. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	0	0	0	0	0
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	0	0	0	0	0
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	0	250,000	250,000	156,500	656,500
4. Eszközbeszerzések	0	0	0	0	0
5. Szolgáltatások igénybevétele	0	250,000	250,000	156,500	656,500
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	0	250,000	250,000	156,500	656,500
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
Projekt teljes költségvetése (V+VI)	0	250,000	250,000	156,500	656,500

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1.	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	A turizmus fejlesztése	A kerékpárosturizmus bekerülhet a komplex turisztikai programcsomagok közé.
1.2.	A turisztikai infrastruktúra kialakítása	A turizmus fejlesztése	A kerékpárosturizmusban résztvevőknek turisztikai infrastruktúrára van szükségük.
1.4.3.	A mellékúthálózat-fejlesztése, hiányzó településközi utak kiépítése, illetve előkészítése	Infrastrukturális fejlesztések a turizmus érdekében	Ahol nem épül ki kerékpárút, ott a felújított közutak is használhatók.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Megye: Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési programja	2.3. Intézkedés: „Vendégszeretet”	Turizmus fejlesztése, turisztikai termékkínálat bővítése, falusi és ökoturizmus	A magasabb szintű terv tartalmazza az operatív programban megjelölt fejlesztéseket
Régió: A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Programja	2.4. Intézkedés: „Kilátó”	A kiemelt turisztikai vonzerők fejlesztéséért	A magasabb szintű általánosságban terv tartalmazza az operatív programban megjelölt fejlesztéseket
Ország: Nemzeti Fejlesztési Terv	Regionális Operatív Program 1.2	Turisztikai Fogadóképesség javítása	A Nemzeti Fejlesztési Terv támogatja a településképet és a turisztikai infrastruktúrát érintő fejlesztéseket

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A program a pénzügyi források folyamatos biztosítását igényli, pályázati források rendelkezésre állnak (NFT ROP, GKM-ÚFCE, MEH-Kerékpáros turizmus fejlesztése). Vállalkozói források bevonása az információs táblák, térképek kihelyezésénél lehetséges (reklámfelület).

b, intézményi szempontból:

A Társulás jelenlegi intézményi, szervezeti kerete bővítésre szorul. Ez a bővítés érinti egyrészt a megfelelő munkakörülmények biztosítását, új munkatárs felvételét és a munkakörülmények, felszereltség javítását is.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A fejlesztéseknél a kivitelezők egyenlő elbánásban részesülnek.
A beruházások során figyelembe kell venni az akadálymentesítésére vonatkozó jogszabályokat

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A beruházások során messzemenőig figyelembe kell venni a környezetvédelmi előírásokat.
A beruházások megvalósulása a környezetvédelem érdekeit is szolgálja (környezetbarát közlekedés).

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
Megépült kerékpárutak hossza, ill. kijelölt kerékpáros útvonalak hossza	Önkormányzatok	Kimutatás, évente	Programmenedzser

1.4.2. Az infokommunikációs infrastruktúra megteremtése

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: a program megvalósulása esetén térség településeinek lakosságát összességében érinti. A célcsoport elsősorban a közigazgatásban az önkormányzatoknál, kistérségi irodáknál dolgozó emberek, valamint a szolgáltatásokat igénybevevő lakosság, és a vállalkozók. A gazdasági élet szereplői közül a turisztikai vállalkozók is.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

Az operatív program a települési önkormányzatok és önkormányzati intézmények informatikai hálózatának kiépítése, a hálózatok kiépítését követően vállalkozás- és lakosság-barát információs rendszerek kiépítése a településeken és a kistérségben. Ezáltal a turisztikai vállalkozások számára is egy megfelelően kiépített, korszerű informatikai hálózat, rendszer fog a rendelkezésére állni.

3. A program közvetlen célja:

A lakosság (ügyfelek) magasabb színvonalon történő kiszolgálása, rövidebb idő alatt. A hivatalokban dolgozók munkájának segítése gyorsabb ügyintézés, munkakörülmények javítása. A pályázati rendszerekről gyorsabb pontosabb tájékoztatás. Gyors információáramlás és információszerzés a turisztikai vállalkozások számára is.

4. A program szükségességének indoklása:

Az önkormányzati (és az intézményrendszer létrehozásával a kistérségi) infokommunikációs rendszerek bevezetésével az eddigi tapasztalatok alapján elmondható, hogy a személyes ügyfélforgalom számának csökkenése várható. Az alkalmazással a hivatalok dolgozóinak is több ideje marad a napi munkájának elvégzésére, a munkavégzés egyszerűbbé, gyorsabbá és könnyebben szabályozhatóvá válik. Az infokommunikációs hálózat kiépülése jelentős információs előnyt is jelenthet az önkormányzatok, lakosság és vállalkozók számára. E két utóbbi réteg munkáját is megkönnyíti a program megvalósítása, tehát a turisztikai vállalkozások információszerzését, adatgyűjtését is segíti.

5. A program eredménymutatói:

- Információk minősége, mennyisége
- Infokommunikációs eszközök száma az egyes önkormányzatoknál és a térségben
- Infokommunikációs hálózatok száma, s az abban résztvevők nagysága

6. A program hatásmutatói:

- Csökken az ügyintézési idő
- Az ügyfelek gyors pontos tájékoztatása
- A hivatalokban dolgozók jobb munkakörülmények között dolgozhatnak
- Naprakész tájékoztatás az aktuális pályázatokról
- Pontos nyilvántartások a helyi adók beszedéséről
- Az önkormányzatok közötti kapcsolattartás javul.
- A (turisztikai) vállalkozók információszerzése gyorsabb lesz

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
Belügyminisztérium	Szakmai felügyelet, adatszolgáltatás, jóváhagyás
Vállalkozások, Civil szervezetek	Tervek készítése
Szolgáltató	Kivitelezés
Kamarák, szakmai szervezetek	Szakmai tanácsadás, szakmai érdekképviselet

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Projekt száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (millió Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.4.6.	1. Forrás biztosítása pályázat révén	Pályázatírás, vagy tanácsadó cég megbízása pályázat írására	Forrás biztosítása a Stratégia elkészítéséhez	Kistérségi Társulás	2005. aug.- 2005. dec.	2	0	0	8	10
	2. Tervek elkészítése	Tervek elkészítése a hálózat kialakításához	Költségek és az elvégzendő műszaki feladatok pontos meghatározása	Kistérségi Társulás	2006. jan.- 2006. máj.	8	0	20	2	30
	3. Az infokommunikációs hálózat kiépítése	Eszközbeszerzés, kivitelezés, megvalósítás	Hálózat elemeiknek kiépítése	Kistérségi Társulás	2006. máj. – 2008. dec.	0	0	70	0	70
						2005. máj. – 2008. dec.	10	0	90	10

10. A program becsült költségei:

1.4.6. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	1.000	10.000	10.000	9.500	30.500
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	800	9.600	9.600	9.200	29.200
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	200	400	400	300	1.300
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	8.800	29.000	29.000	10.000	76.800
4. Eszközbeszerzések	0	14.000	24.000	8.000	46.000
5. Szolgáltatások igénybevétele	8.800	15.000	5.000	2.000	30.800
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	200	700	700	400	2.000
6. Pénzügyi, banki költségek	0	200	200	200	600
7. Jogi költségek	200	500	500	200	1.400
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	10.000	39.700	39.700	19.900	109.300
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	300	300	100	700
<i>Projekt teljes költségvetése (V+VI)</i>	10.000	40.000	40.000	20.000	110.000

11 program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.2.	A turisztikai infrastruktúra kialakítása	A turizmus szereplőinek szolgáltatás-színvonal emelése	A turisztikai szolgáltatóknak is szükségük van az infokommunikációs fejlesztésekre, ahhoz, hogy a turizmus fejlődését generálják.
1.3.2.	Egyéb képzési lehetőségek biztosítása	Az infokommunikációs eszközök használatával képzések tartása	Számítógépes ismeretek kurzust úgy érdemes tartani, ha a térségben az infokommunikációs eszközök és hálózat meg van ehhez.
1.3.3.	A foglalkoztatás növelése az alternatív foglalkoztatási eszközök támogatásával	Az infokommunikációs eszközök használatával a foglalkoztatás növelése	Az infokommunikációs eszközök elterjedésével a foglalkoztatásban az alternatív foglalkoztatási munkák (pl. távmunka) is hasznosítható.
1.5.4.	Külső kommunikáció fejlesztése	A turistákkal való kapcsolattartás	Az infokommunikációs eszközökön keresztül a látogatókkal, turistákkal kapcsolat tartható, ezáltal a kommunikáció fejlődik.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Győr-Moson-Sopron Megye területe a kistérség illetve az önkormányzatok közigazgatási határával	Számítógépes hálózat kiépítése.	Az ügyfelek megfelelő szintű tájékoztatása az ügyintézési idő csökkentése.	A program alkalmazásával sikeres pályázatok megnyerésével újabb forrásokat találhatnak más célok megvalósítására

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

Az infokommunikációs infrastruktúra fejlesztésével kialakított hálózat fenntartása is igényel jelentős pénzügyi forrásokat. Elévülését követően szükséges ezek aktualizálása, amelyet a kistérség, vagy az önkormányzatok további pályázati forrásból próbálnak majd megvalósítani.

b, intézményi szempontból:

A program végrehajtása intézményi bővítést nem indukál, új munkahelyek teremtésével nem jár. A megvalósítást követően azonban esetlegesen szükséges lesz legalább két fő, főállású informatikus alkalmazása, és a meglévő humán erőforrás továbbképzése.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A program megvalósulása közvetlenül nincs hatással az eltérő származású vagy nemű emberekre a tervezési területen az itt élőkre egyformán hat kedvezően a program.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A környezeti fenntarthatóság szempontjait azon keresztül lehet érvényesíteni, hogy a papír alapú adminisztráció csökkenésével kevesebb hulladék termelődik, illetve az informatikai eszközök kezelése, kiválasztása a környezeti szempontok figyelembevételével történik.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
Az elégedett ügyfelek száma	Önkormányzatok	Szakértő cég tevékenysége alapján	Programmenedzser
Az önkormányzat dolgozóinak hatékonysága	Önkormányzatok	Statisztika készítés kimutatása, változások követése	Programmenedzser
A rendszert igénybe vevők száma, s ezen belül turizmus miatt igénybevevők száma	Kistérségi települési önkormányzatok és	Legitimált dokumentum	Programmenedzser

1.5. Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében

A projektek kiválasztásának indoklása:

Jelenleg nem ismert a szélesebb közönség előtt, hogy a Téti Kistérség valójában mit tud nyújtani az odalátogatóknak, befektetőnek, turistáknak, érdeklődőnek. Számos olyan vonzerővel rendelkezik pedig, melyből profitálhatna, azonban nem megfelelő minőségű a települések nagy részében a marketing tevékenység, illetve a térség egésze részéről is kifogásolható mindez.

A kistérség jelenleg teljes mértékben Győr „árnyékában” él. A nagyváros mellett nem kap kellő figyelmet, nincs kellőképp kihangsúlyozva egyedisége. A sikeres marketing tevékenység érdekében elengedhetetlenül szükséges meghatározni, hogy mik adják térség egyediségét, mikre lehet építeni ezen a téren, ezt követően pedig ki kell hangsúlyozni, népszerűsíteni szükséges ezeket. Rendkívül fontos ezért a PR tevékenység erősítése, hogy a térség sajátos arculatot kapjon és a köztudatban, mint egy egyedi, jellegzetességekkel bíró terület jelenjen meg. Ezért került kiválasztásra az 1.5.2. program.

Mind a lakosság felé irányuló belső, mind a vállalkozók, befektetők, turisták, egyéb hazai és nemzetközi térségek felé irányuló külső kommunikáció fejlesztésre szorul a térségben. A kommunikációs csatornák számát bővíteni, a párbeszéd aktivitását és gyakoriságát pedig növelni kellene a szereplők között. Az operatív programok közül ezért került kiválasztásra a turistákkal való kapcsolattartás helyzetének javítását célul kitűző 1.5.4. operatív program.

Ssz.	Operatív programok	Ütemezés	Becsült költség (millió Ft)
1.5.1.	Marketingprogram kidolgozása	2005-2006	2
1.5.2.	Arculattervezés, PR munka	2005-2011 (folyamatos)	1/év
1.5.3.	Belső kommunikáció fejlesztése	2005-2011 (folyamatos)	3,2/év
1.5.4.	Külső kommunikáció fejlesztése	2005-2011 (folyamatos)	3,8/év
1.5.5.	Marketing kiadványok megjelentetése	2006*	4

* A kiadványokat 2-3 évente aktualizálni szükséges.

sor-szám:	1.5.	Stratégiai program megnevezése:	Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében		
célcsoport:	Kistérség és lakossága	érintett lakosok száma	kb. 19500	földrajzi terület:	A Téti kistérség települései.
Indikátorok:					
eredmény-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Kidolgozott térségi marketingprogram • Népszerűsítő marketing anyagok száma • Települési és térségi népszerűsítést célzó rendezvények száma • Nyilvános fórumok és az azokon megjelentek száma • Kommunikációs csatornák száma • Térséggel, településekkel kapcsolatos Internetes fórumokon a bejegyzések száma 				

hatás-indikátorok	<ul style="list-style-type: none"> • Kiformálódik a térség sajátos, egyedi arculata • Erősödik a térség imázsa • Erősödik a marketing-tevékenység aktivitása, növekszik hatékonysága • Élénkül a turizmus • Megvalósul a térség egységes fellépése a marketing terén • Az önkormányzat és a lakosság, valamint a civil szervezetek vállalkozók közti kommunikáció javul • A lakosság, a civil szervezetek és vállalkozók tájékozottsági szintje emelkedik • A lakosság, a civil szervezetek, vállalkozók aktívan szerepet vállalnak a települési és térségi ügyekben • A települési és térségi szereplők közti viszony javul 						
indoklás, kapcsolódás a stratégiához	A marketingprogram elkészítésével a térség egészének ismertsége, népszerűsége jelentősen növekedne, szélesebb nyilvánosság előtt válna ismertté, hogy milyen lehetőségeket kínál ez a terület. Mindez nagyban fokozná a térség iránti érdeklődést, hozzájárulna a befektetési kedv erősödéséhez, a turizmus fellendüléséhez, a társadalmi-kulturális és gazdasági élet felpezsdüléséhez.						
kapcsolódás magasabb szintű tervekhez	<ul style="list-style-type: none"> • A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Konceptiója • Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja • Sokoróaljai Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulása Intelligens Stratégiája 						
A program megvalósításáért felelős szervezet:	Téti kistérség Sokoróaljai önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Partnerek:		Civil szervezetek			
				Vállalkozások			
Felelős személy:	Szabó Ferenc, elnök			Érdekképviselői szervek			
cím:	9100 Tét, Fő u. 88.			Tanácsadó cég			
Telefonszám:	06-96/461-193			Grafikus cég és kiadványkészítő vállalkozó			
fax:	06-96/461-134						
e-mail:	ferenc.szabo@tet.hu						
Operatív programok		Forrásigénye és a források megoszlása évek szerint, ezer Ft					
		2005	2006	2007	2008	összesen	Következő három év
1.5.2.	Arculattervezés, PR munka	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000	3.000
1.5.4.	Külső kommunikáció fejlesztése	3.800	3.800	3.800	3.800	15.200	11.400
1.5.5.	Marketing kiadványok megjelentetése	0	4,000	0	0	4,000	4,000

1.5.1. Arculattervezés, PR munka

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: a kistérség önkormányzatai, vállalkozók, civil szervezetek.
Közvetett célcsoport a kistérség településeinek népessége, a kistérségbe látogató magánszemélyek, turisták, gazdasági társaságok, vállalkozások, potenciális befektetők.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

A program célja, hogy népszerűbbé váljon a térség, fokozódjon a beruházási kedv, élénküljön a turizmus. A térség sajátos, egyedi arculatának kialakítása érdekében fel kell mérni, hogy mik azok a tényezők, adottságok, melyek a térség számára egyediséget biztosítanak, majd ezeket ki kell domborítani, reklámozni, népszerűsíteni kell a megfelelő PR és marketingeszközök megválasztása és alkalmazása segítségével.

3. A program közvetlen célja:

A kistérség egyediségét adó tényezők, vonzerők összegyűjtése és kihangsúlyozása, a térség sajátos arculatának kialakítása;
A térségi PR tevékenység összehangolása és fokozása;
Promóciós anyagok létrehozása és széles körben történő terjesztése, a térség reklámozása;
Figyelemfelkeltő rendezvények, megmozdulások szervezése;

4. A program szükségességének indoklása:

A Téti kistérség jelentős számú potenciális vonzerőnek számító tényezővel, adottsággal rendelkezik, azonban ezeket egyelőre nem tudja megfelelőképp hasznosítani. Az adottságok szélesebb körű hasznosítása, a sikeres marketingmunka érdekében szükséges a térség egyedi arculatának határozottabb kihangsúlyozása, ugyanis ennek hiányának hatásai jelenleg számos egyéb területen érződnek (például turizmus, gazdaság).

5. A program eredménymutatói:

- Promóciós anyagok, kiadványok, szórólapok, Internetes hirdetések száma
- A térséget népszerűsítést szolgáló rendezvények, akciók száma
- Reklámozott tényezők, vonzerők száma
- A térség prominens képviselőinek közszerepléseinek száma

6. A program hatásmutatói:

- Széles körben ismertté, népszerűvé válik a kistérség
- Javul a térség imázsa
- Nő a térségbe látogató turisták száma
- Élénkül a térségbe irányuló beruházási kedv
- Térségi, településközi kapcsolatrendszerét bővíti a kistérség
- A települések közti és a külső kommunikáció fejlődik

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
Önkormányzatok, önkormányzati szervezetek	Részvétel a tervezésben
Civil szervezetek	Részvétel, együttműködés
Vállalkozók	Részvétel, együttműködés
Tanácsadó cég	Részvétel, tanácsadás

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (ezer Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.5.2..	1. Előkészítő munkálatok	Adottságok, potenciális vonzerőt jelentő tényezők felmérése, számbavétele	Helyzetfeltáró tanulmányok	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2005.okt.-2006. márc.	1.000	0	0	0	1.000
	2. Promóciós anyagok készítése és terjesztése	Promóciós anyagok gyártása és terjesztése	Kiadványok, szórólapok, Internetes hirdetések, broszúrák, plakátok, tájékoztatók	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2006.márc-	10.000	0	0	0	10.000
	3. Népszerűsítő akciók	Rendezvények, reklámkampányok szervezése	Rendezvények, közszereplések, reklámkampányok	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2006.márc-	5.000	0	0	0	15.000
						2005. okt.-folyamatos	16.000	0	0	0

10. A program becsült költségei:

1.5.2. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	0	0	0	0	0
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	0	0	0	0	0
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	500	5.500	5.000	5.000	16.000
4. Eszközbeszerzések	0	3.300	3.000	3.000	9.300
5. Szolgáltatások igénybevétele	500	2.200	2.000	2.000	6.700
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	500	5.500	5.000	5.000	16.000
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
Projekt teljes költségvetése (V+VI)	500	5.500	5.000	5.000	16.000

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1.	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	A térségbe érkező turisták számának növelése	A kialakított turisztikai programcsomagok a térség arculatkialakításánál segítségre vannak.
1.2.	A turisztikai infrastruktúra kialakítása	A térségbe érkező turisták számának növelése	A turisztikai infrastruktúra szolgáltatásait reklámozni szükséges.
1.5.1.	Marketingprogram kidolgozása	Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében	A programban már utalások vannak a térség arculatára, egyediségére vonatkozóan.
1.5.5.	Marketing kiadványok megjelentetése	Hatékony turisztikai promóció folytatása a turizmus érdekében	A kialakított arculat a kiadványokban megjelenik.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Megye: Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció	- gazdaság fejlesztése	Versenyképes, lakható és kiegyensúlyozott megye	A gazdaság fejlesztésébe ezek a programok is beletartoznak
Régió: Közép-Magyarországi Regionális Akcióterv	- gazdaságfejlesztési fejlesztések- fejlesztési irány	Jelentős számú munkahelyet teremtő vállalkozások támogatása,	A marketingstratégia kidolgozása segíti a gazdaságfejlesztést.
Ország: Nemzeti Fejlesztési Terv	A dokumentum egésze irányadó az operatív program szempontjából	- gazdaság fejlesztése - humán erőforrások fejlesztése	Az NFT irányadó a program kidolgozásában.

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A népszerűsítő akciókat folyamatosan szervezni, a marketing anyagokat pedig folyamatosan készíteni és aktualizálni szükséges, ezért gondoskodni kell az operatív időszak után felmerülő újabb kiadványok elkészítésének pénzügyi forrásairól. Ennek költségeit a Társulás vállalja magára, illetve feltehetőleg lehetőség nyílik majd pályázati források igénybevételére is ezen a téren.

b, intézményi szempontból:

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása létrehozott intézményrendszere biztosít alapot arra, hogy a programban foglaltak megvalósuljanak.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

Követendő cél a kiadványok, promóciós anyagok készítése, illetve a népszerűsítő akciók szervezésekor, hogy valamennyi település - lakosság szám, földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül – ha nem is azonos mértékben, de népszerűsítve legyen és kivehesse a részét a marketingakciókból. A Társulás minden településének meg kell adni az esélyt adottságainak maximális kiaknázásához.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A kistérség egyik erősségének, vonzerejének számít a vonzó természeti környezete, amely az arculattervezés és PR munka egyik lényeges tényezője. A vonzó arculat kialakítása és fenntartása így megköveteli a környezet állapotának folyamatos megóvását, ápolását, karbantartását.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
Kiadványok száma	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Változások vezetése	Programmenedzser
Rendezvények száma	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	Változások vezetése	Programmenedzser
A megfelelő arculattervezéshez szükséges információk mennyisége	Szakértő cég	Szakértő cég tevékenysége alapján	Programmenedzser

1.5.2. Külső kommunikáció fejlesztése

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

Célcsoportok: vállalkozók, befektetők, beruházók, gazdasági társaságok, turisták, valamint egyéb hazai és határon túli térségek, települések lakói, vezetői, önkormányzatai.
Közvetett célcsoport a kistérség önkormányzatai és lakossága.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

Mind a lakosság felé irányuló belső, mind a vállalkozók, befektetők, turisták, egyéb hazai és nemzetközi térségek felé irányuló külső kommunikáció fejlesztésre szorul a térségben. A kommunikációs csatornák számát bővíteni, a párbeszéd aktivitását és gyakoriságát pedig növelni kell a szereplők között. Ennek érdekében a program biztosítja, hogy a Társulás minél intenzívebb kapcsolatot ápolhasson ezekkel a szereplőkkel, s köztük természetesen a turistákkal is.

3. A program közvetlen célja:

A térségi kapcsolatrendszer ápolása, új térkapcsolatok kialakítása és fenntartása;
A partnerekkel (turistákkal) hatékony együttműködések kialakítása;
A térség népszerűsítése;
Új külső kommunikációs csatornák nyitása

4. A program szükségességének indoklása:

A külső kommunikáció nem elég aktív a térségben, pedig rendkívül nagy szerepe van a térségi, településközi kapcsolatrendszer ápolásában és fejlesztésében, vállalkozók, turisták térségbe csábításában és a velük való kapcsolat fenntartásában. Ennek megfelelően kiemelkedő szerepe van a térség társadalmi, kulturális, gazdasági (turisztikai) fejlődésének dinamizálásában.

5. A program eredménymutatói:

- Vállalkozói fórumok és az azokon megjelentek száma
- Új testvértelepülési kapcsolatok száma
- Külső kommunikációs csatornák száma
- Megvalósuló PPP-s projektek száma
- Megkeresett célcsoportok száma
- A tervezés során szervezett rendezvények száma

6. A program hatásmutatói:

- Növekszik a térségbe irányuló beruházási kedv
- Nő a térségbe látogató turisták száma
- A térségi kapcsolatrendszer fejlődése
- A térség népszerűvé, ismertté válása
- Együttműködési területek bővülése

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
Önkormányzatok, önkormányzati szervezetek	Részvétel a megvalósításban, a különféle szervezetekkel, emberekkel kapcsolattartás
Hazai és nemzetközi partnerkapcsolatok	Együttműködés
Turisták, látogatók	Együttműködés
Potenciális beruházók	Együttműködés
Civil szervezetek	Részvétel a megvalósításban, együttműködés
Vállalkozók	Részvétel a megvalósításban, együttműködés

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (ezer Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.5.4.	1. Külső kommunikáció fejlesztése	Fórumok, internetes kapcsolattartás, kiadványok és szórólapok készítése/ terjesztése, akciók lebonyolítása, sajtótájékoztató tartása	Megtartott fórumok és sajtótájékoztató, internetes információk, elkészített és kiosztott kiadványok, szórólapok	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2005.máj.-2005.dec..	2,600	0	0	1,200	3,800
	2. Külső kommunikáció fejlesztése	Fórumok, internetes kapcsolattartás, kiadványok és szórólapok készítése/ terjesztése, akciók lebonyolítása, sajtótájékoztató tartása	Megtartott fórumok és sajtótájékoztató, internetes információk, elkészített és kiosztott kiadványok, szórólapok	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2006. jan.-2006. dec.	2,600	0	0	1,200	3,800
	3. Külső kommunikáció fejlesztése	Fórumok, internetes kapcsolattartás, kiadványok és szórólapok készítése/ terjesztése, akciók lebonyolítása, sajtótájékoztató tartása	Megtartott fórumok és sajtótájékoztató, internetes információk, elkészített és kiosztott kiadványok, szórólapok	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2007. jan.-2007. dec.	2,600	0	0	1,200	3,800
	4. Külső kommunikáció fejlesztése	Fórumok, internetes kapcsolattartás, kiadványok és szórólapok készítése/ terjesztése, akciók lebonyolítása, sajtótájékoztató tartása	Megtartott fórumok és sajtótájékoztató, internetes információk, elkészített és kiosztott kiadványok, szórólapok	Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása	2008. jan.-2008. dec.	2,600	0	0	1,200	3,800
						2005.okt.-folyamatos	9,400	0	0	4,800

10. A program becsült költségei:

1.5.4. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	500	800	800	800	2,900
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	500	800	800	800	2,900
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	3,300	3,000	3,000	3,000	12,300
4. Eszközbeszerzések	200	0	0	0	200
5. Szolgáltatások igénybevétele	3,100	3,300	3,300	3,300	12,100
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	3,800	3,800	3,800	3,800	15,200
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
<i>Projekt teljes költségvetése (V+VI)</i>	3,800	3,800	3,800	3,800	15.200

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	Minél több turista térségbe csábítása	A komplex turisztikai programcsomagok kiejánlhatók a turistáknak, akikkel a kommunikációt jelen program javítja
1.5.2.	Arculattervezés, PR munka	A Téti Kistérség turisztikai egyediségének eladása	A turistákkal való kommunikáció során hangsúlyozni kell a térség egyediségét, amittől a térségbe csábíthatók ők

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	Célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Kistérség: Sokoróaljai Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulása Intelligens Stratégiája	- társadalmi fejlesztés - gazdaság fejlesztése	- partnerkapcsolatok rendszerének dinamizálása - gazdasági szereplők tevékenységének összehangolása	A programok közös célokat fogalmaznak meg
Megye: Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja	- határ menti együttműködés erősítése	Partnerség kialakítása hazai és határon túli térségekkel	A programok közös célokat fogalmaznak meg
Régió: A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Programja	- régióépítés	- régióhatáron átnyúló együttműködések támogatása - integrált vidékfejlesztés	A programok közös célokat fogalmaznak meg
Ország: Nemzeti Fejlesztési Terv	A dokumentum egésze irányadó az operatív program szempontjából	- gazdaság fejlesztése - humán erőforrások jobb kihasználása	Az NFT irányadó a program kidolgozásában.

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

Az új kommunikációs csatornák felállítása, illetve a szükséges fórumok, rendezvények megszervezésének és lebonyolításának anyagi terheit a Társulás vállalja magára, illetve feltehetőleg lehetőség nyílik majd pályázati források igénybevételére is ezen a téren.

b, intézményi szempontból:

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása létrehozott intézményrendszere biztosít alapot arra, hogy a programban foglaltak megvalósuljanak.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A térség valamennyi települése számára kivétel nélkül biztosítani kell a lehetőséget a kapcsolatrendszere kibővítésére.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A fórumok tartása, és a kommunikáció közvetlenül nincs hatással a környezeti fenntarthatóságra, de annak tartalmába már mindenképpen beépíthető ez a szempont.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
A projekt keretében szervezett rendezvények, fórumok száma	Programmenedzser	Változások vezetése	Programmenedzser
Internetes információk mennyisége	Kistérségi iroda	Napi szintű kimutatás, Internet alapján	Informatikus munkatárs
Figyelemfelhívó kiadványok darabszáma	Kistérségi iroda, illetve készítő	Készítés kimutatása, változások követése	Programmenedzser
Közös programok, rendezvények	Kistérségi iroda, illetve készítő	Később kidolgozandó módon	Programmenedzser
Kidolgozott programok száma	Kistérségi iroda, illetve készítő	Legitimált dokumentum	Programmenedzser

1.5.3. Marketing kiadványok megjelentetése

1. A program kedvezményezettje, célcsoportja, illetve célcsoportjai, vagyis kiken kíván a projekt segíteni, kiket, illetve milyen tevékenységüket támogatja, segíti.

A program kedvezményezettjei az egész kistérség és lakossága, hiszen a minél több turista térségbe vonzása és ottani növekvő költésük által a térség gazdasági színvonala emelkedik, amiből a lakosság is közvetve részesedik. A projekt célcsoportjába még a turisztikai és egyéb a turizmushoz kötődő szolgáltatást nyújtó vállalkozások is beletartoznak, mert a marketing munkából nekik is előnyük származik.

2. A program rövid összefoglalása, tartalma:

A térségben az idegenforgalomban jól hasznosítható adottságok találhatók, melyeket felfejlesztésük után reklámozni szükséges. Így a konkrét beruházások után turisztikai kiadványokat, ismertetőket kell készíteni. A program e tevékenység megvalósítását öleli fel.

3. A program közvetlen célja:

A program közvetlen célja, hogy egy olyan, a térség turisztikai értékeit bemutató, reklámozó kiadvány készüljön el, amely pontos információkat ad az odautazni szándékozók részére nem csak a látnivalókról, szórakozási lehetőségekről, a térség történelméről, hanem a turisztikai szolgáltatásokat is pontos elérhetőséggel bemutatja.

4. A program szükségességének indoklása:

Ahhoz, hogy a település több vendéget is fogadni tudjon, minél több turistát csábítson a térségbe, a fejlesztések mellett mindenképpen fontos a kistérség reklámozása, turisztikai kiadványok készítése. A reklámozás révén a térségben minél több turista lesz jelen, akiknek költései így itt jelennek meg, ami a térség gazdaságát pozitív irányban befolyásolja.

5. A program eredménymutatói:

- Kistérségi turisztikai kiadványok
- A kiadványokban megjelenő turisztikai vállalkozások száma
- A térséget felkeresők száma
- A turisztikai beruházások száma és a befektetések értéke

6. A program hatásmutatói:

- A térség széles körben ismertté válik a kiadványoknak köszönhetően
- A térséget felkeresők száma és az ott pénzt költők száma növekedhet
- A turisták felkereshetik a kiadványban szereplő szolgáltatókat, akiknek bevételei így növekednek, s a térség turizmusát tovább erősítik

7. A menedzsment összetétele:

programmenedzser:	
programasszisztens:	
adminisztratív munkatárs:	
pénzügyi munkatárs:	
egyéb:	

8. Megvalósításba bevont partnerek és feladataik:

Partner, vagy partnerszervezet	Vállalt feladat
A Társulás önkormányzata	Információnyújtás a településről, térségről
Szolgáltatók (közlekedés, rendezvényszervezők stb.)	Közérdekű információk átadása
Térségi turisztikai irodák	Információnyújtás
Turisztikai szolgáltatók	Információszolgáltatás, a kiadvány terjesztése
Grafikus cég	A kiadvány megtervezése
Kiadványkészítő vállalkozó	Kiadvány elkészítése

9. A program cselekvési és ütemterve, finanszírozása:

Program száma	Tevékenység (projekt, akció, intézkedés)	A tevékenység tartalmának ismertetése	Tevékenység eredménye	Megvalósításért felelős szervezet	Megvalósítás kezdete és vége (év, hónap)	Forrásigény (ezer Ft)				
						saját	hitel	támogatás	egyéb	össz.
1.5.5.	1. Információk gyűjtése	A kiadványhoz településekre vonatkozó turisztikai információk összegyűjtésének segítése	Összegyűjtött információk	Társulás	2006. jan. – 2006. ápr.	0	0	0	0	0
	2. Ajánlatok kérése, szerződéskötés a kiadványt készítő vállalkozóval	Ajánlatok kérése a kiadvány elkészítésére vonatkozóan, majd szerződés megkötése a vállalkozóval	Kapott ajánlatok, kiválasztott vállalkozó	Társulás	2006. ápr.	0	0	0	0	0
	3. Kiadványok elkészítése	A kiadványok elkészítése a vállalkozóval	Kész kiadványok	Társulás, megbízott vállalkozó	2006. máj. – 2006. jún.	4,000	0	0	0	4,000
	4. Kiadványok terjesztése	A kiadványok terjesztése a turisztikai szolgáltatókon, különféle rendezvényeken keresztül	Terjesztett kiadványok	Társulás	2006. aug.- 2006. dec. (ezután folyamatosan, majd 2009-ben felülvizsgálatni szükséges)	0	0	0	0	0
						2006. jan. – 2006. dec.	4,000	0	0	0

10. A program becsült költségei:

1.5.5. program	2005. év	2006. év	2007. év	2008. év	Összes költség (eHUF)
Kiadások, költségek	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	Összes költség (eHUF)	
<i>I. Személyi jellegű költségek</i>	0	0	0	0	0
1. Bérek, bér jellegű költségek, és járulékok	0	0	0	0	0
2. Útiköltség, ellátmány/napidíj, szállás	0	0	0	0	0
3. Képzési költségek	0	0	0	0	0
<i>II. Beszerzések</i>	0	4,000	0	0	4,000
4. Eszközbeszerzések	0	0	0	0	0
5. Szolgáltatások igénybevétele	0	4,000	0	0	4,000
<i>III. Adminisztratív költségek</i>	0	0	0	0	0
6. Pénzügyi, banki költségek	0	0	0	0	0
7. Jogi költségek	0	0	0	0	0
<i>IV. Rendkívüli tartalék</i>	0	0	0	0	0
<i>V. Projekt összes közvetlen költsége (I+II+III+IV)</i>	0	4,000	0	0	4,000
<i>VI. Rezszi, közvetett költségek</i>	0	0	0	0	0
Projekt teljes költségvetése (V+VI)	0	4,000	0	0	4,000

11. A program kapcsolódása más programokhoz:

Program száma	Kapcsolódó programok, projektek	Megvalósítandó közös cél	A kapcsolat értelmezése, szinergia
1.1.	Komplex turisztikai programcsomagok kialakítása	Turisták térségbe csábítása	A kiadványban az itt kifejlesztett és elterjesztett turisztikai termékek megjelentetése fontos.
1.2.	A turisztikai infrastruktúra kialakítása	Turisták térségbe csábítása	A turisztikai szolgáltatók megjelentetése a kiadványban fontos.
1.5.2.	Arculattervezés, PR munka	Turisták térségbe csábítása	A kiadványnak is jelleget ad az az arculat, amit e program keretében dolgoznak ki.
1.5.4.	Külső kommunikáció fejlesztése	Turisták térségbe csábítása	A kiadványt a turisták körében lehet osztogatni, ezáltal ez egy újabb kommunikációs csatorna irányukban.

12. A program illeszkedése magasabb szintű tervekhez:

A tervezés szintje	Program, alprogram, intézkedéscsoport megnevezése	célja	A kapcsolat értelmezése, szinergia
Régió: Nyugat-Magyarország Régió Turizmusfejlesztési Koncepciója	A régió turisztikai potenciáljának fejlesztése	Célja a minőségi turizmus fejlesztése, az egyéb turizmus – vidéki turizmus fejlesztését szolgáló tevékenységek	Támogatható tevékenységei között szerepel a turisztikai marketing tevékenység
Ország: Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia	Misztikumra épülő marketing	Célja többek között a turisztikai marketingtevékenység folytatása.	A kistérségekben a szolgáltatókkal együttműködni kell a turisztikai marketingtevékenységet végezni.

13. A program fenntarthatósága:

a, pénzügyi szempontból:

A turisztikai kiadványokat 2-3 évente aktualizálni szükséges, ezért gondoskodni kell az operatív időszak után felmerülő újabb kiadványok elkészítésének pénzügyi forrásairól. A Társulás vállalja az újabb kiadványok elkészítésével kapcsolatos kiadások fedezését, illetve valószínűleg lesznek pályázati forráslehetőségek is a feladat megvalósítására.

b, intézményi szempontból:

A Társulás létrehozott, fejlesztett intézményrendszere biztosít alapot arra, hogy a programban foglaltak megvalósuljanak.

14. Horizontális elveknek való megfelelés:

Az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése a projekt során:

A Társulás követendő célként határozza meg maga számára, hogy a kiadványban minden szolgáltatónak lehetőséget biztosít a megjelenésére. Ezenkívül a települések által nyújtott látnivalók, szórakozási lehetőségek egyenlő mértékben kerülnek reklámozásra. A kiadványnak köszönhetően a térségre vonatkozóan széleskörű tájékoztatás lesz megoldott, így bárki kezébe eljuthat az ingyenesen terjesztett kiadvány.

A környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése:

A Társulás a program megvalósítása során mindenképpen szem előtt tartja, hogy a programban csak olyan turisztikai látnivalók, szórakozási lehetőségek kerüljenek reklámozásra, amelyek nem sértik meg a környezet védelmét, amelyek környezet- és természetbarátok. A Társulás ezenkívül fontosnak tartja azt az elképzelését, hogy a kiadvány környezetbarát papír felhasználásával készüljön el.

15. A monitoring tevékenysége:

Mutató	Adatforrás	Gyűjtés módja és gyakorisága	Felelőse
A kiadvány elkészítésére beérkezett ajánlatok száma	Társulás	Kimutatás készítése	Programasszisztens
A kiadványhoz összegyűjtött információk nagysága	Társulás	A települések önkormányzatai	Programmenedzser
Kiadványok száma	Társulás	Az elkészült kiadványok	Programmenedzser

17. KONKLÚZIÓ, MEGVALÓSÍTÁS ÉS TOVÁBBI TERVEK

A Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása 2003-ban készítette el Turizmusfejlesztési Konceptióját és Programját. A Társulás úgy határozott, hogy ezt az anyagot felülvizsgálhatja, kiegészíteti és aktualizáltatja. Ezzel a feladattal a területfejlesztésben már jelentős gyakorlati tapasztalatot szerzett Hazai Térségfejlesztő Rt.-t, és annak munkatársait bízta meg.

A turizmus gazdasági jelentősége minden térség, település, így a Téti Kistérség számára is óriási, ezért nagyon fontos, hogy milyen az ágazathoz való hozzáállása a Társulásnak, az egyes önkormányzatoknak. 2003 óta nem telt el sok idő, a térség turizmusában nem is következett be nagy változás, ellenben fontos momentum, hogy a 2003-as Konceptió még a Sokoróaljai Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulásának, s annak 15 tagját tömörítő önkormányzatoknak készült, azonban **2004. július 28.-ával a Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Területfejlesztési Társulása jött létre a maga 19 tagtelepülésével.** Jelen tanulmány tehát Bodonhely, Mérges, Rábacsécsény és Sobor adottságaival, erőforrásaival is, így az egész térséget érintő lehetőségek felmérésével kiegészült, s természetesen a térséget azóta érintő változások is feldolgozásra kerültek az anyagban.

A 2003-as és a mostani tanulmány is nagy hangsúlyt fektet a turisztikai termékek kialakítására, fejlesztésére, a térségmarketing erősítésére, a turisztikai infrastruktúra fejlesztésére, a szervezetépítésre és a turistákat fogadni és ellátni képes humán erőforrás megteremtésére. **Éppen ezért fontos lenne, ha a most leírt, javasolt programok nagy része valóban megvalósítási szakaszba lépne, mert az igazi idegenforgalom megteremtése érdekében szükség lenne már a konkrét lépésekre. Nagyon fontos és sürgős feladat a térség arculatának kialakítása, az egyediségének meghatározása,** mert ez ma még mindig hiányzik. Ennek felállításában szerepe lehet azoknak a komplex turisztikai programcsomagoknak, amelyek szintén kialakításra várnak. A mostani kötetben is, mint a korábbiakban is megfogalmazott javaslatként szerepel, hogy a térségnek a kulturális-, az öko-, a falusi- és az alternatív turizmusban vannak lehetőségei.

A turisztikai fejlesztések nem valósulhatnak meg, ha nincs meg az az infrastrukturális alap, amely az ide látogató turistákat, a látogatókat kiszolgálja. Mind a két kötetben megjelenik ez a program, ellenben **jelen tanulmány kicsit nagyobb erősítést helyez az infrastrukturális fejlesztéseknek a turizmus érdekében való megvalósítására (pl. a közlekedési, a kommunális és az infokommunikációs infrastruktúra fejlesztések tekintetében).**

A humán erőforrás fejlesztése szintén nagyon fontos a turizmus megtelepedéséhez, a képzett szakemberek és vendégfogadók, -látók, a vendégszerető lakosság szükséges bázisa ennek. Ennek a kérdésnek a fontossága mind a két kötetben megjelenik.

A turizmus szervezeti keretei már 2003-ban is hiányoztak, az akkori program javasolta is ennek kialakítását. Azóta ebben az ügyben nem sok változás történt, jelen tanulmányban szintén előtérbe került ennek kérdése.

Összességében a két kötet javasolt programjai között nagy eltérés nincsen, a 2003 óta történt változások nem befolyásoltak túlzottan a térség turisztikai helyzetét, állapotát, mivel azonban mind a két tanulmány hasonlóan látja a fejlesztési programok körét, tényleges lépéseket kellene tenni azok megvalósítására.

Az előzőekben megjelenített operatív programok megvalósítási ideje 2006., illetve 2007. évekkel zárul. Ez az időszak sajátos módon egybeesik az Európai Unió jelen tervezési ciklusának zárásával, és az új (2007-2013) tervezés időszak kezdetével.

Jelen kötet programjainak megvalósítása különös hangsúlyt kap ezen váltás tükrében, hiszen úgy is felfogható, mint egyfajta felkészülés a következő tervezési, forrásszerzési időszakra, amikor – reményeink szerint – a jelenleginél jelentősebb források (8000 milliárd Ft-os fejlesztési csomag) állnak majd rendelkezésre. Ezek lehívásához viszont megalapozott, más projektekkal előkészített, és már nem csak a felzárkózást, hanem a fejlődést is magában hordozó nagyobb programok kidolgozására lesz szükség.

Ennek az új fejlődési szakasznak azonban nem lehet anélkül „nekiindulni”, hogy a Téti Kistérség ne igyekezze fejlődési irányait megtervezni, és ennek megfelelően megteremteni a fejlődése alapjait. Ebben pedig óriási szerep hárul a Kistérségi Társulás szervezetére, és egyúttal óriási döntési felelősség is abban a tekintetben, hogy a kidolgozott programok közül hogyan válogatnak.

- Ezen programok egy részének megvalósításához a Nemzeti Fejlesztési Terv és az Európa Terv Operatív Programjain keresztül lehet forrásokhoz jutni, amit természetesen a legtöbb esetben a szükséges önerővel ki kell egészíteni.
- De megnevezésre kerültek olyan NFT, illetve az Európa Terv keretében meghirdetett pályázatok is, amelyek 100 %-ban támogatják a megfelelő szinten kidolgozott, és széleskörű együttműködéssel beadott programokat.
- A programok egy másik része viszont természete miatt nem igényel különösebb forrásszerzést, illetve a tevékenység pénzügyi fedezete megoldható a kistérséget alkotó települések összefogásával is.
- Vannak továbbá olyan programok is, amelyek nem egyértelműen a Kistérségi Társulás feladatkörébe tartoznak, de tevékenységével előmozdíthatja a megvalósítást, illetve szervező-munkájával elősegíthető a megvalósítás szereplőinek sikerét, és ezáltal az egész kistérség fejlődését.
- A programok egy részének megvalósítása lezárulhat a jelen tervezési időszakon belül, más programok viszont további folytatást igényelnek, illetve hosszabb távú – elsősorban pénzügyi – ütemezéssel vihetnek eredményre.

A programok széles köre került itt kidolgozásra, amelyek megvalósítása hatalmas feladatot jelent, és csak az érintett települések összefogásával, együttes munkájával, és a Kistérségi Társulás szervezésével valósulhatnak meg, élénkítve, tovább fejlesztve a kistérség gazdasági, turisztikai életét, végső célként javítva a lakosság életfeltételeit és életminőségét.